

Ὁ ὉΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2004 ΑΡΙΘΜ. 29

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης
ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους. Εἰς κοινήν
ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

* * *

Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκα-
λίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως
καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει παράδοσιν,
δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται
εἰς πόθον Χριστοῦ.

* * *

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργα-
σία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων Πατέρων.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

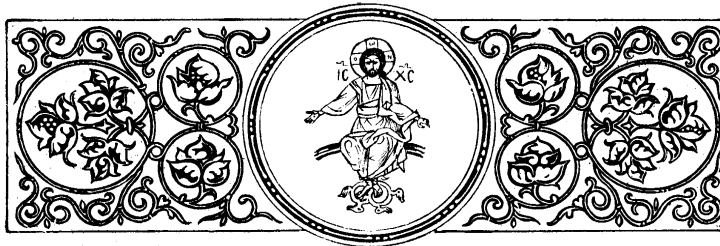
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2004 ΑΡΙΘΜ. 29

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2004 ΑΡΙΘΜ. 29

29
2
0
0
4

29
2
0
0
4

ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ^(*)

*Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Ναυπάκτου καί Αγίου Βλασίου κ.κ. Γεροθέου*

Τό ἀληθινό Φῶς τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Χριστός, ὅπως ψάλλουμε στήν ἐπιλύχνιο ᾠδή: «Φῶς ἰλαρόν ἁγίας δόξης ἀθανάτου Πατρός, οὐρανίου, ἁγίου, μάκαρος, Ἰησοῦ Χριστέ...». Ὁ Χριστός μέ τήν Ἀνάστασί Του ἐφώτισε τοὺς ἀνθρώπους καί τά σύμπαντα, ἐξεδίωξε τό σκοτός τῆς πλάνης καί τοῦ ψεύδους, κατήργησε τοὺς ψευδεῖς Θεούς, ἔδωσε ἄλλο νόημα στήν ζωή τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτό τό βράδυ τῆς Ἀναστάσεως οἱ Ἀρχιερεῖς καί οἱ ἱερεῖς ἐξερχόμενοι τῆς Ὠραίας Πύλης, ἐνῶ ὁ κυρίως Ναός εἶναι σκοτεινός, δεῖγμα ὅτι πρὶν τήν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ ἐπικρατοῦσε τό σκοτάδι τῆς πλάνης, ψάλλουν θριαμβευτικά: «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός καί δοξάσατε Χριστόν τόν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν».

^(*) Πασχάλιος χαιρετισμός ἐπί τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα 2004.

Στίς ἡμέρες μας ὅμως οἱ ἄνθρωποι ὑμνοῦν καί τιμοῦν τό λεγόμενο ψευδῶς “Ἀπολλώνειον φῶς”, κατά τρόπον παγανιστικόν, ὡσάν νά μή ἔχη ἔλθῃ τό ἀληθινό φῶς, ὡσάν νά μή ἀναστήθῃ ἐκ νεκρῶν ὁ Χριστός, ὁ Ὅποιος ἔλαμψε μέ τό Φῶς τῆς Ἀναστάσεώς Του τά σύμπαντα, ὅπως ψάλλει ὁ ὑμνογράφος: «νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια· ἐορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις τήν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ᾗ ἔστερέωται».

Καί τό λυπηρότατο εἶναι ὅτι οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, καί μάλιστα ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, ἐνῶ ἀνάβουν τίς λαμπάδες τους μέ τό ἀναστάσιμο Φῶς, ταυτόχρονα ὑποδέχονται τό λεγόμενον “ἀπολλώνειον” φῶς, ἄν καί κατά τήν διάρκειά τῆς κατηγήσεως πρό τοῦ Βαπτίσματος, στήν ἐρώτηση τοῦ ἱερέως: «Ἀποτάσῃ τῷ Σατανᾷ; Καί πάσῃ τῇ πομπῇ αὐτοῦ;», ὁμολόγησαν: «ἀποτάσσομαι» καί «ἀπεταξάμην».

Τελικά ὁ λαός χρειάζεται κατήχηση, πού νοεῖται ὡς ἀποταγή ὅλων τῶν ἔργων τοῦ σκοτίου καί τῆς πλάνης καί ἔνδυση καί μέθεξις τοῦ φωτός τῆς ἀληθείας. Καί αὐτό εἶναι εὐθύνη ὅλων μας, Κληρικῶν καί λαϊκῶν.

Εὐχομαι τό ἀληθινό Φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ νά κατευθύνῃ τά διανοήματα καί τά διαβήματά σας, γιατί μακρῶς ἀπό τό Φῶς αὐτό ἐπικρατεῖ σκότος, πλάνη, σύγχυσις, ἀπελπισία.

ΑΝΑΣΤΑΣΗ!
Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ(*)

Αρχμ. Εὐσεβίου Βίττη

Ανάσταση! Ἐνας μοναδικός θρίαμβος! Ἐνας θρίαμβος ὄχι συνηθισμένων διαστάσεων, ἀλλὰ θρίαμβος κοσμικῶν καί χρονικῶς αἰώνιων διαστάσεων. «Οὐρανοί μὲν ἐπαξίως εὐφραινέσθωσαν, γῆ δέ ἀγαλλιάσθω». «Ἐορταζέτω δέ κόσμος ὁρατός τε ἅπας καί ἀόρατος», γιατί «τά σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦνται». «Ἄγγελοι καί ἄνθρωποι τήν τοῦ Σωτῆρος ὑμνοῦσι τριήμερον ἔγερσιν». «Λαοί ὑμνοῦσι... Πάσχα μέγα ἐξανατεῖλαν ὑπό τοῦ Ἀναστάντος ἐκ τάφου Χριστοῦ τοῦ ζωοδότου καί Λυτρωτοῦ πάσης κτίσεως». «Οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια» ἀναγνωρίζουν τό μεγάλο καί μοναδικό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Καί δικαιολογημένα ψάλλει ἡ Ἐκκλησία θριαμβευτικά καί μέ ἀκράτητον ἐνθουσιασμό τήν Ἀνάσταση. «Ὡφθη φῶς ἀπρόσιτον ἡμῖν, λάμπων ἀπό τοῦ τάφου ὡραῖος Χριστός ὁ Κύριος. Ἄδης ἠχημαλώτισται· σατάν ἠφάνισται· χαίρει κόσμου τά πέρατα», μέλπει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

(*) Ὁμιλία στήν Ἱερά Μητρόπολη Δράμας, Κυριακή τοῦ Θωμᾶ, 18 Ἀπριλίου 2004.

Καί μέ τό στόμα τοῦ μεγαλυτέρου ρήτορός της κραζει θριαμβευτικά:

«Μηδεῖς θρηνεῖτω πενίαν· ἐφάνη γάρ ἡ κοινή βασιλεία· Μηδεῖς ὀδυρέσθω πταίσματα· συγγνώμη γάρ ἐκ τοῦ τάφου ἀνέτειλε. Μηδεῖς φοβείσθω θάνατον· ἠλευθέρωσε γάρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος... Ἐσκύλευσε τόν Ἄδην ὁ κατελθών εἰς τόν Ἄδην... ὁ Ἄδης ἐπικράνθη... Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον; Ποῦ σου, Ἄδη, τό νίκος; Ἀνέστη Χριστός, καί σύ καταβέβλησαι. Ἀνέστη Χριστός, καί πεπτώκασι δαίμονες. Ἀνέστη Χριστός, καί χαίρουσιν ἄγγελοι... Ἀνέστη Χριστός, καί νεκρός οὐδεῖς ἐν τῷ μνήματι... Αὐτῷ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς αἰῶνας» (Ἰω. Χρυσοστόμου, Κατηχητικός Λόγος Κυριακῆς τοῦ Πάσχα).

Αὐτόν τόν ἐνθουσιασμό μέ παραλήρημα χαρᾶς ἀνεκφράστου ἀκράτητο βιώνει ἡ Ἐκκλησία μας πάντοτε, ἀλλά ἰδιαίτερα αὐτήν τήν περίοδο τῆς ἐπετείου τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Καί τόν ἐκφράζει διαποτισμένον μέ πίστη ἀπαρασάλευτη καί ζῶσα μέ τήν πλοῦσια καί ἀσύγκριτη ὑμνολογία της. Αὐτόν τόν θρίαμβο ἐξυμνεῖ, ἐκφράζοντας τά θεῖα καί οὐράνια αἰσθήματά της, καλώντας σέ συμμετοχή τους πάντοτε, ἰδιαίτερα ὅμως ἐτοῦτες τίς ἡμέρες, ὅλους τούς πιστούς της. Καί τούς καλεῖ νά συμμετάσχουν σέ αὐτά ὄχι γιά νά προκαλέσῃ στίς ψυχές κάποια ἔντονα στιγμιαῖα ἱερά συναισθήματα, ἀλλά μόνιμα βιώματα καί πεποιθήσεις ἐσωτερικές ἀκλόνητες καί ὀδηγητικές τῆς πορείας μέσα στή ζωή τοῦ καθενός. Βιώματα ἐν πίστει, πού νά διαποτίζουν ὀλόκληρη τήν ὑπαρξη, ὥστε νά ἀποτελοῦν ὅλο καί πιό ἀπο-

φασιστικά καί μέ συνέπεια ἀποδοχή τῆς καινῆς ζωῆς, πού ἐμπνέει ὁ κενός τάφος ὡς μάρτυρας σιωπηλός μέν ἀλλά ἀναμφίλεκτος τῆς ἀναχωρήσεως ἀπό αὐτόν τοῦ προσωρινοῦ Ἐνοίκου του, πού ἀναχώρησε στό ὀλόφωτο βασίλειό του τοῦ οὐρανοῦ ὡς ταυτόχρονα φορεῦς καί τῆς ἐξαγιασμένης ἀνθρώπινης φύσεως τῆς ἐνωμένης ἀχώριστα μέ τήν θεϊκή του φύση.

Εἶναι ὅμως ἀδύνατο νά περιγράψῃ κανένας μέ λόγια τό γεγονός, πού ὀλόκληρο τό σύμπαν, ὅλος ὁ ὕλικός καί πνευματικός κόσμος, ἀδυνατεῖ καί νά περιχωρήσῃ καί νά κατανοήσῃ εἰς βάθος καί νά ἐκτιμήσῃ ἀνάλογα μέ τή σημασία καί τό μέγεθός του. Καί βέβαια εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατη ἡ περιγραφή του καί παρουσιάσῃ του στά πολύ περιορισμένα χρονικά πλαίσια μιᾶς πενιχρῆς ὀμιλίας. Παραμένει μόνον ἡ θελκτικότητα τοῦ βιώματος καί ἡ διαισθητική προσέγγιση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ μυστηρίου ἐν πίστει καί χαρᾷ ἀφ' ἑνός καί ἐν βιώσει του στήν πορεία καί τόν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἀφ' ἑτέρου.

Θά ἔπρεπε ὅμως νά ἐκταθῇ ὑπέρομετρα ὁ λόγος καί μέ ἀκροθιγῆ ἔστω ἀναφορά του στό ἄφραστον αὐτό θαῦμα. Ὅσα ἔχουν ἀναφερθῆ ὡς τό σημεῖο αὐτό, ἀναφέρθηκαν μόνον ὡς στοιχειωδέστατη καί ἀτελής ὑπογράμμιση τῆς σημασίας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καί ὀπωσδήποτε ἀφετηριακά, γιά τό θέμα μας δέν εἶναι αὐτό, ἀλλά «Ἡ Ἀνάστασις ὡς θρίαμβος τῆς ἀγάπης». Ποιᾶς ἀγάπης; Καί ποιοῦ θριάμβου; Τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καί τοῦ θριάμβου της, ὅπως θά ἐπιχειρήσῃ ἡ συνέχεια τοῦ λόγου νά καταδείξῃ. Ἀποτελεῖ

ἄλλωστε τό θέμα αὐτό μιά οὐσιαστική, ἄν ὄχι τήν οὐσιαστικώτερη, πλευρά τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως. Καί χρειάζεται, φρονῶ, περισσότερη ἐξαρσή του, ἀφοῦ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐκείνη πού ἀποτελεῖ τόν θρίαμβό της καί αὐτή ἡ ἀγάπη μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο ἀπό κάθε τί ἄλλο. Στήν πλευρά αὐτή θά προσπαθήσουμε νά στρέψουμε τήν προσοχή μας.

α) Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ

«Ὁ Θεός ἀγάπη ἐστί» (Α΄ Ἰω. δ΄ 8). Ὅσο κι ἄν μᾶς φαίνεται κατανοητή ἡ φράση αὐτή καί ὁ προσδιορισμός τοῦ νοήματός της, ὅμως ἀποτελεῖ μυστήριο, γιατί μυστήριο εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός, μέ τόν ὁποῖο ταυτίζεται. Ὅσο ἄπειρος εἶναι ὁ Θεός, τόσο ἄπειρη εἶναι καί ἡ ἀγάπη του. Καί ὅσο λίγο κατανοοῦμε τόν Θεό, τόσο λίγο μπορούμε νά κατανοήσουμε καί τό νόημα αὐτῆς τῆς φράσεως, ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη στήν ὁλότητά του, γιατί ξεπερνάει τά ὄρια τῆς περιορισμένης μας λογικῆς. Μένουν ὅμως κάποια στοιχεῖα καί μερικά περιθώρια κατανοήσεως κάποιων ἐκδηλώσεων τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τόσο στή σύνολη δημιουργία, ὅσο καί στή σχέση τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπο. Ἀλλιῶς δέν θά εἶχε νόημα ἡ ὁμιλία αὐτή.

Μιά προσπάθεια προσεγγίσεως τῆς θείας ἀγάπης ἀποτελεῖ ἡ περιγραφή, πού ἐπιχειρεῖ σχετικά ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης μιλώντας γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὡς «ἐκστατικότητα τοῦ Θεοῦ». Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι μιά κατά κάποιον τρόπο μυστικόν καί ἀπροσπέλαστον νοητικά «ἐκ-

σταση», δηλαδή ἐξοδος τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν ἑαυτό του, χωρίς ὅμως νά «ἐξίσταται» ὁ Θεός, χωρίς δηλαδή νά βγαίνει ἀπό τόν ἑαυτό του! Ἀκατανόητο αὐτό καί ἀντινομικό, ἀλλά μόνον ἔτσι μπορεῖ νά ἐκφρασθῇ αὐτή ἡ διαπίστωση. Ὁ Θεός πληροῖ τά πάντα καί περιέχει τά πάντα, ἀλλά ὁ ἴδιος δέν περιέχεται ἀπό τίποτε. Πῶς λοιπόν εἶναι δυνατόν νά «ἐξίσταται» ὁ Θεός, ἀφοῦ δέν ὑπάρχει χώρος γιά νά «ἐκσπῆ» ἔξω ἀπό αὐτόν, γιατί εἶναι ἀπερίληπτος; Πῶς μπορεῖ δέ νά ἐξίσταται, καί ὅμως νά παραμένῃ μή ἐξιστάμενος; «Μείωση» ἢ «σμίκρυνση» τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπαράδεκτη καί ἀκατανόητη. Ἄς ἰδοῦμε ὅμως τί ἀκριβῶς μᾶς λέει ὁ Ἅγιος καί ἄς κατανοήσῃ ὁ καθένας μας ὅ,τι μπορεῖ, ἀφοῦ ὁ χρόνος δέν μᾶς ἐπιτρέπει ἀναλύσεις καί σχολιασμούς.

«Ἄς τολμήσουμε, λέει, νά ποῦμε ἐτοῦτο χάριν τῆς ἀληθείας, ὅτι αὐτός ὁ αἴτιος τῶν ὄλων ἐξαιτίας τοῦ καλοῦ καί ἀγαθοῦ ἔρωτος γιά ὅλα, ἀπό ὑπερβολή ἐρωτικῆς ἀγαθότητος βγαίνει ἔξω ἀπό τόν ἑαυτό του μέ τίς πρόνοιές του γιά ὅλα τά ὄντα. Καί θέλγεται κατά κάποιον τρόπο ἀπό τήν ἀγαθότητα καί τήν ἀγάπη καί τόν θεῖον ἔρωτα. Ἀπό ἐκεῖ, πού εἶναι πάνω ἀπό ὅλα καί ὑψηλότερος ἀπέριως ἀπό αὐτά, κατεβαίνει σέ ὅλα μέ ἐκστατική δύναμη ὑπερούσια, χωρίς νά ἐξέρχεται οὐσιαστικά ἀπό τόν ἑαυτό του. Γι' αὐτό καί ἐκεῖνοι, πού ξέρουν καλά τά θεῖα, τόν ἀποκαλοῦν ζηλωτή (Δευτερ. ε΄ 9), ἐπειδή ἔχει πολύν αὐτόν τόν ἔρωτα πρὸς τά ὄντα. Καί ἐπειδή γι' αὐτά προνοεῖ».

Καί ἐπεξηγεῖ ὁ ἅγιος Ἰερόθεος τήν ἔννοια τοῦ ὄρου ἔρωτος: «Τόν ἔρωτα εἶτε θεῖον εἶποῦμε εἶτε ἀγγελικόν εἶτε νοε-

ρόν είτε ψυχικόν είτε ἀκόμη καί φυσικόν, πρέπει νά τόν ἐννοήσουμε ὡς μία δύναμη πού προξενεῖ ἔνωση. Καί κινεῖ τά ἀνώτερα νά προνοοῦν γιά τά κατώτερα, ἐκεῖνα πού εἶναι τῆς ἴδιας σειρᾶς τά κινεῖ νά ἔχουν ἀμοιβαία συνοχή καί κοινωνία, καί τέλος κινεῖ τά κατώτερα νά ἐπιστρέψουν στά καλύτερα καί ἀνώτερα τους».

Καί ὁ ἅγιος Διονύσιος συνεχίζει: «Ἐπομένως ὁ Θεός “ἐξίσταται” μέ μία πνευματική κίνηση ἀγαπητική πρὸς τά δημιουργήματά του καί εἰδικώτερα πρὸς τά λογικά πλάσματά του, ὅπως εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ὁ θεῖος ἔρωσ εἶναι ἀπό τή φύση του ἐκστατικός. Δέν ἀφήνει τοὺς ἐραστῆς νά ἀνήκουν στὸν ἑαυτό τους. Καί αὐτὸ τό δείχνουν ἀπὸ τὴν πρόνοια, πού δείχνουν γιά τά κατώτερα. Ἐκεῖνα πού εἶναι τῆς ἴδιας σειρᾶς τὴ δείχνουν ἀπὸ τὴν μεταξὺ τους συνοχή. Καί τά χαμηλότερα ἀπὸ τὴ θεϊότερη ἐπιστροφή τους πρὸς τά πρῶτα. Γι’ αὐτὸ ὁ θεῖος Παῦλος, πού κυριεύθηκε ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα καί δοκίμασε τὴν ἐκστατική του δύναμη, λέει μέ ἔνθεο στόμα: “δέν ζῶ ἐγώ, ἀλλὰ ζῆ μέσα μου ὁ Χριστός” (Γαλ. β’ 20)· ὡς ἀληθινὸς ἐραστής, πού μέσα του εἶχε ὑποστῆ ἐκσταση πρὸς τὸν Χριστό, ὅπως λέει ὁ ἴδιος στὴν Β’ πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή του (ε’ 13). Δέν ζοῦσε ἐπομένως τὴ δική του ζωὴ, ἀλλὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀγαπημένου του ὡς ὑπερβολικὰ ἀγαπητὴ καί ποθητὴ».

Καί ὁ μέγας θεολόγος, ὁ ὁσιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, (Ζ’ ἑκατοντ. Θεολογίας, ὅπου καί τά παραπάνω τῶν ἁγίων Διονυσίου καί Ἱεροθέου κεφ. 84 κ. ἐξ.) λέει τά ἐξῆς: «Οἱ θεολόγοι ὀνομάζουν τό θεῖον ἄλλοτε ἔρωτα, ἄλλοτε ἀγάπη, ἄλ-

λοτε ἐραστό καί ἀγαπητό. Γι’ αὐτὸ ὁ ἔρωσ, πού εἶναι ἀγάπη, κινεῖται (πρὸς τὰ ἔξω), ὡς ἐραστό δέ καί ἀγαπητό κινεῖ πρὸς τὸν ἑαυτό του ὅλα ὅσα εἶναι δεκτικά ἔρωτος καί ἀγάπης. Καί, γιά νά τό ξαναποῦμε καθαρώτερα καί σαφέστερα, κινεῖται πρὸς ἐκεῖνα, πού εἶναι δεκτικά ἔρωτος καί ἀγάπης, προξενώντας μία ἐσωτερικὴ σχέση. Καί κινεῖ, γιατί εἶναι ἐκ φύσεως ἐλκυστικός τῆς ἐπιθυμίας ἐκείνων πού κινοῦνται πρὸς αὐτόν. Καί πάλι κινεῖ καί κινεῖται, γιατί ὁ θεῖος ἔρωσ διψάει νά τόν διψοῦν, ποθεῖ νά ποθῆται καί ἀγαπάει νά τόν ἀγαποῦν. Τό ἴδιο ἄλλωστε ἰσχύει καί ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ἀγαπωμένων ἐν σχέσει πρὸς τὸν Κύριο, ὡς πηγὴ τῆς θεῖας ἀγάπης».

Καί συνεχίζει (κεφ. 87): «Πηγὴ καί γεννήτορας τῆς ἀγάπης καί τοῦ θεῖου καί ἁγίου ἔρωτος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Γιατί αὐτός, ἐνῶ ὑπῆρχε αὐτὴ ἡ ἀγάπη μέσα του, τὴν πρόβαλε πρὸς τὰ ἔξω, δηλαδή πρὸς τὰ κτίσματά του. Σύμφωνα μέ αὐτὸ ἔχει λεχθῆ ὅτι “Ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη” (Α’ Ἰω. δ’ 16). Καί πάλι λέγεται γιά τὸν Θεό ὅτι εἶναι “γλυκύτης καί ἐπιθυμίας”, δηλαδή ἀγάπη καί θεῖος ἔρωσ (Ἄσμα Ἄσμ. ε’ 16). Ὑποκείμενο λοιπὸν ἀλλὰ καί ἀντικείμενο ἀγάπης καί θεῖου ἔρωτος εἶναι ὁ ἴδιος. Λοιπὸν μέ τό νά ξεχύνεται ἀπὸ αὐτόν ὁ θεῖος ἔρωσ καί ἡ θεῖα ἀγάπη, αὐτὴ ἡ ἐκβλυσή σημαίνεται ὡς κίνηση. Μέ τό νά εἶναι αὐτὸς τό πράγματι ἀξιεραστό καί ἀγαπητό καί ἐπιθυμητό καί προτιμητό, κινεῖ ἐκεῖνα, πού στρέφονται πρὸς αὐτόν, ἀνάλογα πρὸς τὴ δύναμη τῆς ἐπιθυμίας τους».

β) Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο.

Ὁ Θεός ὁ ὑπεράγαθος καί ὑπεράγιος, ὁ Θεός, πού εἶναι ἡ ἀγάπη ἡ ἄπειρη καί ἀπερινόητη, δέν ἀνεχόταν νά περιορίζεται σέ μόνον τόν ἑαυτό του τό ἀγαθό, πού τόν χαρακτηρίζει, καί ἡ χωρίς ὄρια μακαριότης του, χωρίς αὐτά τά ἀγαθά νά μετέχωνται καί ἀπό ἄλλους ἐκτός τοῦ ἑαυτοῦ του. Γι' αὐτό δημιούργησε τίς νοερές ἀγγελικές δυνάμεις, τόν αἰσθητό κόσμο καί ἀνάμεσά τους τόν ἄνθρωπο, τόν περιβεβλημένον ὑλικό σῶμα ἀλλά καί προικισμένον μέ πνευματικόν πλοῦτο μέσα σέ αὐτό. Ὅλα ἔγιναν ἀπό πολλή ἀγάπη καί μόνο, γιατί ὁ Θεός εἶναι ἀνεκδήξ, δηλαδή δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό τίποτε. Εἶναι τέλειος, καί δέν χρειάζεται συμπλήρωση ἀπό τίποτε. Εἶναι ἀπολύτως μακάριος καί δέν χρειάζεται νά τοῦ προσθέση κανένας ἄλλη μακαριότητα. Εἶναι παντοδύναμος καί δέν χρειάζεται προσθήκη ἄλλης δυνάμεως. Εἶναι πάνσοφος καί δέν χρειάζεται συμβούλους καί ἔξωθεν σοφία, ὄντας αὐτός αὐτοσοφία καί πηγὴ κάθε σοφίας. Ὁ μόνος λόγος νοερῆς καί ὑλικῆς δημιουργίας ἦταν ἡ ἀπέραντη ἀγάπη του, γιά νά μετάσχουν καί τά δημιουργήματά του ἀπό τόν πλοῦτο τῶν ἀγαθῶν, τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἴδιος φορεὺς, καί νά γεύωνται τόν πλοῦτο τῆς ἀγάπης του.

Ἔτσι ἔχουμε μιά κίνηση ἀγάπης, πού ἐκπορεύεται ἀπό τόν Θεό, διαπερνάει καί διαποτίζει ὅλα τά ὄντα, πνευματικά καί ὑλικά, καί ἐπιστρέφει πάλι στόν ἴδιο τόν Θεό ὡς πηγὴ τῆς. Ἰδιοποιούμενα δέ τά πλάσματά του αὐτὴν τὴν ἀγάπη, τὴν προσφέρουν μέ τὴ σειρὰ τους στὴν ἀέναη πηγὴ τῆς, γιά νά συνεχίζη ἀκατάπαυστα αὐτὴ ἡ θεία ροὴ καί ἡ ὑπερ-

λογικὴ ἀνακύκλιση. Ἔτσι ὁ λόγος «τά σά ἐκ τῶν σῶν» ἀποτελεῖ μιά ἀτέλειωτη καί ἀδιάκοπη καί διαρκῶς ἐπαναλαμβανόμενη περίοδο ἀγάπης, πού ζωοποιεῖ καί χαρίζει ὅ,τι καλὸ σέ ὅλους τοὺς ἀποδέκτες τῆς καί πρὸ πάντων στοὺς λογικούς ἀποδέκτες τῆς, πού τοῦ προσφέρουν μέ τὴ σειρὰ τους ὡς δική τους, συνειδητὰ δική τους, τὴν ἀγάπη τους στόν Θεό, ἀπό τόν ὁποῖο καί ξεκίνησε.

Αὐτὸ τονίζει καί ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς: «Ἡ ἐρωτικὴ κίνηση τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ ὁποία προϋποθέτει τόν Ἀγαθὸ Κύριο τοῦ παντός καί τό Ἄγαθό, πού σέ Αὐτόν προϋπάρχει καί πού ἀπό Αὐτόν προέρχεται, ξαναγυρίζει στόν ἴδιο, γιατί ἡ κίνηση αὐτὴ εἶναι χωρίς τέλος καί χωρίς ἀρχή. Αὐτὸ φανερώνει καί τὴν ἀκατάπαυστη ἐπιθυμία μας πρὸς ἔνωση μαζί Του. Γιατί ἡ ἀγαπητικὴ ἔνωση μέ τόν Θεό εἶναι πολὺ πιο πάνω ἀπὸ κάθε ἄλλη ἔνωση» (ὄπ. π. κεφ. 89).

Ἡ κίνηση αὐτὴ εἶναι κίνηση ἀγαπητικὴ κοινωνίας μέ τόν Θεό. Ἰδιαιτέρως τά λογικά πλάσματα, ἀκριβῶς γιατί ἔχουν λογικὸ καί αὐτοσυνειδησία, κοινωνοῦν συνειδητότερα καί βαθύτερα μέ τόν Θεό. Ἡ κοινωνία αὐτὴ βέβαια δέν εἶναι κοινωνία ἴσων πρὸς ἴσον, ἀλλὰ κοινωνία πλασμάτων σχετικῶν καί περιορισμένων πρὸς τόν ἄπειρο Δημιουργό τους. Μέ ἄλλα λόγια· ἀλλιῶς ἀγαπάει ὁ Θεός τά πλάσματά του καί ἀλλιῶς τά πλάσματα τόν Θεό. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπροσμέτρητη καί ἄπειρη σέ μέγεθος καί βάθος καί πλάτος καί γνησιότητα. Ἡ ἀγάπη τῶν πλασμάτων πρὸς τόν Δημιουργό τους πάντοτε περιορισμένη καί σχετικὴ καί ὅπως-δήποτε ἀνάλογη μέ τὴ δύναμη προσφορᾶς τους.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως εἶπαμε, δημιουργήθηκε ἀπό τόν Θεό ὡς ἔκφραση τῆς ἀπέραντης ἀγαθότητος καί κοινωνικότητός του. Καί δημιουργήθηκε μέ κέντρο τῆς ὑπάρξεώς του τόν Δημιουργό του, ἀπό τόν ὁποῖο τήν πήρε καί ἡ ὁποία μόνο ἀπό αὐτόν μπορεῖ νά συνεχίζεται καί νά διατηρηται ἀλώβητη, ὅπως π.χ., τηρουμένων πάντοτε τῶν ἀναλογιῶν, ἡ γῆ διατηρεῖται καί διατηρεῖ ὅλον τόν πλοῦτο της ἀπό τόν ἥλιο, πού τή συγκρατεῖ στήν τροχιά της καί τήν ζωογονεῖ μέ τό φῶς καί τήν θερμότητά του.

Ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ». Καί αὐτό σημαίνει μεταξύ ἄλλων ὅτι δημιουργήθηκε καί μέ τά ἰδιαίτερα χαρίσματα τῆς λογικότητος, τῆς αὐτοσυνειδησίας καί τῆς ἐλευθερίας καί ἐπομένως μέ τή δυνατότητα προσωπικῆς καί ἀγαπητικῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό. Καί αὐτή πάντοτε ἐν ἐλευθερίᾳ. Αὐτός ἦταν ὁ πρωταρχικός σκοπός, ὅπως ἤδη τονίσθηκε καί πιο πάνω, καί γιά τά ἄλλα λογικά καί πνευματικά ὄντα. Ὅχι βέβαια γιατί εἶχε ἀνάγκη ὁ Θεός, τό τονίζουμε καί πάλι αὐτό, τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μαζί του, ἀλλά ἀπό ἀγαθότητα ἀπέραντη καί ἀπό ἀγάπη καί μέ τήν ἐπιθυμία νά μετέχη διαρκῶς καί περισσότερο ὁ ἄνθρωπος στίς πνευματικές καί ἄλλες δωρεές τοῦ Θεοῦ, στή μακαριότητα καί στήν ἀπεριόριστη χαρά καί εὐτυχία του. Καί, ἂν μποροῦμε νά τό ποῦμε καί ἀλλιῶς, νά χαίρεται ὁ Θεός βλέποντας χαρούμενον καί μακάριον τόν ἄνθρωπο καί διαρκῶς προοδεύοντα στήν μαζί του σχέση.

Ὁ Θεός φύσηξε στόν Ἀδάμ πνοή ζωῆς. Καί τοῦ ἔδωσε ἄφθονη τή θεία του χάρη, γιατί προοίκισε τόν Ἀδάμ μέ «ψυ-

χήν ζῶσαν» καί ὄχι ἀπλῶς ψυχή, πού εἶχαν ἄλλα ἔμβια ὄντα. Καί δέν ἦταν ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἀπλῶς ζωή, ἀλλά ψυχή πού δεχόταν τήν ἐπίσκεψη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί πού θά μπορούσε νά τή διατηρῆ, ἐφόσον θά ζοῦσε πνευματικά. Ἔτσι τό Ἅγιον Πνεῦμα θά γινόταν ἡ ψυχή τῆς ψυχῆς του, ὁ μόνιμος κάτοικός της, καί ἐπομένως θά γινόταν «τέλειος καί ὁλόκληρος καί ἐν μηδενί λειπόμενος». Ὅσο θά ἐξακολουθοῦσε αὐτή ἡ ψυχή τοῦ Ἀδάμ νά εἶναι τέτοια, θά τοῦ ἔδινε συνεχῆ δόξα καί θεόμορφη καί θεοειδῆ λαμπρότητα. Θά ἔβλεπε τά πράγματα διορατικά καί προφητικά καί θά γινόταν συνδημιουργός τοῦ Θεοῦ στήν κλίμακα καί τόν κύκλο τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεώς του.

Ὅπως δημιουργήθηκε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, μᾶς λέει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, δέν χρειαζόταν νά παρεμβάλλεται μεταξύ αὐτοῦ καί τοῦ Θεοῦ κάτι, πού νά χρειάζεται νά τό γνωρίζη καί πού νά τόν ἐμποδίζη στήν αὐτόβουλη σχέση καί συγγενεία του μέ τόν Θεό. Αὐτό θά πραγματοποιοῦνταν μέσω τῆς ἀγάπης κατά τήν κίνησή του πρὸς Αὐτόν. Ἐπειδή μέ τή βοήθεια τῆς θείας χάριτος ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἀπαθής, δέν θά μπορούσαν νά τόν ἐξαπατήσουν μέ τήν ἡδονή οἱ φαντασίες τῶν παθῶν. Ἐπειδή δέ ἦταν χωρίς ἀνάγκες, ἦταν ἐλεύθερος ἀπό τίς περιστατικές ἀνάγκες τῶν τεχνῶν, γιά τήν ὁποιαδήποτε χρεία του. Καί ἐπειδή ἦταν σοφός, ἦταν χάρις στή γνώση ἐλεύθερος ἀπό τήν ἐξάρτηση καί ἀναγκαστική θεώρηση τῆς φύσεως, γιατί θά τήν γνώριζε ἄμεσα καί μέ τή βοήθεια τῆς χάριτος. Αὐτή δέ ἡ κατάσταση μονιμοποιούμενη ἐλεύθερα μέ τήν προσωπική προσπάθεια καί

ἐλεύθερη συμβολή τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου θά τόν ὀδηγοῦσε στή θέωση.

Ὅμως ὁ Ἀδάμ ἔπεσε θεληματικά, παρακούοντας τήν σαφή ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ἐπεσε πολύ βαριά. Καί εὐρισκόμενος στήν κατάσταση τῆς παρακοῆς στερήθηκε τή θεία χάρη καί ἀποξενώθηκε ἀπό τόν Θεό. Ἐχασε τό ζωοποιό καί φωτιστικό Ἅγιο Πνεῦμα, ἀφοῦ δέν θέλησε νά τιμήσῃ καί τήν προνομιακή θέση, πού σέ αὐτήν τόν τοποθέτησε ὁ Θεός, καθώς καί τίς ἀνεκτίμητες εὐεργεσίες, πού τοῦ ἔκανε ὁ Δημιουργός του. «Καί ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε. Παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καί ὡμοιώθη αὐτοῖς». Ἔτσι βυθίστηκε στήν ἄγνοια καί στό σκοτάδι μή ἔχοντας πιά ὀδηγό του τό Ἅγιο Πνεῦμα καί δέν τοῦ ἦταν πιά δυνατή ἡ πρώτη οἰκεία σχέση του μέ τόν Θεό. Κατάντησε λοιπόν ἄνθρωπος γεώδης καί βοσκηματώδης, σκλάβος τῶν παθῶν του καί τῆς ἁμαρτίας, πού τόν κυρίεψε ὀλοκληρωτικά. Ὁ ἄνθρωπος ἔμεινε πιά μόνος του, μέ μόνο σύντροφό του τήν πικρή, τήν κατάπικρη, τώρα γιά τήν κατάστασή του ἀνάμνηση μιᾶς τρομερῆς πτώσεως καί καταπτώσεως, ἀλλά καί μιᾶς ἀνέφικτης πιά καί ὀριστικά χαμένης εὐτυχίας καί ἐνός ἀπολεσθέντος Παραδείσου.

«Οἴμοι! ὁ Ἀδάμ ἐν θρήνῳ κέκραγεν, ὅτι ὄφεις καί γυνή θεϊκῆς παρρησίας μέ ἔξωσαν, καί Παραδείσου τῆς τρυφῆς ξύλου βρωσῖς ἠλλοτριώσεν! Οἴμοι! Οὐ φέρω λοιπόν τό ὄνειδος ὁ ποτέ βασιλεύς τῶν ἐπιγείων πάντων κτισμάτων Θεοῦ νῦν αἰχμάλωτος ὤφθην ὑπό μιᾶς ἀθέσμου συμβουλῆς καί ὁ ποτέ δόξαν ἀθανασίας ἠμφιεσμένος τῆς νεκρώσεως τήν δο-

ράν ὡς θνητός ἐλεεινῶς περιφέρω. Οἴμοι! Τίνα τῶν θρήνων συνεργάτην ποιήσομαι;».

Ἄδικα λοιπόν δημιούργησε ὁ Θεός τόν ἄνθρωπο; Θά ἔμεινε πιά ὄνειρο μακρινό ἢ ἀρχέγονη κατάσταση; Θά ἦταν γιά πάντα κλειστός γιά τόν ἄνθρωπο ὁ οὐρανός;

γ) Ἡ ἀνόρθωση καί ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης

Ὁ Θεός ὅμως δέν εἶναι μικροπρεπῆς οὔτε ἐκδικητικός. «Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται οὐδέ εἰς τόν αἰῶνα μηνιεῖ. Οὐ κατά τάς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν οὐδέ κατά τάς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν», θά ψάλῃ ἀργότερα ὁ ἱερός Ψαλμωδός. Ἀλλά ὁ Θεός ἦταν καί εἶναι πάντα ὁ ἴδιος. Τό πλάσμα του ἐλεύθερα τόν παρήκουσε. Διεχώρισε τήν πορεία του ἀπό τήν πορεία πού τοῦ χάραξε ὁ Δημιουργός του. Ἀλλά ἐκεῖνος, μακρόθυμος ὧν καί πολυέλεος, δέν μποροῦσε νά ὑποφέρῃ βλέποντας τό πλάσμα του καταδικασμένο στή φθορά καί στόν θάνατο ἀπό τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του. Ἄν ὁ ἄνθρωπος λησμόνησε τόν Πλαστοργό του, ὁ Πλαστοργός του δέν λησμόνησε ποτέ τό πλάσμα του τό ξεπεσμένο καί δυστυχισμένο ἀπό τή δική του παράνοια καί ἀνυπακοή. «Ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν». Καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ «οὐδέποτε ἐκπίπτει» σέ μή-ἀγάπη. Ὁ Θεός δέν ἔπαψε νά ἀγαπᾷ τό δημιούργημά του, στό ὁποῖο μάλιστα ἐγκατέστησε τήν εἰκόνα του. Ὡς Παντογνώστης, ἀλλά καί πλήρως Προγνώστης τοῦ μέλλοντος, εἶχε σχεδιάσει «πρό καταβολῆς κόσμου» τήν ἐπανόρθωση τοῦ πεσόντος Ἀδάμ καί τῆς καταπεσμένης ἀνθρωπίνης φύσεως. Καί προγραμματίισε κάτι, πού ὄχι ἀνθρώπου

διάνοια αλλά και αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁ ἅγιος νοῦς ἦταν ἀδύνατο νά φαντασθῆ.

Ἐπειδὴ δέ δέν ἤθελε μέ κανένα τρόπο νά παραβιάσῃ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, πού ὁ ἴδιος τοῦ χάρισε, καί ἐπειδὴ δέν ἤθελε χρησιμοποιώντας τὴ θεία δύναμή του νά ἀναγκάσῃ τόν ἄνθρωπο νά δεχθῆ τὴ λύτρωσή του, ἔπρεπε νά χρησιμοποιήσῃ τρόπο τέτοιον, πού νά βοηθηθῆ ὁ ἄνθρωπος νά δεχθῆ ἐλεύθερα καί ἀβίαστα τὴν ἐπάνοδό του στὴν ἀγαπητικὴ σχέση μέ τόν Δημιουργό του.

Δύο ἐνέργειες καθιστοῦν φανερόν καί γνήσιον τόν ἐραστή καί φορέα τῆς θείας ἀγάπης. Πρῶτον, ἡ εὐποιΐα καί εὐεργεσία πρὸς τόν ἀγαπημένο, καί δεύτερον, ἡ ἀδίστακτη προσφορά καί τῶν μεγαλυτέρων θυσιῶν καί δεινῶν χάριν τοῦ ἀγαπημένου.

Ἡ δεύτερη ἐνέργεια εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν πρώτη. Ἡ δεύτερη ἐνέργεια εἶναι ἐπίσης πειστικώτερη ἀπὸ τὴν πρώτη. Καί γι' αὐτό καί εἶναι σπανιώτερη ἀπὸ τὴν πρώτη. Στόν ἀνθρώπινο βίον βέβαια, ὄχι ὅμως καί προκειμένου περὶ τοῦ Θεοῦ.

Καί ἡ πρώτη ἐνέργεια γιὰ τόν Θεό ἦταν προχειρότατη. Καί τὴν εἶχε ἐκδηλώσει προηγουμένως μέ πλούσια δῶρα στόν ἄνθρωπο καί μποροῦσε νά τὴν ἐπαναλάβῃ μέ περισσότερες καί ἀκόμη ἀνώτερες δωρεές καί εὐεργεσίες. Ἡ δεύτερη ὅμως ἐνέργεια θά σκόνταφτε στό ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀπρόσβλητος ἀπὸ ὅ,τιδήποτε βασιανιστικό καί ὀδυνηρό, ἀπὸ ὅ,τιδήποτε μειωτικό καί ἀρνητικό, γιατί ὁ Θεός δέν εἶναι παθητός. Ὅμως ἡ ἀγάπη του δέν σταμάτησε σέ αὐτό τό ἐμπό-

διο. Ἡ ἀγάπη του ὡς πάνσοφη καί ἀπείρως ἐφευρετικὴ θά εὑρίσκει τόν τρόπο νά προχωρήσῃ καί στή δεύτερη ἐνέργεια, γιατί μόνο ἔτσι θά μποροῦσε νά πείσῃ τὴν ἀνθρώπινη φύση γιὰ τὴ γνησιότητα τῆς ἀγάπης του χωρὶς νά τὴν παραβιάσῃ ἢ νά τὴν παραμορφώσῃ ἢ νά τὴν ἄρῃ καί νά τὴν ἀφαιρέσῃ. Ὁ Θεός χαρίζει ἀμεταμέλητα ὅ,τι χαρίζει. Δέν μετανιώνει ποτέ γιὰ ὅ,τι ἔκανε, γιατί δέν κάνει τίποτε πού νά μὴ εἶναι καί σοφά καμωμένο καί ἀκριβῶς σύμφωνο μέ αὐτό ἀκριβῶς πού ἤθελε νά κάνῃ. Καί λοιπὸν βρῆκε τὴ λύση. Βρῆκε τὴ λύση ὄχι περιμένοντας τὴν πτώση τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ προαιωνίως, γιατί ὁ Θεός ἤξερε τί ἐπρόκειτο νά συμβῆ μέ τόν ἄνθρωπο. Καί ποιά θά ἦταν ἡ λύση; Ἡ λύση θά ἦταν ἡ «κένωση». Ἡ κένωση; Τί σημαίνει κένωση; Σημαίνει ὅτι θά ἄδειαζε ἀπὸ τὴ θεότητά του καί θά ἔπαιρνε σάρκα καί ὁστᾶ ὁ μονογενῆς Υἱός του, ἡ ἀπόλυτη Ἀγάπη τοῦ θείου προσώπου του, τό θεῖο καί ὑπερφυσικό Γέννημά του.

Τί πιό μεγαλειώδες καί πιό ὑπέροχο σχέδιο ἀπὸ αὐτό; Σχέδιο, πού μόνον Αὐτός μποροῦσε καί νά τό σκεφθῆ καί πρὸ πάντων νά τό θέσῃ σέ ἐφαρμογή, ἐπισκεπτόμενος τόν ἄνθρωπο ὁ Θεός σάν ἄνθρωπος καί αὐτός στό πρόσωπο τοῦ ἀγαπημένου του Μονογενοῦς Υἱοῦ καί Λόγου του, πού ἦταν καί εἶναι ἰσοδύναμος καί συνάναρχος μέ τόν Πατέρα, Θεός ἐκ Θεοῦ. Καί θά τόν ἔστειλε ὄχι μέ θεῖο μεγαλεῖο καί δόξα οὐράνια καί στρατιές ἀγγέλων δορυφορούντων αὐτόν, ἀλλὰ ὡς ταπεινὸν ἄνθρωπο.

Αὐτό θά ψάλῃ ἀργότερα ἡ Ἐκκλησία:

«Ὁ ἐκ Θεοῦ Πατρός Λόγος, πρὸ τῶν αἰῶνων γεννηθεὶς, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν χρόνων ὁ αὐτὸς ἐκ τῆς ἀπειρογάμου σαρκωθεὶς, βουλήσει σταύρωσιν θανάτου ὑπέμεινε, καὶ τὸν πάλαι νεκρωθέντα ἄνθρωπον ἔσωσε, διὰ τῆς ἑαυτοῦ Ἀναστάσεως». (Πεντηκοστάριον, Παρασκευὴ Διακαινησίμου, στιχηρόν εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα).

«Ὁ Βασιλεύς τῶν οὐρανῶν διὰ φιλανθρωπίαν, ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη. Ἐκ παρθένου γὰρ ἀγνῆς σάρκα προσλαβόμενος, καὶ ἐκ ταύτης προελθὼν μετὰ τῆς προσλήψεως, εἷς ἐστὶν Υἱὸς διπλοῦς τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐ τὴν ὑπόστασιν. Διὸ τέλειον αὐτὸν Θεόν, καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἀληθῶς κηρύττοντες, ὁμολογοῦμεν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν» (ἐνθ' ἀνωτέρω).

Μὲ ἄλλα λόγια δὲν θά γινόταν ἄνθρωπος ἄλλος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεό, γιατί στὸ πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ θά ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ἀφοῦ ὁ Λόγος τοῦ Πατρὸς εἶναι Θεός ὅπως ὁ Πατὴρ χωρὶς καμμιά διαφορὰ ἐκτὸς τῆς ὑποστατικῆς ιδιότητός του ὡς ἐκ Πατρὸς γεννηθέντος. «Οὗτος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεός ἦν ὁ Λόγος» κατὰ τὴν μαρτυρία τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου.

Ναὶ τέτοιος εἶναι ὁ Θεός. Γεμάτος ἀπέραντη ἀγάπη θερμῆ, τρυφερῆ, ἀπαλή, ποτέ κουραστικὴ καὶ ποτέ ἐκβιαστικὴ. Ὑπέροχη εἰκόνα αὐτῆς τῆς ἀνεκτίμητης ἀπαλῆς ἀγάπης καὶ θείας λεπτότητος παρουσίας του ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Θεός στὸν δυναμικὸ προφήτη Ἠλία, στὸν ὁποῖο εἶπε:

«Ἐξελεύσῃ αὐρίον καὶ στήση ἐνώπιον Κυρίου ἐν τῷ ὄρει. Ἰδοὺ παρελεύσεται Κύριος. Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα μέγα κραταῖόν

διαλύον ὄρη καὶ συντριβὸν πέτρας ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος. Καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ Κύριος. Καὶ μετὰ τὸν συσσεισμόν πῦρ· οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος. Καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κακεῖ Κύριος!» (Γ' Βασιλ. ιθ' 11-12).

Ναί, αὐτὸς εἶναι ὁ Κύριος. «Φωνὴ αὔρας λεπτῆς», γαλήνια αὔρα, πού δροσίζει, πού γαληνεύει, πού ἐξηρεμεῖ, πού εἰρηνεύει καὶ πού θωπεύει τρυφερά καὶ σπλαχνικά τὸν ξεπεσμένον ἄνθρωπο. Ὡς τέτοιος θά ἐπισκεπτόταν τὸν ἄνθρωπο ὁ Μονογενῆς Υἱός, ὡς ἄνθρωπος. Ὅχι μεταμορφωμένος σὲ ἄνθρωπο, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι, ἀλλὰ σὲ πραγματικὸν ἄνθρωπο, μέ σάρκα καὶ αἷμα, ὡς «ἐνανθρωπήσας Θεός». Ὡς ἴσος πρὸς ἴσους, ἔστω κι ἂν πίσω του θά κρυβόταν ἡ θεότης του, ἀφοῦ θά ἦταν Θεάνθρωπος. Ὅμως θά φαινόταν καὶ θά λεγόταν καὶ θά ἦταν καὶ «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ λοιπὸν «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν» ἐν τοῖς ἀνθρώποις. Μάλιστα: «ἄνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα θεὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπεργάσῃται»!

Ὁ Υἱὸς λοιπὸν τοῦ Θεοῦ «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων... ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ. β' 6-8).

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Χριστός, πού ὡς ἀπαράλλακτη εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἦταν καὶ ὁ ἴδιος Θεός, ἄδειασε τὸν ἑαυτοῦ ἀπὸ τὸ θεϊκό του μεγαλεῖο, τὸν σμίκρυνε μόνος του θεληματικὰ

ἀπό ἀγάπη καί μόνο καί ἀπό ἀπόλυτη ὑπακοή στό θέλημα τοῦ ἀγαπημένου του Πατρός καί ἔλαβε μορφή δούλου, δηλαδή ἔγινε ἄνθρωπος καί οὐσιαστικά ἴδιος μέ τούς ἀνθρώπους κατά τό ἐξωτερικό του φαινόμενο, χωρίς ὅμως ἁμαρτία, καί ταπείνωσε τόν ἑαυτό του μέχρι θανάτου καί μάλιστα σταυρικοῦ θανάτου ὀδυνηροῦ καί ἀτιμωτικοῦ.

«Ὁ περὶ τούς ἀνθρώπους ἔρως τόν Θεόν ἐκένωσε», θά σχολιάση ἓνας ἐκκλησιαστικός Πατήρ.

Πλήθος εἶναι οἱ σχετικές γραφικές μαρτυρίες γιά τό θέμα αὐτό. Κάποιες ἀπό αὐτές θά ἀναφέρουμε, γιά νά πιστοποιηθῆ πόση ἀγάπη καί πόσον πόθο εἶχε ὁ Θεός νά σώση τόν ἄνθρωπο συμφιλώνοντάς τον μαζί του.

«Οὕτω γάρ ἠγάπησεν ὁ Θεός τόν κόσμον, ὥστε τόν Υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γάρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός τόν Υἱόν αὐτοῦ εἰς τόν κόσμον ἵνα κρίνη τόν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ» (Ἰω. γ' 16).

Τόσο πολύ ἀγάπησε ὁ Θεός τόν κόσμο, ὥστε παρέδωσε σέ θάνατο τόν μονογενῆ του Υἱόν, γιά νά μὴ χαθῆ καί καταδικαστῆ ὁ κόσμος, ἀλλά νά σωθῆ ὁ καθένας πού θά πιστέψῃ σέ αὐτόν καί νά κληρονομήσῃ τήν αἰώνια ζωή. Γιατί δέν ἔστειλε ὁ Θεός τόν Υἱό του στόν κόσμο γιά νά κρίνη καί νά καταδικάσῃ τόν κόσμο, ἀλλά γιά νά σωθῆ ὁ κόσμος βάσει τῆς λυτρωτικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἄντί λοιπόν νά παρουσιασθῆ ἔνδοξος καί περιβεβλημένος ὅλη του τῆ θεία δύναμη καί τό μοναδικό του μεγαλεῖο, ἦρθε ταπεινά, ἀπό ἀγάπη, καί ἐντελῶς ἀθόρυβα, γιά νά κά-

νη ὅ,τι ὁ θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος σημειώνει ἀναφερόμενος στό γεγονός αὐτό:

«Ἰδοὺ γέγονε καινά τά πάντα. Τά δέ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί δόντος ἡμῖν τήν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι Θεός ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσων ἑαυτῷ μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τά παραπτώματα αὐτῶν καί θέμενος ἐν ἡμῖν τόν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπέρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν δεόμεθα ὑπέρ Χριστοῦ, καταλλαγῆτε τῷ Θεῷ. Τόν γάρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπέρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ» (Β' Κορ. ε' 17-21).

Ὅλα ἔγιναν καινούργια. Καί ὅλες οἱ δωρεές πηγάζουν ἀπό τόν Θεό, ὁ ὁποῖος μᾶς συμφιλίωσε μέ τόν ἑαυτό του διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἀνέθεσε σ' ἐμᾶς τούς ἀποστόλους τό ἔργο τοῦ νά ὑπηρετοῦμε σέ αὐτήν τήν συμφιλίωση τοῦ Θεοῦ μέ τούς ἀνθρώπους. Γιατί ὁ Θεός ἦταν ἐν Χριστῷ πού συμφιλίωσε τούς ἀνθρώπους μέ τόν ἑαυτό του καί δέν κατελόγιζε τά ἁμαρτήματα εἰς βάρος τῶν ἀνθρώπων. Αὐτός μᾶς ἀνέθεσε τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, πού συμφιλίώνει μέ τόν Θεό. Εἴμαστε λοιπόν πρεσβευτές τοῦ Χριστοῦ πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους, γιατί ὁ Θεός διὰ μέσου ἡμῶν σᾶς παρακαλεῖ. Καί ἐμεῖς λοιπόν παρακαλοῦμε ἐξ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καί σᾶς λέμε· συμφιλιωθῆτε μέ τόν Θεό!

Καί τώρα εἶναι πιά εὐκόλο ἔργο ἡ συμφιλίωση μέ τόν Θεό διὰ μέσου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού ὡς ἄνθρωπος δέν γνώρισε ποτέ καμμιά ἁμαρτία ἀπό προσωπική

πείρα· αὐτόν τόν Ἰησοῦ Χριστό τόν ἔκανε γιά μᾶς ἁμαρτία, τόν φόρτωσε, μέ ἄλλα λόγια, τίς δικές μας ἁμαρτίες καί τόν ἄφησε νά κατακριθῆ ὡς ἁμαρτωλός γιά χάρη μας, ὥστε ἐμεῖς διά μέσου του καί τῆς θυσίας του νά δικαιωθοῦμε ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Πατήρ ἀγάπησε πράγματι τόν κόσμο. Τό ἴδιο καί ὁ Υἱός του. Ἀγάπησε καί αὐτός μέ τήν ἴδια θέρη καί στόν ἴδιο βαθμό τόν ἄνθρωπο. Αὐτό μᾶς βεβαιώνει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας στους Θεσσαλονικεῖς:

«Αὐτός ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καί ὁ Θεός καί Πατήρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καί δούς παράκλησιν αἰωνίαν καί ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καί στηρίζαι ἡμᾶς ἐν παντί λόγῳ καί ἔργῳ ἀγαθῶ» (Β΄ Θεσ. β΄ 1-17).

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός καί ὁ Θεός καί Πατέρας μας, πού μᾶς ἀγάπησε, μᾶς ἔδωσε παρηγορία ἀνεξάντλητη μέ τή χάρη καί τήν καλή ἐλπίδα τοῦ οὐρανοῦ καί τῶν ἀγαθῶν του. Εἶθε αὐτός νά παρηγορήσῃ τίς καρδιές σας καί νά σᾶς στηρίξῃ μέ κάθε διδασκαλία οἰκοδομητική καί κάθε καλό ἔργο.

Καί ὁ Εὐαγγελιστής τῆς ἀγάπης, ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Ἰωάννης, καταθέτει καί αὐτός τή δική του μαρτυρία.

«Ἐν τούτῳ ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τόν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτός ἠγάπησεν ἡμᾶς καί ἀπέστειλε τόν Υἱόν αὐτοῦ ἰλασμόν περί τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (Α΄ Ἰω. δ΄ 10).

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ φαίνεται καί συνίσταται στό γεγονός ὅτι δέν εἴμαστε ἐμεῖς ἐκεῖνοι πού πρῶτοι ἀγαπήσαμε τόν

Θεό, ἀλλά ἐκεῖνος ἀγάπησε πρῶτος ἐμᾶς τούς ἁμαρτωλούς καί ἔστειλε τόν Υἱό του γιά νά προσφέρῃ τόν ἑαυτό του ὡς θυσία λυτρωτική γιά τίς ἁμαρτίες μας καί τή συμφιλίωσή μας μέ τόν Θεό.

Καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος προσθέτει δοξολογικά καί εὐχαριστικά ὅ,τι θά ἀποτελοῦσε καί σύνοψη τοῦ θείου ἔργου τῆς ἀγαπητικῆς γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ.

«Εὐλογητός ὁ Θεός καί Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῶ, καθὼς καί ἐξελέξατο ἡμᾶς πρό καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καί ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διά Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατά τήν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, ἐν ᾧ ἔχομεν τήν ἀπολύτρωσιν διά τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τήν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατά τόν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καί φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τό μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατά τήν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τά πάντα ἐν τῷ Χριστῶ, τά ἐπί τοῖς οὐρανοῖς καί τά ἐπί τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καί ἐκκληρώθημεν προορισθέντες κατά πρόθεσιν τοῦ τά πάντα ἐνεργοῦντος κατά τήν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τό εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ, τούς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῶ» (Ἐφεσ. α΄ 3-12).

Ὃς εἶναι εὐλογημένος καὶ δοξασμένος ὁ Θεός καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔχει χορηγήσει πλοῦσια κάθε εὐλογία πνευματικὴ διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ ἀποκτήσουμε καὶ νὰ ἀπολαύσουμε τὰ ἐπουράνια ἀγαθὰ. Αὐτὸ τὸ πραγματοποιοῖ σύμφωνα μὲ τὴν ἐκλογή πού μᾶς ἔκανε διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προτοῦ νὰ δημιουργηθῆ ὁ κόσμος. Καὶ τὸ ἔκανε μὲ σκοπὸ νὰ γίνουμε ἐμεῖς ἅγιοι καὶ ἀψεγάδιαστοι μπροστὰ του. Μὲ τὴν ἀγάπη του μᾶς προώρισε νὰ υἰοθετηθοῦμε καὶ νὰ γίνουμε παιδιά του χαριστικῶς διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν ἀγαθὴ του διάθεση καὶ τὸ ἅγιό του θέλημα. Καὶ αὐτὸ, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ὑμνοῦνται καὶ νὰ δοξάζονται ἡ χάρη του καὶ οἱ πλούσιες δωρεές του, πού μὲ αὐτές μᾶς στόλισε καὶ μᾶς ἔκανε χαριτωμένους πνευματικὰ διὰ μέσου τοῦ ἀγαπημένου του Υἱοῦ.

Πραγματικὰ διὰ μέσου τοῦ Υἱοῦ του λάβαμε καὶ ἔχουμε τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴν σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴ σωτηρία μὲ τὸ αἷμα του, πού χύθηκε ἐπάνω στὸν Σταυρὸ γιὰ νὰ ἐξαγορασθοῦμε. Ἔτσι λάβαμε καὶ ἔχουμε τὴν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας βάσει τοῦ πλούτου τῆς χάριτός του. Τὴ χάρη αὐτὴ μᾶς τὴ χορήγησε πλοῦσια καὶ μὲ τὸ παραπάνω μαζί μὲ κάθε σοφία πνευματικὴ. Καὶ αὐτὸ, γιὰ νὰ γνωρίζουμε μεγάλες ἀλήθειες καὶ γιὰ νὰ σκεφτώμαστε σωστά καὶ νὰ ρυθμίζουμε ὅσα μᾶς ἀφοροῦν καθὼς πρέπει. Ἀκόμα μᾶς ἔκανε γνωστὸ τὸ μυστικὸ καὶ κρυμμένο μέχρι τότε γιὰ τὸν ἄνθρωπο θέλημά του, σύμφωνα μὲ τὴν καλὴ διάθεση πού εἶχε γιὰ μᾶς πρὶν ἀπὸ αἰῶνες ὁ Θεός. Καὶ ἡ καλὴ του

διάθεση ἦταν νὰ πραγματοποιηθῆ στὸν κατάλληλο καιρὸ, ὅταν Αὐτὸς θὰ ἐρχόταν γιὰ τὴ σωτηρία μας. Καὶ ἔτσι νὰ ἐνώση διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ σὲ μιά ἁρμονικὴ ἐνότητα τὰ πάντα, τοὺς ἀγγέλους τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπους στὴ γῆ. Διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐμεῖς ἔχουμε ἐκλεγῆ, σάν νὰ ἔγινε κλήρωση γι' αὐτὸ, δηλαδή χωρὶς ἐμεῖς νὰ κοπιᾶσουμε καθόλου, καὶ ἔχουμε προορισθῆ σύμφωνα μὲ τὴν ἅγια πρόθεση τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός ἐνεργεῖ καὶ τὰ κάνει ὅλα σύμφωνα μὲ τὸ ἀγαθὸ του θέλημα. Ἔχουμε ἐπομένως προορισθῆ νὰ ἀποτελοῦμε ἔπαινο καὶ ὕμνο παντοτεινὸ τῆς ἀπειρης δόξας του καὶ τῆς ἀγαθότητός του ἐμεῖς οἱ χριστιανοί, πού καὶ ἀπὸ πρὶν (ὅσοι ἤμασταν πρῶην πιστοὶ Ἰουδαῖοι καὶ γίναμε τώρα χριστιανοί) ἐλπίζαμε καὶ περιμέναμε τὴ σωτηρία μας διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψή του μᾶς λέει:

«Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ... χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη... καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, τῶ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῶ αἵματι αὐτοῦ...» (Ἀποκ. α' 4-5).

Ἐγὼ ὁ Ἰωάννης ἀπευθύνομαι στὶς ἑπτὰ ἐκκλησίες (τῆς Μ. Ἀσίας) καὶ σᾶς εὐχομαι νὰ ἔχετε τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀξιόπιστος μάρτυρας τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει ἀναστηθῆ πρῶτος ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ ἔγινε ἀρχὴ τῆς ἀναστάσεως ὅλων τῶν πιστῶν στὴ νέα ζωὴ. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἐξουσιαστής

καί κύριος ὄλων τῶν βασιλείων τῆς γῆς. Αὐτός λοιπόν ὁ Ἰησοῦς καί μᾶς ἀγαπάει καί μᾶς ἔχει λούσει καί καθαρίσει μέ τό αἷμα του ἀπό τίς ἁμαρτίες μας.

Κάτι, πού ἔχει σημαντική βαρύτητα καί ἀποτελεῖ θεμελιώδη σημασία γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, εἶναι καί ἡ ἐμπειρία τῶν Ἁγίων καί ἡ προσωπική βίωση τῆς ἀγάπης αὐτῆς. Αὐτήν καταθέτει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος, πού ἔχει ζήσει ὅσο λίγοι τήν ἀγάπη αὐτή καί μᾶς λέει τά ἀκόλουθα:

«Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν δια Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Ἔτι γάρ Χριστός ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατά καιρόν ὑπέρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. Μόλις γάρ ὑπέρ δικαίου τις ἀποθάνεται. Ὑπέρ γάρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καί τολμᾷ ἀποθάνειν. Συνίστησι δέ τήν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστός ὑπέρ ἡμῶν ἀπέθανε. Πολλῶ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπό τῆς ὀργῆς. Εἰ γάρ ἐχθροί ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διά τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Οὐ μόνον δέ, ἀλλά καί καυχώμεθα ἐν τῷ Θεῷ διά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι οὗ νῦν τήν καταλλαγὴν ἐλάβομεν» (Ρωμ. ε' 5-11).

Δέν μᾶς ντροπιάζει ἡ ἐλπίδα στόν Θεό, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔχει χυθῆ πλοῦσια καί ἔχει πλημμυρίσει τίς καρδιές μας μέ τό Ἅγιον Πνεῦμα. Καί μᾶς δόθηκε ὡς προκαταβολή γιά τίς δωρεές, πού μέ βέβαιη ἐλπίδα περιμένουμε νά δεχθοῦμε ἀπό τόν Θεό. Ἡ ἀπειρη ἀγάπη καί συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ ἀπέναντί μας ἔγινε φανερή ἀπό τοῦτο, δηλαδή ἀπό τό ὅτι,

ἐνῶ ἐμεῖς ἤμασταν ἄρρωστοι πνευματικά, δηλαδή ἁμαρτωλοί καί ἔνοχοι, ὁ Χριστός στόν καιρό, πού γνώριζε ἀπό πρῖν ποιός θά εἶναι ὁ κατάλληλος, πέθανε ἐπάνω στό σταυρό, γιά νά σώση μέ τή θυσία του τοὺς ἀσεβεῖς.

Πραγματικά εἶναι μεγάλη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Πολύ δύσκολα μπορεῖ πιθανόν νά ὑπάρξῃ ἄνθρωπος πού νά θυσιάσθῃ γιά κάποιον δίκαιον. Γιά ἕναν ἀγαθόν καί καλόν ἄνθρωπο ἴσως τολμήσῃ κάποιος νά πεθάνῃ. Ὁ Θεός ὅμως δείχνει μέ τρόπο ἀναμφισβήτητο τήν ἀγάπη του γιά μᾶς μέ τό γεγονός ὅτι, ἄν κι ἐμεῖς ἤμασταν ἁμαρτωλοί, πέθανε γιά χάρη μας ὁ Χριστός. Πολύ περισσότερο λοιπόν τώρα, πού δικαιοθήκαμε μέ τό αἷμα του, θά σωθοῦμε ἀπό τήν μελλοντική ὀργή. Καί αὐτό, γιατί ἐνῶ ἐμεῖς ἤμασταν ἐχθροί, συμφιλιωθήκαμε μέ τόν Θεό μέσω τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ, πολύ περισσότερο τώρα, πού ἔχουμε συμφιλιωθῆ, θά σωθοῦμε μέσω τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού ζῆ (μέ τήν ἀνάστασή του) αἰώνια κοντά στόν Θεό ὡς μεσίτης μας. Καί ὄχι μόνο θά σωθοῦμε, ἀλλά ἀπολαμβάνοντας ἀπό τώρα τίς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ, καυχώμαστε γιά τήν ἀγάπη του διά μέσου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού μέ τήν παρέμβασή του ἔχουμε ἀποκαταστήσει τίς σχέσεις μας μέ τόν Θεό.

* * *

Ἀλήθεια ποιός ἄνθρωπος ἀγάπησε τόσο πολύ; Κι ἄν ἀγάπησε ἕναν ἢ κάποιον ἀριθμό συνανθρώπων του, δέν τοῦ ἦταν δυνατό νά ἀγαπήσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μέ τήν ἴδια ἀπέραντη ἀγάπη καί γιά ὅλους μαζί καί γιά τόν καθένα

τους χωριστά. Όλους, όχι μόνο τούς τωρινούς ανθρώπους, αλλά όλους, μικρούς και μεγάλους, καλούς και κακούς, δικαίους και άδικους, όσοι υπήρξαν και όσοι θα υπάρξουν επάνω στη γη. Είναι αδιανόητο αυτό για άνθρωπο. Όση αγάπη κι αν νιώθη ένας φιλόστοργος πατέρας, είναι αγάπη για τό δικό του παιδί και βέβαια αγάπη ανθρώπινη, περιορισμένη, αδύναμη, ασύγκριτα μικρή μπρός στην αγάπη του Θεού. Όση αγάπη κι αν έχει μιά μητέρα για τά παιδιά της, δέν μπορεί νά έχη τήν ίδια αγάπη και για όλα τά παιδιά του κόσμου, έστω κι αν θυσιασθῆ γι' αυτά. Η αγάπη της είναι ανθρώπινη, και γι' αυτό περιορισμένη και άνίκανη νά σώση τό παιδί της από τήν άμαρτία ἢ νά του έξασφαλίση αιώνια ζωή.

Ποιός καλός άνθρωπος ένιωσε τέτοιο μανικόν έρωτα για τούς ανθρώπους, ώστε νά αγαπάῃ άπαραμείωτα και μισούμενος και διωκόμενος και βασανιζόμενος και κακοπαθών ως καταγέλαστος και περιφρονημένος από τούς ίδιους τούς αγαπημένους του χωρίς πικρία, χωρίς αγανάκτηση, χωρίς άπογοήτευση; Και μάλιστα διατηρώντας από εὐγνώμονα αγάπη τή μνήμη τῶν άγνωμόνων και σαδιστῶν δημίων του; Ποιός θά έδειχνε, θεωρώντας τά τραύματα τῶν βασανιστηρίων του, δείγματα αγάπης αδιάσειστα ως προς τή γνησιότητά της; Αὐτά μόνο ἢ κενωθεῖσα και ένανθρωπήσασα Άγάπη ἦταν ικανή νά πραγματοποιήσῃ όχι σέ περιορισμένη κλίμακα, αλλά σέ ὅλη τήν έκτασή τους. Έπανερχόμενος στή ζωή ὁ ένανθρωπήσας και σταυρωθεῖς και αναστάς Ἰησοῦς, ανασταίνοντας τό σῶμα του, διατηρεῖ τίς οὐλές του και τίς

πληγές του και στά μάτια τῶν ἀγγέλων και στά μάτια τῶν Μαθητῶν του, τούς ὁποίους αφήνει νά τά ψαύσουν προς επιβεβαίωση τῆς ταυτότητός του και τῆς θυσίας τῆς αγάπης του. Και ἐνῶ απέρριψε ὅλα τά ἄλλα σωματικά στοιχεῖα και ὅποιο ἄλλο χαρακτηριστικό τῆς υλικότητος τοῦ πρίν από τήν ἀνάσταση σώματός του και ὅποιο ἄλλο αδιάβλητο πάθος (π.χ. πείνα, δίψα, βάρος, ἀνάπαυση κ.λπ.), κρατάει συνεχῶς τίς οὐλές του και τά σημάδια τῶν πληγῶν του. Και μάλιστα μέ χαρά και καμάρι και ικανοποίηση. Πῶς λοιπόν νά μή βροῦν ἀνταπόκριση σέ αὐτήν τήν αγάπη τά ἀναριθμητα πλήθη τῶν ἁγίων μαρτύρων, πού «έπηκολούθησαν τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ», βαδίζοντας τόν ἴδιο δρόμο τοῦ μαρτυρίου χάριν τῆς ὑπερτάτης αγάπης τοῦ Κυρίου για τούς ανθρώπους, και πού μαρτύρησαν μέ τή σειρά τους και αὐτοί από αγάπη προς τόν πρῶτον ἀγαπήσαντα αὐτούς Κύριον;

Ὁ Κύριος «έαυτόν ἐκένωσε και ἔλαβε δούλου μορφήν... και σχήματι εὐρεθεῖς ως άνθρωπος, έταπείνωσεν έαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ». Μέ τή σταύρωση και τήν ταφή του φάνηκε πῶς ὅλα τελείωναν. Ἐγινε λοιπόν ἄδικα ἡ θυσία; Ὅλα ὅσα εἶπε και ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, ὁ Μονογενής Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὅλα αὐτά ἀποτελοῦσαν ἀπλούστατα φενάκη; Στηρίχθηκαν λοιπόν ἐλπίδες στό πρόσωπό του και στό έργο του, και ὅλα τάφηκαν πίσω από μιά βαρεία ταφόπετρα; Ἐτσι φάνηκε τοῦλάχιστον. Μιάν ἀναλαμπή ἀπολυτρώσεως στό Πρόσωπο τοῦ Κυρίου τήν διέψευδε ἡ ἄλυσίδα τῶν δραματικῶν γεγονότων τῶν ἐλάχιστων ἡμερῶν πού προηγήθηκαν και τά σφράγιζε πιά για πάντα

ἡ σιγή τοῦ τάφου; Γιά λίγες μέρες ἔτσι φάνηκε, πῶς ὅλα πῆ-
γαν χαμένα. «Ἡμεῖς δέ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων
λυτροῦσθαι τόν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σύν πᾶσι τούτοις τρίτην
ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο» (Λουκ.
κδ' 21). Πόση θλίψη, ἀλήθεια, πόση ἀπογοήτευση, πόσο
ζοφερή ἀπαισιοδοξία, ἀλλά καί ἀπελπισία δέν μαρτυροῦν
αὐτά τά λόγια! Καμμιά ἐλπίδα πιά μετά τήν ταφόπετρα,
πού φάνηκε νά σκεπάζη καί νεκρώνη ἐλπίδες, ὄνειρα,
προσδοκίες...

Αὐτή ἦταν ἡ ἀνθρώπινη πλευρά.

Καί ἡ θεία πλευρά; Ἡ θεία πλευρά δέν μίλησε μέ λόγια.
Μίλησε μέ τόν πιό αὐθεντικό καί ἀδιαμφισβήτητο τρόπο,
μέ τήν Ἀνάσταση!

Γιατί μέ τήν Ἀνάσταση;

«Ἡ φθορά ἐξωστράκισται· ἡ ἀφθαρσία ἐξηγήθησε· ὁ δε-
σμός ὁ χρόνιος διαλέλυται· οἱ οὐρανοί, ἡ γῆ καί τά ἐπίγεια
εὐφραίνονται· ἐξανέστη γάρ Χριστός· ἐσκύλευται ὁ θάνα-
τος» καί ἡ συνδιαλλαγή Θεοῦ καί ἀνθρώπου ἐπισφραγίσθη-
κε ὀριστικά καί ἀμετάκλητα.

«Ἡ εὐφρόσυτος γάρ ἐπεφάνη ἡμέρα», πού κατ' αὐτήν
πραγματοποιήθηκε ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης τοῦ αἰωνίου Θε-
οῦ! (Ὁρθρος Παρασκευῆς τοῦ Θωμᾶ, Στιχηρά τῶν Αἵνων)

Αὐτῷ ἡ δόξα, ἡ τιμή, τό κράτος, ἡ σοφία, ἡ ἀγάπη, ὁ αἶ-
νος καί ἡ αἰωνία εὐγνώμων εὐχαριστία! Ἀμήν!

**ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΜΑΤΑ ΤΑΠΕΙΝΩΝ ΛΟΓΩΝ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΟΜΗΤΟΡΟΣ^(*)**

1.

Οί Θεομητορικές έορτές κατέχουν κεντρική θέση μεταξύ των έορτών της Έκκλησίας, διότι ή Ύπεραγία Θεοτόκος συνήργησε όσο κανένας άλλος άνθρωπος στην Σάρκωσι του Υιού και Λόγου του Θεού και άρα στην σωτηρία μας. Δοθείσα ολοκληρωτικά στον Θεό και γεννήσασα τον Χριστόν εν παρθενία, έγινε ή πρώτη πολίτις της Βασιλείας των Ουρανών, ό πρώτος θεωμένος άνθρωπος, Θεός μετά τον Θεόν, μεθόριον κτιστού και Άκτίστου και τά δευτερεία της Αγίας Τριάδος κατέχουσα, κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά. Διά τουτο προΐσταται των σωζομένων. Προΐσταται της Έκκλησίας και όλων των συνάξεων και πανηγύρεων και έορτών της. Σέ όλες τις εϋχές και προσευχές της έχει την πρώτη θέση μετά τον Σωτήρα Χριστόν, τον μονογενή Της Υιόν. Στο πρόσωπο της άειπαρθένου πληροϋται ή προφητεία, την

^(*) Άποσπάσματα απομαγνητοφωνημένων όμιλιών του Καθηγουμένου της Ίεράς ήμών Μονής, Άρχιμ. Γεωργίου, εις την τράπεζαν αυτής επ' ευκαιρία των άγιών Θεομητορικών έορτών.

όποια ή ίδια εν Πνεύματι Αγίω εἶπε: «Ἴδού γάρ ἀπό τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶσαι αἱ γενεαί»· ἀλλά καί τῆς ἀπλῆς ἐκείνης γυναικός ὁ μακαρισμός, τήν ὁποῖαν ἀναφέρει ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστής Λουκᾶς: «Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καί μαστοί οὓς ἐθήλασας».

2.

Ἐνας ἀπό τούς Θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας λέγει ὅτι τό περί τῆς Θεοτόκου μυστήριον εἶναι τό ἐσωτερικό μυστήριον τῆς πίστεώς μας, πού δίδεται ὡς δῶρον σέ ὅσους θά πιστεύσουν στόν Σωτήρα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Ὅταν πιστεύσῃ κάποιος τόν Χριστόν ὡς Σωτήρα, τότε θά διδαχθῇ καί τό ἄλλο μυστήριον περί τῆς Ἁγίας Του Μητρος.

Τό θαυμαστό τοῦ μυστηρίου εἶναι ὅτι ὅλη ἡ ἀσύλληπτη ἀπό ἀνθρώπινο νοῦ δόξα τῆς Κυρίας Θεοτόκου, νά γίνῃ γέφυρα πρὸς τόν Θεό, νά καταστῇ τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καί ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφεείμ καί ἀνωτέρα ὄλων τῶν ἄλλων ἐννέα ταγμάτων, νά φθάσῃ μέχρι τόν θρόνον τῆς Παναγίας Τριάδος, νά καταστῇ μεθόριον κτιστοῦ καί ἀκτίστου καί νά ἔχη τά δευτερεῖα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀντανακλᾷ στούς ἀνθρώπους. Ἡ Παναγία δέν εἶναι ἓνα ἐξωγήινο ὄν. Ἐτίμησε τόσο τήν ἀνθρωπίνη φύσι, ὥστε νά τήν καταστήσῃ Χριστοτόκο καί Θεοτόκο. Τό τονίζω αὐτό. Ὅλα αὐτά τά ἐπετέλεσε ἡ Παναγία ὡς ἄνθρωπος. Δέν χωρίσθηκε ἀπό τήν ἀνθρωπίνη φύσι. Ἐδῶ διαφέρει ἡ διδασκαλία τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεώς μας ἀπό ἐκείνην τῶν Παπικῶν, πού τήν ξε-

χωρίζουν ἀπό τό ἀνθρώπινο γένος μέ κάποια πεπλανημένα δόγματα (τά δόγματα περί ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Παναγίας καί περί ἀναλήψεώς Της). Καί αὐτό τό ἐπέτυχε ἡ Παναγία ὄχι γιατί ἔφερε ἄλλη φύσι, ἀλλά διότι μόνη Αὐτή ἀξιοποίησε τίς δυνατότητες τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως στό ἔπακρο μέ τήν ἀρετή Της καί τήν ὀλοκληρωτική ἀφοσίωσί Της στόν Θεό, ὥστε νά γίνῃ ἰκανή νά γεννήσῃ τόν Θεό. Καί ὄχι μόνο Τόν ἐγέννησε, ἀλλά καί σέ ὅλη τήν ἐπί γῆς ζωή Του μέχρι καί τοῦ σταυρικοῦ θανάτου Του ἡ Παναγία ἦταν συμπαραστάτης Του. Καί μετά τήν Ἀνάστασί Του ἡ Παναγία ἦταν προεξάρχουσα στήν Ἐκκλησία. Τό γνωρίζουμε αὐτό ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Παναγία ἦταν ὁδηγός, Γερόντισσα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, προϊστάτο τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Καί σήμερα, ὅπου ἡ Ἐκκλησία συνάγεται, ἐκεῖ εἶναι παρούσα καί ἡ Θεοτόκος ἐν μέσῳ τῶν πιστῶν. Γι' αὐτό δέν ὑπάρχει Ἀκολουθία, στήν ὁποία ἡ Παναγία νά μὴ εἶναι κεντρικό πρόσωπο. Τό ἔργο Της ὑπέρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων εἶναι συνεχές. Ἄν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐργάζεται, καί ἡ Παναγία συνεργάζεται μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Υἱοῦ Της γιά τήν εὐκλεία καί τήν εὐστάθεια τῆς Ἐκκλησίας καί τήν σωτηρία τῶν πιστῶν.

Εἶναι μεγάλη παρηγορία γιά τήν ἀνθρωπίνη φύσι ὅτι ἀπό τήν Παναγία Θεοτόκο γεννήθηκε ὁ Χριστός. Ἀπό αὐτήν ἔλαβε τήν σάρκα. Καί ἡ σάρκα καί τό αἷμα πού κοινωνοῦμε εἶναι ἡ σάρκα καί τό αἷμα πού δανείσθηκε ὁ Λόγος ἀπό τήν Θεοτόκο. Γι' αὐτό καί μετά τόν καθαγιασμό τῶν Τιμίων

Δώρων από τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐκφωνοῦμε: «Ἐξαιρέτως τῆς Παναγίας Ἀρχάντου, Ὑπερευλογημένης, Ἐνδόξου, Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας».

Γι' αὐτό, ὅταν ζοῦμε ἀληθινά καί ὀρθόδοξα τήν πίστι στήν Θεοτόκο, τήν νοιώθουμε χαρά μας, ἀπαντοχή μας, ἀληθινή δόξα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί ἀληθινή δόξα τοῦ γυναικείου φύλου. Δέν ἀποτελοῦν δόξα τοῦ γυναικείου φύλου αὐτά πού νομίζουν οἱ φεμινίστριες. Ὅσες γυναῖκες τό καταλαβαίνουν αὐτό, δέν ἔχουν κανένα σύμπλεγμα κατωτερότητος γιά τό ὅτι εἶναι γυναῖκες. Διότι ξέρουν ὅτι στό πρόσωπο τῆς Παναγίας δοξάσθηκε ὁ ἄνθρωπος καί ιδιαίτερα τό γυναικεῖο φύλο. Δέν διετέλεσε ἱερεύς ἢ ἐπίσκοπος. Ἡ θεομητορική Της ὁμως ιδιότητα τήν κατέστησε ἀνωτέρα κάθε ἱερέως, ἐπισκόπου καί αὐτῶν τῶν ἀγγελικῶν τάξεων.

3.

Ἡ Γέννησις τῆς Κυρίας Θεοτόκου ἀποτελεῖ αἰτία παγκοσμίου χαρᾶς. Σέ ἓνα ἀπό τά ωραιότατα τροπάρια τῆς ἑορτῆς ἀποκαλεῖται «ρίζα τοῦ γένους ἡμῶν». Καί ὄντως ἡ Παναγία μας εἶναι ἡ νέα ρίζα, ἡ ὁποία μέσα σέ ἓνα ἄγονο κόσμο, σέ ἓνα στεῖρο κόσμο, σέ ἓνα πνευματικά νεκρό κόσμο μπόρεσε νά μᾶς φέρη τό ἄνθος τῆς ζωῆς, τόν Σωτήρα Χριστόν. Χωρίς αὐτήν τήν νέα ρίζα ἡ ἀνθρωπότης δέν θά μπορούσε νά ἔχη τόν γλυκύτατο καρπό, τόν Σωτήρα Χριστόν. Καί γι' αὐτό ἡ Γέννησις Της ὡς ἀρχή τῆς ἀναπλάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι ὑπόθεσις παγκοσμίου χαρᾶς.

Δέν θά πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι, γιά νά ὑπάρξῃ αὐτή ἡ παγκόσμιος χαρά, συνετέλεσαν δύο ἀπλές καί ταπεινές ψυχές. Ὁ ἅγιος Ἰωακείμ καί ἡ ἁγία Ἄννα. Ἐλάτρευαν τόν Θεό μυστικά μέσα ἀπό τήν καρδιά τους. Ἄφηναν τόν πόνο τους γιά τήν ἀτεκνία τους μέ ἐμπιστοσύνη καί προσευχή ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀπό ἐκείνη τήν λατρεία τοῦ Θεοῦ, τήν ἐμπιστοσύνη τους στόν Θεό, τήν ἀνάθεσι τῆς ζωῆς τους στόν Θεό, τήν καθαρότητα τῆς καρδιάς τους, τήν ἀπλότητά τους καί τήν ταπεινώσί τους ἔγινε τό μέγα θαῦμα· νά προέλθῃ ἐκ τῶν πρῶν στεῖρων γονέων ἡ λύσις τῆς ἀνθρωπίνης στεριότητος. «Ὅπου Θεός βούλεται, νικάται φύσεως τάξις». Δέν ἔλυσαν τήν στεριότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως οὔτε οἱ φιλόσοφοι, οὔτε οἱ πολιτικοί, οὔτε οἱ ἄλλοι διάσημοι ἡγέται τῆς ἀνθρωπότητος. Τήν ἔλυσαν δύο ἀπλές καί ταπεινές ψυχές, ὁ Ἰωακείμ καί ἡ Ἄννα. Σκεφθεῖτε τί μεγάλα πράγματα μποροῦν νά συμβοῦν ἀπό ἀπλούς καί ταπεινούς ἀνθρώπων. Ὁ κόσμος δέν τοῦς ἐκτιμᾷ, διότι δέν ἔχει τά κριτήρια γιά νά ἐκτιμήσῃ τέτοιου εἴδους πνευματικά κατορθώματα. Τοῦς ἀγνοεῖ πολλές φορές ἢ καί τοῦς περιφρονεῖ. Ὅταν ὁμως οἱ ψυχές δίδονται στόν Θεό, ἀγιάζονται, καθαρίζονται, προσεύχονται καί ζοῦν γιά τόν Θεό, τότε ὁ Θεός μπορεῖ ἀπό αὐτές τίς ἀπλές καί ταπεινές ψυχές νά βγάλῃ κάτι πολύ μεγάλο γιά ὅλο τόν κόσμο, ὅπως συνέβη μέ τόν ἅγιο Ἰωακείμ καί τήν ἁγία Ἄννα. Γι' αὐτό καί τοῦς εὐγνωμονοῦμε, διότι ὁ σεμνός τους γάμος, ὁ ἐν προσευχῇ καί ἐν ἀγνότητι καί ἐν ἀγιασμῷ γάμος τους, ἔγινε αἰτία νά ἔλθῃ στόν κόσμο τό ἄνθος τῆς Παρθενίας, ἡ Κυρία Θεοτόκος, ἡ Μητέρα τοῦ

Λυτρωτοῦ. Συμμετέχομε καί μεῖς μυστικά, καρδιακά, προσευχητικά, λατρευτικά σέ αὐτήν τήν παγκόσμιο χαρά. Προσκυνοῦμε, ὅπως λέγουν τά γράμματα τῆς Ἐκκλησίας μας, τά σπάργανα, μέ τά ὁποῖα περιεβλήθη ἅμα τῇ Γεννήσει τῆς ἡ Κυρία Θεοτόκος. Τήν εὐχαριστοῦμε, διότι ἐκ κοιλίας Μητρὸς καί ἐξ αὐτῶν τῶν νηπιακῶν καί βρεφικῶν Τῆς ἐτῶν προσεφέρθη ὀλόκληρη στόν Θεό. Ἔτσι συνεχίζουσα τήν ἀγιότητα τοῦ ἁγίου Ἰωακείμ καί τῆς ἁγίας Ἄννης, ἔγινε καί ἐκεῖνη ὁ θεόβλαστος καρπὸς τῆς παρθενίας, ἡ Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ.

Ἡ Θεοτόκος ἔλυσε τήν ἀτεκνία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Διότι ὄντως μέχρι τήν στιγμή ἐκεῖνη τό ἀνθρώπινο γένος ἦταν ἄτεκνο. Οἱ ἄνθρωποι ἔκαναν πολλά φυσικά παιδιά, ἀλλά δέν μποροῦσαν νά γεννήσουν τό μόνο παιδί πού ἔπρεπε νά φέρουν στόν κόσμο. Δέν μποροῦσαν νά γεννήσουν τόν Θεό. Γι' αὐτό, ἂν καί εἶχε πολλά παιδιά ὁ κόσμος, ἦταν ἄτεκνος πνευματικά. Ἡ Παναγία μας ὅμως ἔλυσε τήν ἀτεκνία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί ἐγέννησε τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ.

Ὅπως ἐκεῖνη λοιπόν ἐγέννησε τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, ἔτσι καί ἡ δική Τῆς πρεσβεία καί εὐλογία μπορεῖ νά ἀξιῶνη καί μᾶς, πού ἀκολουθοῦμε ἐπί τά ἴχνη Τῆς καί ἐπί τά ἴχνη τοῦ μονογενοῦς Τῆς Υἱοῦ, νά ὑπερβαίνουμε καί μεῖς τήν ἀτεκνία τῆς ἁμαρτίας, τήν ἄγονη ἐκτός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀνθρωπίνη φύσι. Τότε ἡ φύσις μας γονιμοποιουμένη ἀπό τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θά μπορεῖ νά γεννᾷ τίς ἅγιες ἀρετές καί ἔτσι νά εἶναι γόνιμος καί καρποφόρος καί πνευματική.

Τότε ἡ φύσις μας ἀξιοποιεῖται καί ἀποκαθίσταται στό κάλλος πού ὁ Θεός τῆς προσέδωσε ὅταν τήν ἔπλασε. Διότι ὁ Θεός δέν ἔπλασε τόν ἄνθρωπο νά εἶναι νεκρός καί στεῖρος καί ἄγονος, ἀλλά τόν ἔπλασε νά εἶναι ζωντανός καί γόνιμος καί δημιουργικός. Νά μπορεῖ νά δημιουργῇ τήν ἀγιότητα καί νά γεννᾷ μέσα του τόν ἴδιο τόν Χριστό. Ἔτσι κάθε ἄνθρωπος θά μπορεῖ νά γίνεται Χριστοφόρος, ὅπως ἡ Κυρία Θεοτόκος ἦταν ὁ πρῶτος Χριστοφόρος ἄνθρωπος πού ἐφάνη ἐπάνω στήν γῆ.

4.

Οἱ παραιτήσεις ἀπό τήν κατάληξι τοῦ λόγου στό «Γενέσιο τῆς Θεοτόκου» πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ἐγγάμους καί παρθενεύοντας, τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὁ ὁποῖος ἀνήκει στοὺς μεγάλους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας πού ἐθεολόγησαν περὶ τῆς Ἁγίας Θεοτόκου καί ἔζησαν ἐν μυστηρίῳ τό μυστήριον τῆς ἀειπαρθένου, ἠχοῦν στά αὐτιά τῆς ψυχῆς μας. Ἰδιαιτέρως σέ μᾶς οἱ ὁποῖοι ἐξήλθαμεν ἐκ τοῦ κόσμου χάριν τοῦ Χριστοῦ καί ἐπιθυμοῦμε νά ζήσωμε κάτι ἀπὸ τό μυστήριον τῆς παρθενίας τῆς Θεοτόκου καί τῶν Ἁγίων. Ἀκούσαμε τόν ἅγιο Γρηγόριο νά μᾶς λέγη τί μεγάλη ἀποστολή ἔχει ὁ παρθενεύων, πῶς νά ἔχη καθαρὰ ὄχι μόνο τό σῶμα του ἀλλά καί τήν ψυχή του ἀπὸ κάθε λογισμό, ὁ ὁποῖος μολύνει τήν καθαρότητα καί ἀγνότητά του, γιὰ νά μπορεῖ νά εἶναι σκεῦος καθαρῶτατο τοῦ Παναγίου Πνεύματος καί ἡ παρθενία του νά εἶναι παρθενία λατρείας

καί αγάπης πρὸς τὸν Θεόν. Νά μὴ εἶναι ἓνα μέσο αὐτοδι-
καιώσεως, ἓνα μέσο ὑπερηφανείας, κάτι πού θά τὸν κάνη
νά αισθάνεται μέσα του ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-
πους, ἀλλά νά ἐκφράζη τὴν τελεία προσφορά τῆς αγάπης
του πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ παρθενεύων εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος
φλέγεται ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα καί δέν γνωρίζει καλύτερο
τρόπο νά ἐκφράση τὸν ἔρωτά του αὐτόν παρὰ μόνον μέ
τὴν ἱερά παρθενία, προσφέρον στὸν Χριστό τὴν πλήρη ἀ-
γνότητα τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός του.

5.

Κατὰ τὴν λαμπρά ἑορτή τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου
στὸν Ναό τοῦ Σολομῶντος ἑορτάζουμε τὴν ὀλοκληρωτικὴ
ἀφιέρωσι τῆς Παρθένου εἰς τὸν Θεόν. Μόλις τριετῆς στήν
ἡλικία καί μέ τὴν θέλησί Της εἰσήλθε στὸν Ναό τοῦ Θεοῦ,
γιά νά ζήσει ἐκεῖ μία ὑπὲρ φύσιν ζωὴ μέ ἀδιάλειπτη προσ-
ευχή καί μέ συνεχῆ θεωρία τοῦ Θεοῦ. Λέγει ὁ ἅγιος Γρηγό-
ριος ὁ Παλαμᾶς στήν περίφημη ὁμιλία του στά «Εἰσόδια
τῆς Θεοτόκου» ὅτι ἡ Παναγία μας ἐπιθυμοῦσα νά βοηθήση
τό δεινῶς βασανιζόμενο γένος τῶν ἀνθρώπων καί νά γίνη
προσβευτὴς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, θέλησε καί νά
προετοιμασθῇ γιά τὴν μεγάλη αὐτὴ ἀποστολή. Ἡ προετοι-
μασία Της αὐτὴ ἔγινε μέσα στά Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ Ναοῦ
τοῦ Σολομῶντος, ὅπου μόνον ὁ ἀρχιερεὺς εἰσήρχετο μία φο-
ρὰ τό ἔτος. Ἐκεῖ ἡ Κυρία ἡμῶν Θεοτόκος ἄσκησε τὴν ἡσυ-
χία. Μέσα στήν ἡσυχία τῆς προσευχῆς καί τῆς μυστικῆς ἐνα-

τενίσεως τοῦ Θεοῦ συνάντησε τὸν Θεό, συνομίλησε μέ τὸν
Θεό, ἀγιάσθηκε γιά τὸν Θεό, προσφέρθηκε στὸν Θεό καί
ἔτσι ἐτοιμάσθηκε νά ἀσκήση τὴν μεγάλη αὐτὴ ἀποστολή
Της. Τόσο πολὺ πλησίασε τὸν Θεό μέσω τῆς ἱερᾶς ἡσυχίας,
πού ἀνάγκασε, τρόπον τινά, τὸν ἀβίαστο Θεό νά κλίνη τοὺς
οὐρανούς, νά κατοικήσῃ μέσα Της καί νά σαρκωθῇ ἀπὸ
Αὐτήν. Δέν ὑπῆρχε κανεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἄξιος στὸν κό-
σμο, πού θά μπορούσε νά γίνη Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ. Ἔτσι
ἔδειξε καί σέ μᾶς, κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο, τὴν μεγάλη σημα-
σία τῆς ἡσυχίας, ἡ ὁποία καταρτίζει πνευματικὰ τὸν ἄνθρω-
πο, εἴτε μείνει σέ ὅλη τὴν ζωὴ του μέσα στήν ἡσυχία, εἴτε
τὴν χρησιμοποιήσει σάν μία προετοιμασία γιά μία ἀποστο-
λή, ὅπως συνέβη μέ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο καί τοὺς ἄλλους
Ἀποστόλους καί μέ τοὺς μεγάλους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας
μας, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ ἡσυχαστικὰ ξεκίνησαν τὴν ζωὴ τους
καί ἐνώθηκαν μέσα στήν ἡσυχία μέ τὸν Θεό, ἀκολούθως
μπόρεσαν νά μιλήσουν ἀποτελεσματικὰ στοὺς ἀνθρώπους
γιά τὸν Θεό καί νά ἐλκύσουν τίς καρδιές των πρὸς Αὐτόν.

Γιά ὅσους λοιπὸν ἐφίενται τῆς μυστικῆς καί ἡσυχαστικῆς
ἀνόδου πρὸς τὸν Θεό καί τῆς μυστικῆς θεωρίας καί γνω-
σεως τοῦ Θεοῦ, ἡ Παναγία μας εἶναι πρότυπος ὁδός. Ἀποτε-
λεῖ πρότυπο καί γιά τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ βιοῦντας, καί γιά
τοὺς ἐν παρθενία καί σεμνῷ γάμῳ, καί γιά τίς μητέρες, ἀλ-
λά καί γιά τοὺς ἱερώς ἡσυχάζοντας. Ἐπειδὴ λοιπὸν Ἐκείνη
ἐγκαινίασε τὸν τρόπο αὐτόν τῆς θεώσεως, τὴν ἱερά ἡσυχία,
γι' αὐτό καί ἐμεῖς ἰδιαιτέρως ἐνατενίζουμε πρὸς τὴν πανα-
γία Μορφή Της καί τό πανάγιο Πρόσωπό Της καί τὴν πα-

ρακαλοῦμε θερμῶς καί τήν ἱκετεύομε, νά βοηθήσῃ καί μᾶς νά ποθήσωμε αὐτό πού εἶναι τό ἀκρότατο ἐφετό γιά κάθε Μοναχό. Γιατί τί περισσότερο νά ποθήσῃ ἕνας Μοναχός ἀπό τήν ἡσυχία καί τήν θεωρία τοῦ Θεοῦ; Ἀπό τήν συγκέντρωσι τοῦ νοῦ καί τήν διαρκῆ νοερά ἐνατένισι τοῦ Θεοῦ, ἀπό τήν μνήμη τοῦ Θεοῦ; Τί περισσότερο νά ποθήσῃ ἕνας Μοναχός ἀπό τήν νῆψι, τήν συνεχῆ ἀνάτασι πρὸς τόν Θεό καί τήν πνευματικῆ ἐγρήγορσι καί ἀγρυπνία; Εὐλογημένοι οἱ Μοναχοί καί οἱ Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ποθοῦν τήν νῆψι καί ἔχουν συνειδητοποιήσει τήν μεγάλη σημασία καί ἀξία της γιά ὅλους. Εὐλογημένοι οἱ Μοναχοί καί οἱ Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἀγωνιζόμενοι γιά τήν νῆψι ἔχουν κάνει αὐτό πού λέγει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος, ἔχουν βρῆ τόν πολύτιμο μαργαρίτη καί γι' αὐτό προσέχουν νά μή τόν χάσουν μέ τήν ἀργολογία, τήν κατάκρισι καί τόν σκοτισμό τοῦ νοῦ. Αὐτοὶ ἐξαγοράζονται τόν καιρό τους, κατά τόν λόγο τοῦ θείου Ἀποστόλου «ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν». Ὅποιος Μοναχός ἔχει τήν εὐλογημένη νῆψι, ἔχει τήν προσοχή νά μή φεύγῃ ὁ νοῦς του ἀπό τόν Θεό, εἰ δυνατόν κάθε δευτερόλεπτο, αὐτός ἔχει βρῆ τόν πολύτιμο μαργαρίτη καί ἔχει καταλάβει πόσο μεγάλη εὐλογία εἶναι αὐτή ἢ κατάστασις τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Αὐτός ἐξαγοράζεται τόν καιρόν. Διότι ἂν δέν γίνεται αὐτό, ἂν δέν ὑπάρχῃ αὐτός ὁ πόθος καί αὐτός ὁ ἀγώνας, δέν ἐξαγοραζόμεθα τόν καιρό. Περνοῦν οἱ ἡμέρες καί οἱ ὥρες, οἱ μῆνες καί τά χρόνια, οἱ γιορτές καί οἱ νηστεῖες, καί μᾶς διαφεύγει τό πολυτιμότερο, αὐτό γιά τό ὁποῖο ἐξήλθαμε στήν εὐλογημένη ἔρημο. Μᾶς

καλεῖ νά ἀγωνισθοῦμε στό ἀγώνισμα αὐτό ἢ Κυρία Θεοτόκος, ἢ Διδάσκαλός μας, ἢ Προστάτις καί Ἐφορός μας, ἢ Ἑγουμένη καί πνευματικῆ μας Μητέρα. Ὅλοι μας ὀφείλομε νά βάλωμε ἀρχήν μετανοίας, διότι πολὺς χρόνος τῆς ζωῆς μας πέρασε χωρὶς νά ἔχωμε τόν νοῦν μας στόν Θεό, χωρὶς νά ἔχωμε τήν μνήμη τοῦ Θεοῦ ἀλλά λογισμούς ἀσκοπούς καί ἀνωφελεῖς, περιηγήσεις τοῦ νοῦ ἐδῶ καί ἐκεῖ, ἀργολογίες καί ἄλλα πράγματα μὴ πρέποντα στόν θεοειδῆ νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄς ἀναλογισθοῦμε πόσα χρόνια χάσαμε ἀπό τήν ζωή μας, πού θά ἔπρεπε νά τά εἴχαμε κερδίσει καί ἀξιοποιήσει, ἀγωνιζόμενοι νά κρατοῦμε τόν νοῦ μας στήν μνήμη τοῦ Θεοῦ. Ἄς τό σκεφτοῦμε τώρα, ὅσο ἔχουμε καιρό, καί ὄχι στό τέλος τῆς ζωῆς μας, τότε πού δέν θά ὑπάρχῃ δυνατότης νά γίνῃ ἐπανόρθωσις. Τώρα μπορεῖ νά γίνῃ ἐπανόρθωσις. Τώρα ὑπάρχει καιρός μετανοίας γιά ὅλους μας. Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία μᾶς τό ζητοῦν τώρα, θά μᾶς τό ζητήσουν καί τήν ὥρα τῆς κρίσεως. Ἄς ζητήσουμε τήν βοήθεια τῆς Παναγίας μας, τήν χάρι Της καί τήν εὐλογία Της, βάζοντες ἀρχήν μετανοίας ἀπό σήμερα, νά ἐπιποθήσωμε καί νά ἀγωνισθοῦμε περισσότερο γιά τήν εὐλογημένη νῆψι. Μακάρι ὅλος ὁ ἀγώνας πού ἔχει γίνῃ μέχρι σήμερα γιά τήν ὑπακοή, γιά τήν κάθαρσι τῆς καρδιάς ἀπό τά πάθη, γιά τήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί πρὸς τοὺς ἀδελφούς, νά χρησιμεύσουν ὡς προετοιμασία, γιά νά προχωρήσωμε στό δεύτερο καί πῖο οὐσιαστικό στάδιο τῆς μοναχικῆς μας ζωῆς, πού εἶναι τό στάδιο τῆς νήψεως, τῆς ἱερᾶς ἡσυχίας, στήν ὁποία ἡ Κυρία Θεοτόκος εἶναι ὁδηγός μας.

Όταν τό διακόνημα απαιτή νά βγοῦμε ἀπό τόν ἑαυτό μας, νά βγαίνουμε· ὅταν ὁμως δέν τό απαιτή ἄς μή βγαίνουμε. Ἀλλά καί τήν ὥρα τοῦ διακονήματος ἐμεῖς πάλι νά προσπαθοῦμε, ὅσο μποροῦμε, νά κρατοῦμε τήν ἡσυχία καί τήν νῆψι. Όταν ἔχουμε τόν πειρασμό τῆς ἐξωστρεφείας πού καταστρέφει τήν ἡσυχία, ἄς θυμώμαστε τήν Παναγία στόν Ναό τοῦ Σολομῶντος, στά Ἅγια τῶν Ἁγίων, καί ἄς λέμε στόν ἑαυτό μας ὅτι ἐμεῖς ὡς Μοναχοί ὀφείλομε νά βαδίσουμε τήν ὁδό τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας. Αὐτό θά μᾶς βοηθᾷ στήν πνευματική μας ζωή νά κάνουμε καρπό πνευματικό. Διότι καί τά ἄλλα ἔργα μπορεῖ νά εἶναι καλά καί νά μᾶς βοηθοῦν στήν πνευματική ζωή· ἐάν ὁμως δέν ἀγαπήσουμε τήν ἡσυχία, θά μείνουμε πτωχοί στήν πνευματική ζωή, διότι ὁ περισσότερος πνευματικός καρπός ἀποκτᾶται μέσα στήν ἡσυχία τῆς προσευχῆς καί τῆς μυστικῆς ἐνώσεως μέ τόν Θεόν.

6.

«Εὐαγγελίζου, γῆ, χαράν μεγάλην...». Μεγάλη χαρά ἔχει ἡ Ἐκκλησία. Αὐτό φαίνεται καί ἀπό τόν λαμπρό στολισμό καί ἀπό τόν πανηγυρικό ἑορτασμό στό μέσον τῆς πένθιμης περιόδου τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Λέγεται ὅτι συνέπεσε κάποτε ἡ ἑορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μέ τήν Μ. Παρασκευή. Ὁ τυπικάρης κάποιος Ἀγιορειτικῆς Μονῆς, διά τό πένθιμον τῆς ἡμέρας, παρέλειψε τά χαρμόσυνα τροπάρια τῆς θεομητορικῆς ἑορτῆς. Καί ἐνῶ ἡ ἀγρυπνία εἶχε προχωρήσει, ἡ νύχτα

δέν τελείωνε. Τότε σκέφθηκε νά βάλῃ καί τά τροπάρια τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καί ἀμέσως ξημέρωσε.

Ἡ χαρά τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἀδικαιολόγητη. Ἡ Κυρία Θεοτόκος δέχεται στά ἀγνά καί παρθενικά Της σπλάγχνα τόν Θεό Λόγο. Καί σαρκώνεται ὁ Λόγος ὄχι μέ τό «Χαίρε Κεχαριτωμένη» τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ἀλλά μετά τόν διάλογο γιά τόν ὑπέρ φύσιν τρόπο τῆς συλλήψεως, ὅταν ἡ Παρθένος εἶπε τό· «Ἴδού ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμα σου». Τότε ὁ Λόγος «σάρξ ἐγένετο καί ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Ὅπως ὁ Χριστός ἤθελε καί «συνελήφθη», ἔτσι καί ἡ μητέρα Του ἔπρεπε νά κυφορήσῃ ὄχι ἀναγκαστικά, ἀλλά μέ ὅλη τήν θέλησί Της. Ἐπρεπε, κατά τόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα, μεγάλο θεομητορικό θεολόγο τοῦ 14ου αἰῶνος, ὄχι μόνο νά συντελέσῃ στήν οἰκονομία τῆς σωτηρίας σάν κάτι τό ἑτεροκίνητο, πού ἀπλῶς χρησιμοποιήθηκε, ἀλλά νά προσφέρῃ θεληματικά τόν ἑαυτό Της καί νά γίνῃ συνεργάτης τοῦ Θεοῦ στήν φροντίδα γιά τό ἀνθρώπινο γένος ἔτσι, ὥστε νά ἔχη μέ Αὐτόν μερίδιο καί νά εἶναι κοινωνός καί στήν δόξα πού προέρχεται ἀπό αὐτήν τήν φιλανθρωπία.

Ἡ Θεοτόκος εἶχε ἐμπιστοσύνη στόν Θεό καί δέν φοβήθηκε νά Τοῦ προσφέρῃ τήν ἐλευθερία Της. Ἡ Εὐα φοβήθηκε, καί ὁ ἄνθρωπος φοβᾶται ὅτι, ἐάν χάρισῃ τήν ἐλευθερία του στόν Θεό, θά χάσῃ τήν ἰδική του ἐλευθερία. Ἡ τραγωδία τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκεται στό ὅτι, αὐτό πού φοβᾶται ὅτι θά πάθῃ ἂν προσφέρῃ τήν ἐλευθερία του στόν Θεό, τό παθαίνει μή προσφέροντάς την. Μή προσφέροντας τήν ἐλευθερία-ἀγάπη του πρός τόν Θεό, δέν βγαίνει ἀπό τό ἀρρωστημένο ἐγωκεν-

τρικό του κύκλωμα, δέν ύψώνεται ἐπάνω ἀπό τήν ἐφθαρμένη του φύσι καί ἀναγκαιότητα, δέν νικᾷ τόν θάνατο, δέν ἐκπληρώνει τόν θεόσδοτο δυναμισμό τῆς ὑπάρξεώς του καί τήν ἐρωτική δίψα τῆς ψυχῆς του πού μόνο στόν Θεό μπορεῖ νά ξεδιψάσῃ. Προσπαθεῖ νά ξεδιψάσῃ μέ ὑποκατάστατα τοῦ Θεοῦ. Πάντα ὅμως μένει ἀνεκπλήρωτος. Ἔτσι αὐτοπεριορίζεται, αὐτοφυλακίζεται στό κτιστό καί περιορισμένο, αὐτοευνουχίζεται πνευματικά. Δέν ἀφήνει τήν φύσι του νά γίνη “θεοτόκος”.

Ἔομως, τό «Ἰδού ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμα σου» τῆς Παναγίας μας, μᾶς βοηθᾷ ὅλους νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι τότε μόνο ἐκπληρώνουμε τόν θεῖο προορισμό μας, πού δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τό νά συλλάβουμε «πνεῦμα σωτηρίας», νά φθάσουμε στό «καθ’ ὁμοίωσιν» τοῦ Θεοῦ, νά θεωθοῦμε, ὅταν ἀνταποκριθῶμεθα στό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ προσφέροντάς Του ἐλεύθερα καί μέ ἀγάπη ὅλη τήν θέλησί μας, ὅπως ἔκανε ἡ Κυρία μας Θεοτόκος. Αὐτό ἰδιαίτερα γιά μᾶς τούς μοναχοὺς γίνεται ὅταν ὑπακούουμε ἀδιακρίτως καί μέ χαρά στόν Γέροντά μας καί ὅταν ὑπομένουμε ἀγόγγυστα τίς θλίψεις τῆς μοναχικῆς ζωῆς.

7.

Ἡ ἐορτή τῆς Ὑπαπαντῆς εἶναι ἐορτή Μεσσιανική. Ὁ Μεσσίας, τόν ὁποῖον ἀνέμενε ὁ λαός τοῦ Ἰσραήλ, ἀρχίζει νά ἐμφανίζεται στό προσκήνιο τῆς ἱστορίας, βρέφος βέβαια ἀκόμη, καί μάλιστα στόν Ναό τοῦ Σολομώντος. Ἐκεῖ πού ἦταν

στραμμένες ὅλες οἱ ἐλπίδες τῶν εὐσεβῶν Ἰσραηλιτῶν ἐμφανίζεται ὁ Κύριος, ἀγκαλοφορούμενος ὑπό τῆς ἀγίας καί ἀειπαρθένου Θεοτόκου καί Τόν ὑποδέχονται ἐξ ὀνόματος τῶν προφητῶν καί τῶν ἄλλων δικαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁ πρεσβύτες Συμεών καί ἡ ἀγία Ἄννα ἡ προφήτις. Ὑποδοχή θεία καί οὐράνιος, ἀλλά καί ταπεινή καί κεκρυμμένη ἀπό τά μάτια τοῦ κόσμου. Ὅλοι οἱ δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οἱ ὁποῖοι νοσταλγοῦσαν τόν Μεσσία, διά τῶν χειρῶν τῶν δικαίων αὐτῶν ἀνθρώπων, Συμεών καί Ἄννης, ὑποδέχονται τόν Κύριο τῆς Δόξης.

Οἱ ταπεινοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι εἶχαν πολύν πόθον Θεοῦ καί ἤθελαν νά λατρεύουν μυστικῶς τόν Κύριο. Στόν Ναό τοῦ Σολομώντος ἐλατρεύετο ὁ Θεός καθημερινῶς ἐπὶ εἰκοσιτετραώρου βάσεως καί προσεφέροντο οἱ θυσίαι τοῦ Νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού προεικόνιζαν ὅμως καί προανήγγειλαν τήν μία καί μοναδική θυσία τῆς Καινῆς Διαθήκης τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Γι’ αὐτό καί οἱ δίκαιοι Συμεών καί Ἄννα ἐκεῖ ἀσκήτευαν, ἐκεῖ ἐλάτρευαν τόν Θεό, προσηύχοντο, ἡγιάζοντο καί ἀνέμεναν νά ἴδουν τόν Κύριο τῆς Δόξης. Καί δέν ἀπέτυχαν τοῦ ποθομένου. Ὁ Κύριος δέν ἦτο δυνατόν νά μὴ ἰκανοποιήσῃ τόν θεῖο πόθο καί ἔρωτα τῶν εὐλαβῶν αὐτῶν ψυχῶν. Ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὰς δυσμάς τοῦ βίου των ἀντίκρουσαν τόν Κύριον ὡς βρέφος τεσσαρακονθήμερον καί καθημένον ὡς ἐπὶ θρόνου χειρουβικοῦ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀπειρογάμως Αὐτόν Τεκούσης. Τότε μέ ἀνοιχτές ἀγκάλας Τόν ὑπεδέχθησαν, Τόν προσεκύνησαν καί Τόν ἠσπάσθησαν. Ὁ δέ δίκαιος Συμεών εἶπε τό γνωστό: «Νῦν ἀπολύεις τόν δοῦ-

λον σου Δέσποτα...» τό ὁποῖο κατέληξε ὡς ἐξῆς· «Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καί δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ». Δηλαδή, Αὐτός πού βασιτάζω στά χέρια μου εἶναι Φῶς τῶν Ἐθνῶν καί Δόξα τοῦ Ἰσραήλ. Δέν εἶναι γιά τούς Ἰσραηλίτας μόνον ἀλλά γιά ὅλα τά Ἐθνη. Ἔτσι ὁ θεοδόχος Συμεών ἀπέδειξε ὅτι ἦταν πράγματι θεοφόρος ἄνθρωπος, διότι ὑπερέβη τόν ἀποκλειστικισμό τῶν Ἰσραηλιτῶν, πού δέν μποροῦσαν νά ἐννοήσουν Μεσσία καί Λυτρωτή πού θά ἦταν γιά ὅλα τά Ἐθνη. Ὡς νηπιτικός καί μυστικός εἶδε τήν οἰκουμενική ἀποστολή τοῦ Μεσσίου. Οἱ πολιτικοί καί δραστήριοι, πού ἐνόμιζαν ὅτι εὐρίσκοντο στό κέντρο τοῦ κόσμου καί τῆς ἱστορίας, δέν μπόρεσαν νά ἀντιληφθοῦν τήν εὐρύτητα τῶν σχεδίων τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνος πού ἦταν κλεισμένος στόν Ναό καί στραμμένος στήν καρδιά του καί στήν προσευχή ἔλαβε τόν φωτισμό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί εἶδε τήν παγκόσμιο ἀποστολή τοῦ Σωτήρος. Ἔτσι ἐργάζεται ὁ Θεός μέσω τῶν ταπεινῶν καί εὐλαβῶν ψυχῶν ἀποκαλύπτει τά μεγαλεῖα Του καί τήν Δόξα Του, τίς αἰώνιες καί κοσμοσωτήριες βουλές Του καί σέ ὅλους ἐμᾶς.

Αἰσθανόμεθα καί μεῖς ὅτι τρόπον τινά οἱ ἅγιοι Συμεών ὁ θεοδόχος καί Ἄννα ἡ προφῆτις εἶναι καί προάγγελοι τοῦ μοναχικοῦ βίου, διότι αὐτά πού ἐκεῖνοι ἔκαναν, αὐτά θέλουν καί οἱ μοναχοί νά κάνουν. Οἱ μοναχοί φεύγουν ἀπό τόν κόσμο, ἀποτραβιοῦνται στά σκηνώματα τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ, σέ ναούς καί σκηνώματα ἱερά, πολύ ἀνώτερα βέβαια ἀπό τόν Ναό τοῦ Σολομώντος, διότι τά δικά μας εἶναι σκηνώματα τῆς Χάριτος καί ἰδρύματα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Σέ

αὐτά τά ἱερά σκηνώματα ὁ μοναχός ἀγωνίζεται, προσεύχεται, θέλει νά λατρεύῃ ἀδιαλείπτως τόν Θεό καί περιμένει νά δῆ καθαρότερα τόν Ἰησοῦν, νά Τόν χαρῆ, νά Τόν ἀπολαύσῃ, νά Τόν ἔχη μόνιμο κάτοικο στήν καρδιά του. Καί ὄντως ἂν ὁ μοναχός μείνῃ στά ἱερά αὐτά σκηνώματα ἀγωνιζόμενος ταπεινά, ἀξιοῦται νά δέχεται στίς ἀγκάλες του τόν Κύριο, ὅπως ὁ δίκαιος Συμεών, καί ἐναγκαλιζόμενος καί κατασπαζόμενος Αὐτόν νά Τόν δοξάζῃ γιά τό δῶρο τῆς Θεοφανείας.

Ὁ δίκαιος Συμεών ἀπευθυνόμενος πρὸς τήν Θεοτόκο προεμήνυσε ὅτι «αὐτῆς τήν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία». Ἡ ἀνεπιφύλακτος προσφορά τῆς Παναγίας μας στό ἅγιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ, νά γίνῃ Μητέρα Του, δέν θά ἦταν ἀνώδυνος. Πράγματι, κατὰ τόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα «τήν ὥρα τῶν παθῶν (τοῦ Κυρίου) κατέλαβε τήν Παρθένο θλίψις ὑπερβολική καί ἀπερίγραπτη, τέτοια πού παραπλήσια ποτέ δέν ἐνοιωσε ἄνθρωπος. Γιατί Αὐτή εἶδε τήν Σταύρωσι σάν μητέρα, ἀλλά καί σάν ἄνθρωπος μέ σωστή κρίσι, σάν κάποιος πού μπορεῖ νά διακρίνῃ καθαρά τήν ἀδικία». Ὁ Κύριός μας καρφωμένος στόν Σταυρό δέχθηκε στήν πλευρά λόγχη, ἐνῶ τήν καρδιά τῆς Παρθένου διεπέρασε ρομφαία, κατὰ τόν λόγο τοῦ δικαίου Συμεών. Περισσότερο ἀπό ὅλους ἡ Θεοτόκος ἐπόνεσε γιά τόν σταυρικό θάνατο τοῦ Υἱοῦ Τῆς, γι' αὐτό καί πρώτη Αὐτή, κατὰ τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, Τόν εἶδε Ἀναστάντα, Τόν ἐγνώρισε, Τόν προσεκύνησε, ἤγγισε τούς πόδας Του καί ἔγινε ἀπόστολός Του.

Καί ὁ μοναχός ἀφιερούμενος ψυχῇ καί σώματι στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ πρέπει νά ἐτοιμασθῇ γιά ἀγῶνες πνευματικούς. Συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τῆς ἀκολουθίας τοῦ Μεγάλου καί Ἀγγελικοῦ Σχήματος «καί γάρ πεινᾶσαι ἔχει καί διψῆσαι, καί γυμνητεῦσαι, ὑβρισθῆναι τε καί γλευασθῆναι, ὄνειδισθῆναι τε καί διωχθῆναι, καί πολλοῖς ἄλλοις περιεχθῆναι λυπηροῖς, οἷς ἡ κατά Θεόν ζωὴ χαρακτηρίζεται». Ὅμως, «ὅταν ταῦτα πάντα πάθῃ», πρέπει νά χαίρῃ διότι «πολύς ὁ μισθός (αὐτοῦ) ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὑπάρχει». Ὅπως ἡ Παναγία μας ἐπόνεσε πολύ, ἀλλά καί ἐχάρη πολύ ὅταν εἶδε τὸν Υἱὸ τῆς Ἀναστάνα, ἔτσι καί ὁ μοναχός, καί κατ' ἐπέκτασιν κάθε Χριστιανός πού ἀγωνίζεται μέ συνέπεια νά βαδίξῃ τὴν στενὴ καί τεθλιμμένη ὁδὸ τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, ἔχει νά χαίρεται τὴν ἀνεκκάλητο χαρὰ τῆς κοινωνίας του μέ τὸν γλυκύτατο Κύριο Ἰησοῦ καί στήν παρούσα ζωὴ, κυρίως ὅμως στήν αἰώνιο καί ἀτελεύτητο.

8.

Ἀπὸ τὰ μικρὰ μας χρόνια μέσα στήν Ἁγία μας Ἐκκλησία ἐξήσαμε τὴν ἀγάπη τοῦ Σωτῆρος μας Χριστοῦ, ὅπως καί τὴν ἄφθονη Θεομητορικὴ στοργὴ τῆς Παναγίας μας. Ἐξήσαμε τὸν πλοῦτο τῆς ἀγάπης Τῆς. Ἐξήσαμε τὴν εὐλογία τῆς μητρικῆς Τῆς ἀγάλης, ἡ ὁποία ἀγκαλιάζει ὅλο τὸν κόσμο, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ὅλους ὅσους πονοῦν, ὅλους ὅσους μετανοοῦν καί ὅλους ὅσους θέλουν νά βροῦν τὸν δρόμο πρὸς τὸν μονογενῆ Τῆς Υἱόν. Γι'

αὐτὸ καί ἡ ἑορτὴ τῆς ἐνδόξου Κοιμήσεως Τῆς εἶναι ἑορτὴ τῆς ἀγάπης, ἑορτὴ τῆς Θεομητορικῆς Τῆς στοργῆς, ἑορτὴ χαρᾶς καί ἀγαλλιάσεως, καί ὄχι ἡμέρα πόνου καί λύπης γιὰ τὸν θάνατό Τῆς. Αὐτὸ συμβαίνει διότι ὁ θάνατός Τῆς τῆς ἔδωσε τὴν δυνατότητα νά ὑπερναβῆ σὲ ὑψηλότερους χώρους καί θειότερες καταστάσεις, ἀπ' ὅπου τώρα ἔχει τὴν δύναμι καί νά πρεσβεύῃ καί νά βοηθᾷ πῶς ἀποτελεσματικὰ ὄλους μας.

9.

Ἡ Κυρία Θεοτόκος ἀνέβηκε πολύ ὑψηλά, ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καί τοὺς Ἀγγέλους, κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ. Ἀνέβηκε ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλα τὰ λογικὰ ὄντα τοῦ Θεοῦ καί ἔφθασε πλησιέστερα ἀπ' ὅλα στὸν Θεό. Γιατί ἀνέβηκε τόσο ὑψηλά; Διότι κατέβηκε πολύ χαμηλά. Ἐάν δὲν εἶχε κατεβῆ χαμηλότερα ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς γῆς μέ τὴν εὐλογημένη ταπείνωσι καί τὴν τελεία ὑπακοή στό ἅγιο θέλημα τοῦ Κυρίου, δὲν θά ἀνέβαινε ὑψηλότερα ἀπ' ὅλους. Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ἀνόδου τῆς Παναγίας μας, πού προϋποθέτει τὴν κάθοδό Τῆς. Τὸ εἶπε ἡ ἰδίᾳ στὸν ὕμνο Τῆς «καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καί ὕψωσε ταπεινούς». Ἐπειδὴ κατέβηκε τόσο πολύ, γι' αὐτὸ καί ἀνέβηκε τόσο πολύ. Τὴν ἀξίωσε ὁ Πανάγαθος Θεός νά ἐπιτελέσῃ τὴν μεγαλυτέρα ἀποστολὴ πού ἐπετέλεσε ποτὲ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, νά γίνῃ ἡ Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ καί, ὅπως καταλήγουν τὰ ἱερά ἄσματα τῆς Ἐκκλησίας μας,

νά ἔλθῃ «τό μέγα ἔλεος» τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο: «...Κεχαριτωμένη, χαίρε, μετά σου ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ διά σου τό μέγα ἔλεος». Τό μέγα ἔλεος τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀπό τό ὅποιο ζῆ ὁ κόσμος, ὑπάρχει ὁ κόσμος, συντηρεῖται ὁ κόσμος, τό ὅποιο ἔρχεται στόν κόσμο καί ἐπισκιάζει καί τούς πιστούς καί τούς ἀπίστους, κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου ὅτι ὁ Θεός «ἀνατέλλει τόν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ ἀγαθοῦς καί πονηροῦς καί βρέχει ἐπὶ δικαίους καί ἀδίκους», αὐτό τό μέγα ἔλεος διά τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἔρχεται στήν ἀνθρωπότητα καί ὅλως ἰδιαιτέρως στήν Ἐκκλησία καί στούς πιστούς καί εὐλαβεῖς Χριστιανούς.

Μαθηταί καί μεῖς τῆς Θεοτόκου διδαχθήκαμε τόσο ἀπό τήν ἰδίαν ὅσο καί ἀπό τόν Μονογενῆ Της Υἱόν, ὅτι μόνον ἐάν κατεβοῦμε μέ τήν ταπείνωσι καί τήν ἄκρα ὑπακοή, θά ἠμπορέσουμε νά ἀνεβοῦμε. Καί ἐπειδή γνωρίζομε πόσο δύσκολο εἶναι νά κατεβοῦμε γιά νά ἀνεβοῦμε, Τήν παρακαλοῦμε μέ ταπείνωσι νά μᾶς βοηθήσῃ νά κόψωμε τό ἀρρωστημένο καί ἐγωϊστικό μας θέλημα, πού εἶναι τό κυριώτερο ἐμπόδιο στήν ἀνύψωσι πρὸς τόν Θεό. Νά ἀποκτήσωμε τήν ἀληθινή, καρδιακή, ἀδιάκριτο ὑπακοή, χωρὶς τήν ὁποία δέν ἔρχεται ἡ εὐλογημένη ταπείνωσις. Μόνον ἔτσι θά ἠμποροῦμε νά ἔχουμε καί μεῖς μερίδα καί κληρο μαζί Της. Διότι δέν θά μᾶς σώσῃ τό Σχῆμα, δέν θά μᾶς σώσῃ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιτέλεσις τῶν τύπων τῆς λατρείας, δέν θά μᾶς σώσουν οἱ ἀγρυπνίες καί οἱ ψαλμωδίες, ἐάν πίσω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δέν βρῆσκειται ἡ βαθειὰ ταπείνωσις, ἡ συντρετριμμένη καρδιά, ἡ ὑποταγὴ στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πνευματικοῦ μας πατρός.

Ἄνυδρος γῆ ἦταν ὁ κόσμος πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Θεανθρώπου. Ἐξηραίνοντο αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων. Ξηρασία μεγάλη, λοιμός πνευματικός, θάνατοι πνευματικοί, ὅλα μέσα σέ μία ξηρότητα, σέ μία ἀπελπισία. Περίμενε ὁ κόσμος νά ἔλθῃ μία Οὐράνιος βροχὴ νά ποτίσῃ τίς ψυχές πού ζοῦσαν «ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ». Καί ἡ Οὐράνιος βροχὴ ἦλθε. Ἦταν ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, πού ἦλθε καί ἐδρόσισε τίς ψυχές μας. Ὅμως τήν Οὐράνια αὐτὴ βροχὴ τήν ἔφερε ἡ Οὐράνιος Νεφέλη, ἡ Ὀμβροτόκος Νεφέλη καί Ὀμβροφόρος Νεφέλη, κατά τούς ἱερούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Νεφέλη Ὀμβροφόρος πού φέρνει βροχὴ καί Νεφέλη Ὀμβροτόκος πού γεννᾷ βροχὴ. Ἡ Ὀμβροφόρος καί Ὀμβροτόκος αὐτὴ Νεφέλη ἦταν ἡ Παναγία μας. Νεφέλη Κούφη, κατά τόν Προφήτη Ἡσαΐα, ἐλαφρά, ὥραία· ὄχι νεφέλη ὀρητικὴ πού φέρνει καταιγίδα καί πνίγει τόν κόσμο, ὅπως ἐπνίγει στόν καιρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, ἀλλὰ Νεφέλη πού φέρνει εὐφροσύνη στίς καρδιές μας, φέρνει παρηγορία, φέρνει τόν Θεό τῆς εἰρήνης, φέρνει βροχὴ ἀπαλή καί ποτιστικὴ, σιγανὴ καί ἀποτελεσματικὴ. Αὐτὴν τήν Ὀμβροφόρο καί Ὀμβροτόκο Νεφέλη, τό Πανάχραντο Σῶμα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐκήδευσαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι «ἐν νεφέλαις αἰρόμενοι καί προσερχόμενοι εἰς τὴν Ἁγίαν Σιών». Καί μεῖς μαζί τους προσκυνοῦμε τό Πάνσεπτον Σῶμα τῆς Παναγίας μας, ἱκετεύομε καί ζητοῦμε τὴν εὐλογία Της καί τὴν χάρι Της.

11.

Εύρισκόμενοι νοερῶς καί μεῖς στήν Γεθσημανή, βλέπομε τούς ἁγίους Ἀποστόλους νά συστέλλουν μετά φόβου καί τρόμου τό ἅγιο Λεῖψανο τῆς Θεοτόκου καί θεοπρεπῶς νά τήν κηδεύουν. Βλέπομε τό μυστήριο τοῦ θανάτου, ἀλλά ἐνός θανάτου πού εἶναι κοίμησις καί μετάστασις, καί φιλοσοφοῦμε κάπως καί γύρω ἀπό τόν δικό μας θάνατο. Δέν θά ἀργήσῃ νά ἔλθῃ ἡ ὥρα, πού θά παραδώσωμε καί μεῖς τό σῶμα μας στήν γῆ. Εὐχόμεθα καί προσευχόμεθα νά ἀξιῶσῃ καί μᾶς ἡ Παναγία μας νά τύχωμε μιᾶς ἀγίας κοιμήσεως, ὅπως ἔτυχε καί Ἐκεῖνη, καί νά εἶναι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ μαζί μας κατά τήν ὥρα τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, γιά νά μᾶς σκεπάζῃ καί νά μᾶς στηριζῇ, διότι ἐκεῖνη ἡ ὥρα εἶναι ἰδιαίτερος δύσκολη γιά τόν ἄνθρωπο. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἔχῃ πάντοτε ἀνάγκη τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἔχει πολύ περισσότερο ἀνάγκη τήν ὥρα ἐκεῖνη, πού εἶναι καί ἡ μοναδική στήν ζωή του, διότι μία φορά πεθαίνομε καί μία φορά θά ζήσωμε τό γεγονός τοῦ θανάτου. Ἄρα εἶναι ἰδιαίτερα ἀνάγκη νά ἔχωμε τήν ὥρα ἐκεῖνη τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Παρακαλοῦμε τήν Παναγία μας, ἡ ὁποία ἐπέρασε καί ἐκεῖνη τόν θάνατο, ὅπως ἄλλως τε τόν ἐπέρασε καί ὁ μονογενῆς Της Υἱός γιά νά τόν μεταβάλῃ σέ ζωή καί ἀνάστασι τοῦ κόσμου, νά μᾶς βοηθήσῃ καί νά εἶναι κοντά μας τήν ὥρα τοῦ θανάτου μας. Καί ὅταν ὁ Χριστιανός ἔχει τόν Χριστόν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καί τήν Παναγία καί τούς Ἁγίους καί τούς ἁγίους Ἀγγέλους δίπλα του, τότε ὁ θάνατός του, καίτοι πικρός κατά

τήν οὐσία, θά καταγλαίξεται ἀπό μία ἐσωτερική χαρά καί εἰρήνη καί γλυκύτητα, διότι θά καταυγάζεται ἀπό τό φῶς τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας.

12.

Ὅλοι οἱ Χριστιανοί, καί μάλιστα ὅπως ἰδιαίτερος ἐμεῖς οἱ Ἁγιορεῖται Μοναχοί, βιοῦντες συνεχῶς μέσα στήν Θεομητορική στοργή τῆς Παρθένου, ἄς ἔχωμε πάντοτε ἕνα φόβο καί μία ἀνησυχία, μήπως ἀποδειχθοῦμε ἀνάξιοι αὐτῆς τῆς στοργῆς τῆς Παναγίας μας, μήπως στενοχωροῦμε τήν Ἁγιωτάτη καί στοργικωτάτη Μητέρα μας, μήπως δέν τήν ἀναπαύωμε καί τήν κάνωμε νά πονᾷ μέ τήν ἐμπαθῆ μας κατάστασι, μέ τήν σκληροκαρδία, τήν ἀχαριστία καί ἀμετανοησία μας. Γι' αὐτό ἄς παρακαλοῦμε τήν Παναγία μας νά μᾶς βοηθᾷ νά μή φανοῦμε ἀχάριστα καί ἀνάξια τέκνα Της, ἐφ' ὅσον ἔχομε τήν εὐλογία νά ἔχωμε τέτοια Μητέρα, καί ἰδίως ὅσοι ἔτυχον τῆς μεγάλης χάριτος καί εὐλογίας νά γίνουν καί κατά ἕνα ἰδιαίτερο τρόπο παιδιά Της ἐδῶ στό Περιβόλι Της, στό Ἁγιώνυμο Ὅρος, ὅπου ἡ εὐλογία Της εἶναι τόσο ἀπτή καί τόσο καθημερινή σέ ὅλους μας.

Ἡ Κυρία Θεοτόκος πολύ εὐαρεστεῖται ὅταν μᾶς βλέπῃ νά ἀγαποῦμε τόν μονογενῆ Της Υἱόν, ὅταν μᾶς βλέπῃ νά μή ἔχωμε ἄλλο μεγαλύτερο πόθο στήν ζωή μας ἀπό τό πῶς θά ἐνθρονήσωμε στήν καρδιά μας τόν Σωτήρα Χριστόν. Καί ὅπως ἐκεῖνη εἰς τās ἀγίας εἰκόνας Της φαίνεται νά βαστάζῃ τόν Χριστό μέ ἀγάπη πολλή ἀλλά καί σεβασμό, διότι τόν

βαστάζει ὄχι μόνον ὡς Υἱόν Της ἀλλά καί ὡς Θεόν Της, ἔτσι καί μεῖς νά εἴμεθα πάντοτε Χριστοφόροι, νά βαστάζουμε στήν καρδιά μας τόν Χριστό. Αὐτό θά δίνη πολύ χαρά στήν Παναγία μας.

Εὐγνωμονοῦμε τήν Παναγία μας γιά ὅλες τίς εὐεργεσίες Της πρός τό ἀνθρώπινο γένος καί πρός ἐμᾶς τά ἀνάξια παιδιά Της. Τήν εὐχαριστοῦμε, Τήν δοξάζουμε, Τήν περιβάλλουμε μέ χαρά καί ἀγαλλίασι. Πανηγυρίζουμε μέ εὐφροσύνη πνευματική τίς ἅγιες Θεομητορικές ἑορτές Της.

Τήν ἱκετεύουμε νά βοηθᾷ τόν κάθε ἕνα ἀπό μᾶς, καί τούς ἀδελφούς τῆς Μονῆς καί τούς εὐλαβεῖς προσκυνητάς, στόν προσωπικό μας ἀγῶνα, ὥστε νά εὐαρεστοῦμε ὅλοι τόν μονογενῆ Της Υἱό μέ τήν μετάνοιά μας, μέ τήν ἀγάπη μας, μέ τήν προσευχή μας, μέ τήν ὑπακοή μας στό ἅγιο θέλημά Του. Τήν παρακαλοῦμε ἐπίσης νά σκεπάζη τό Ἁγιώνυμον Ὅρος, τό ὁποῖο ἐπιβουλεύονται πολλοί. Νά μᾶς περιέπη, νά προϊσταται τῶν Ἀδελφοτήτων τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί νά χειραγωγῇ τόν κάθε ἕνα ἀπό μᾶς στήν ἀγάπησι τοῦ μονογενοῦς Της Υἱοῦ. Νά φωτίζη ὅλους τούς ἐν τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὅρει Πατέρας νά ἀγωνίζονται τόν καλόν ἀγῶνα τῆς πίστεως, τῆς εὐσεβείας καί τῆς μετανοίας.

Τήν παρακαλοῦμε ὡς Ὑπέρμαχο Στρατηγό τοῦ Γένους μας νά σκεπάζη τό Γένος μας, καίτοι ἐμεῖς λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν πού κάνουμε δέν εἴμεθα ἄξιοι νά ἔχουμε τήν εὐλογία τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας μας. Ἐκείνη ὁμως ὡς στοργική Μητέρα μας νά παραβλέπη τήν ἀδυναμία μας καί νά μακροθυμῇ· νά γίνεται αὐτό πού λέμε στήν δοξολογία ἀπευθυνό-

μενοι στόν Κύριο· «παράτεινον τό ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσί σε». Καί νά ὀδηγῇ ὅλους μας καί τό Ἔθνος μας νά μὴ ἐκκλίνουμε ἀπό τήν ἁγία Πίστι τοῦ μονογενοῦς Της Υἱοῦ, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, μέ τήν ὁποία τό Γένος μας καί ἔζησε καί ἐμεγαλοῦργησε καί παρηγορήθηκε στίς δύσκολες ὥρες τῆς Ἐθνικῆς δοκιμασίας.

Τήν παρακαλοῦμε ἀκόμη νά εἶναι βοηθός μας τήν ὥρα τοῦ θανάτου καί τῆς κρίσεώς μας καί νά μεσιτεύη μέ τίς ἀκοίμητες πρεσβεῖες Της πρός τόν Υἱό Της καί Θεό μας ὑπέρ τελείας ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν μας. Τέλος νά μᾶς ἀξιώσῃ, ἀφοῦ καλῶς τελειώσωμε τόν ἀγῶνα τῆς παρουσίας ζωῆς, νά εὐρεθοῦμε στήν ἀτελεύτητη χαρά τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Ο ΝΗΠΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΗΣΥΧΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ^(*)

Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου

Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου.

Ὁ Ἀγιορειτικός Μοναχισμός ἀποτελεῖ ἐπὶ μία καὶ πλέον χιλιετία γνησίᾳ ἔκφρασι τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ. Μεγάλα μοναστικά κέντρα στήν Αἴγυπτο, τήν Παλαιστίνη, τήν Μικρά Ἀσία, τήν Κωνσταντινούπολι, τήν Ρωσσία, τὰ Βαλκάνια, δέν ὑπάρχουν πλέον. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ διατηρεῖ μέχρι σήμερα τό Ἅγιον Ὄρος ὡς ἓνα πνευματικά ἀκμαῖο Ὁρθόδοξο Μοναστικό κέντρο, ὑπό τήν ἐκκλησιαστική δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὡς ἐκκλησιαστικός θεσμός, τό Ἅγιον Ὄρος εὐρίσκεται σέ ἄρρηκτη δογματική καί πνευματική ἐνότητα μέ τήν Ἐκκλησία. Ἡ ἐνότης αὐτή ἐξασφαλίζει καί περιφρουρεῖ τόν νηπτικό καί ἡσυχαστικό του χαρακτήρα καί τοῦ ἐπιτρέπει νά ἀντιπροσφέρῃ στόν λαό τοῦ Θεοῦ τούς καρπούς τοῦ νηπτικοῦ καί ἡσυχαστικοῦ ἥθους.

(*) Εἰσήγησις σέ Ἡμερίδα τοῦ Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐταιρείας Φίλων τοῦ Λαοῦ (τήν 16ην Μαΐου 2003) μέ θέμα: «Τό Ἅγιον Ὄρος εἰς τήν τρίτην χιλιετίαν».

Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμός στό σύνολό του, ὡς φορεῦς τῆς εὐαγγελικῆς καί πατερικῆς Παραδόσεως, εἶναι νηπτικός καί ἡσυχαστικός. Δέν ἀποβλέπει στήν ἐξωτερική ἀναμόρφωσι τοῦ κόσμου μέσῳ τῆς κοινωνικῆς δράσεως, ὅπως συμβαίνει μέ τὰ μοναχικά τάγματα τῆς Δύσεως, ἀλλά στοχεύει στήν μεταμόρφωσί του διά τῆς μετανοίας, τῆς καθάρσεως ἀπό τὰ πάθη καί τῆς θεώσεως. Ἡ νῆψις καί ἡ ἡσυχία ἀποτελοῦν ἄλλωστε τήν πεμπτουσία τῆς εὐαγγελικῆς ζωῆς. Κατά τούς ἁγίους Πατέρας, νῆψις εἶναι ἡ ἐγρήγορσις τοῦ νοῦ καί ἡ παραφυλακή στίς πύλες τῆς καρδιάς, ὥστε νά ἐλέγχεται κάθε λογισμός κινούμενος ἐντός αὐτῆς¹. Ἡ νηπτική ἐργασία ἀσκεῖται μέ ποικίλους τρόπους², ἀλλά σέ ὅλες τίς μορφές της προϋποθέτει τήν ἀποταγή τοῦ κόσμου, τήν ὑπακοή καί τήν ἡσυχία³. Ἡσυχία εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπό τούς κοσμικούς περισπασμούς, ἐνῶ καρδιακή καί ἱερά ἡσυχία εἶναι ἡ ἀπόθεσις τῶν νοημάτων πού δέν εἶναι κατά Θεόν⁴.

Οἱ ρίζες τῆς νηπτικῆς ζωῆς καί τῆς κατά Θεόν ἡσυχίας εὐρίσκονται στήν Παλαιά Διαθήκη. Ὁ Προφήτης Μωυσῆς ἔλαβε ἐμπειρία καί γνῶσι Θεοῦ στό ὄρος Χωρήβ, ὅταν μπροστά στό παράδοξο θέαμα τῆς καιομένης καί μὴ καταφλεγο-

1. Ἡσυχίου Πρεσβυτέρου, Λόγος πρὸς Θεόδουλον περὶ νήψεως καί ἀρετῆς, κεφ. α'-η', *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, ἔκδ. Ἀστέρος τ. Α', σ. 141-142.

2. Ἐνθ' ἄνωτ. κεφ. ιγ'-ιη', σ. 143.

3. Ὁσίου Μάρκου Ἀσκητοῦ, Περί νόμου πνευματικοῦ, κεφ. λα', *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, ἔκδ. Ἀστέρος τ. Α', σ. 111.

4. Ἁγ. Γρηγορίου Σιναΐτου, Περί ἡσυχίας καί περὶ τῶν δύο τρόπων τῆς προσευχῆς, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, ἔκδ. Ἀστέρος τ. Δ', σ. 76.

μένης βάτου μυσταγωγήθηκε νά αποβάλη κάθε γήινο φρόνημα διά τῆς ἀποδύσεως τῶν σανδαλίων του καί νά θεωρήσῃ ἐν ἐσόπτρῳ καί αἰνίγματι τό μυστήριον τῆς θείας Ἐνσαρκώσεως. Ἡ ἐμπειρία αὐτῆ τοῦ Μωυσέως προϋπέθετε, κατά τοὺς ἁγίους Πατέρας, τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοὺς θορύβους καί τὸν περισπασμό τοῦ κόσμου. Ὁ Προφήτης Ἡλίας ἐπίσης ἔλαβε ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ, εὐρισκόμενος στήν ἔρημον τοῦ ὄρους Χωρήβ καί προσευχόμενος μέ τὴν ἡσυχαστικὴ μέθοδο τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Ἡ λεπτή αὖρα, τὴν ὁποία αἰσθάνθηκε ὁ Προφήτης μετὰ τὸν ἰσχυρὸ ἄνεμο, τὸν συσσεισμό καί τὸ πῦρ⁵, ἦταν κατά τοὺς ἁγίους Πατέρας τρόπος ἐμφανείας τοῦ Θεοῦ. Καί ὁ Προφήτης Δαβὶδ λέγει στοὺς Ψαλμοὺς, ὅτι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ προϋποθέτει τὴν κατάπαυσιν ἀπὸ τὸν διασκορπισμὸν στίς κοσμικὰς ἀσχολίας: «σκολάσατε καί γνῶτε ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός» (Ψαλμ. με' 11). Καί οἱ λοιποὶ Προφῆται καί Δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔλαβαν ἐμπειρία τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ μετὰ ἀπὸ νηπτικὴ ἐργασία.

Κυρίως ὁμως στήν Καινὴ Διαθήκη παραδίδεται ὁ ἡσυχαστικὸς τρόπος ζωῆς ὡς ὁ καταλληλότερος, γιὰ νά φθάσῃ κανεὶς στήν γνῶσιν καί τὴν ἐμπειρίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Τίμιος Πρόδρομος παιδιόθεν ηὐλίζετο στήν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου, ἐν ἀκροτάτῃ ἡσυχίᾳ μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ προσευχόμενος. Ἐκεῖ, ἐν ἡσυχίᾳ, ἔλαβε τὴν πληροφορίαν ὅτι ἐκεῖνος πού θά ἔλθῃ νά βαπτισθῇ στὸν Ἰορδάνη καί ἐπὶ τοῦ ὁποίου θά ἴδῃ

5. Βασ. Γ' ιθ' 11-12.

«τό Πνεῦμα καταβαῖνον καί μένον», αὐτός εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας (Ἰω. α' 32-34).

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἐπὶ τριάντα χρόνια ἔζησε ἐν σιωπῇ, ἐνῶ κατά τοὺς τρεῖς χρόνους τῆς δημοσίας δράσεώς του συχνὰ ἀπεσύρετο στήν ἔρημον προσευχόμενος. Ὁλόκληρη ἡ εὐαγγελικὴ καί ἀποστολικὴ διδασκαλία, κατά τὸν ἅγιον Νικόδημον τὸν Ἄγιορείτη, ἀποβλέπει στήν κάθαρσιν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ πάθη καί τὴν προετοιμασίαν, ὥστε νά ἀναλάμψῃ καί πάλιν στὸν ὄλο ἀνθρώπο ἡ τελεία Χάρις τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος⁶. Μέ τὴν θείαν του Μεταμόρφωσιν ὁ Κύριος ἔδειξε τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας καί τὸν τρόπο τῆς θεωρίας τοῦ ἀκτίστου Φωτός τοῦ Προσώπου του. Ἡ ὁδὸς ἀρχίζει μέ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὰ χαμηλά καί γεῶδη διὰ τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως, συνεχίζεται μέ τὴν ἀνάβασιν διὰ τῶν θεουργῶν ἀρετῶν στήν καθαρότητα τῶν πνευματικῶν αἰσθήσεων καί ὀλοκληρώνεται διὰ τῆς θεοποιῦ ἐλλάμψεως. Σέ αὐτὴν τὴν θείαν κατάστασιν εὐρισκόμενος ὁ ἀνθρώπος, ἀξιῶνεται νά ἐποπτεύῃ τό ἄρρητον κάλλος τοῦ Θεοῦ.

Τύπο καί ὑπόδειγμα ἡσυχαστικῆς ζωῆς καί νηπτικῆς ἐργασίας, κατά τὸν ἅγιον Γρηγόριον Παλαμᾶ, μᾶς ἄφησε ἡ Κυρία Θεοτόκος. Στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, στὸν Ναὸ τοῦ Σολομῶντος, ἐπὶ δώδεκα ἔτη ἠσκησε τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν καί τὴν ἀδιάλειπτην νοερὰν προσευχὴν καί δι' αὐτῶν ἀξιώθηκε νά ἐνώσῃ ὅλην τὴν ὑπαρξιν μέ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύ-

6. Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν, προοίμιον.

ματος: «Ταύτας λοιπόν τὰς γηίνας σχέσεις [γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος καὶ μᾶς παραδίδει σέ μετάφρασι ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης] ἀποβαλοῦσα ἡ Παρθένος ἀπὸ τὴν πρῶτην ἀρχὴν τῆς ζωῆς της, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ... ἐλύθη ἀπὸ κάθε δεσμόν ὑλικόν· ἀπετίναξε κάθε σχέσιν ἀνέβη ἐπάνω ἀπὸ κάθε ἀγάπην ἕως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου σώματός της καὶ οὕτω ἤνωσε τὸν νοῦν της εἰς τὸν ἑαυτὸν του μὲ μίαν στροφὴν καὶ προσοχὴν καὶ μὲ θεῖαν καὶ παντοτεινὴν προσευχὴν ... καὶ ἔτσι κατεσκεύασε μίαν καινούργιαν στράταν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, δηλαδή τὴν νοητὴν (διὰ νὰ τὴν ὀνομάσω ἔτσι) σιωπὴν, εἰς τὴν ὁποίαν προσκολλήσασα τὸν νοῦν της, ἀναβαίνει ἐπάνω ἀπὸ ὅλα τὰ κτίσματα, καὶ βλέπει δόξαν Θεοῦ τελειότερον ἀπὸ τὸν Μωυσῆν, καὶ ὁρᾷ θεῖαν Χάριν, ἣτις δὲν καταλαμβάνεται τελειῶς ἀπὸ τὴν αἴσθησιν»⁷.

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἐργάσθησαν ἀποστολικῶς μέσα στὸν κόσμον καὶ ἐν μέσῳ περισπασμῶν, θορύβων καὶ κινδύνων, ἀλλὰ κατὰ βάθος παρέμειναν ἡσυχασταὶ καὶ ἐργάται τῆς νήψεως καὶ τῆς προσευχῆς⁸. Ἡ ἀποστολικὴ τους ἐργασία δὲν ἦταν κοινωνικὸ ἀναμορφωτικὸ πρόγραμμα, ἀλλὰ ἀναγέννησις ψυχῶν ἐν Χριστῷ. Οἱ ἀποστολικοὶ Πατέρες καὶ στὴν συνέχεια ὅλη ἡ μετέπειτα Ἐκκλησία ἐξῆσαν στὸ ἴδιο νη-

7. Ἁγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία εἰς τὰ Εἰσόδια, περ. Ἁγ. Νεκτάριος, Θεσ/νίκη 1981, σ. 170.

8. Καλλίστου καὶ Ἰγνατίου τῶν Ξανθοπούλων, Περί τῶν αἰρουμένων ἡσυχῶς βιώναι, κεφ. ν', *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, ἔκδ. Ἀστέρος τ. Δ' σ. 249.

πτικὸ κλίμα⁹. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὁμιλεῖ γιὰ τίς πρακτικὲς ἀρετές ὡς καθαρτικὲς, ἐπειδὴ προετοιμάζουν τὴν ψυχὴ γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Χριστοῦ στὴν καρδιά, ἐνῶ γιὰ τὴν ἡσυχία ὡς θεοποιό, ἐπειδὴ ἀνάγει τὸν νοῦ στὸν Θεό¹⁰. Ποθεῖ ὁ θεῖος πατήρ τὴν ἡσυχία καὶ ὀδύρεται, ὅταν τοῦ τὴν στεροῦν καὶ τὸν ἐκβιάζουν νὰ ἀναλάβῃ τὴν διαποιμάνει τῆς Ἐκκλησίας: «Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον, ὧ φίλοι καὶ ἀδελφοί, καίτοι γε ταχεῖς εἰς τὸ τυρανῆσαι, καὶ τῆς ἡμετέρας ἀκροπόλεως ἀποσπᾶσαι τῆς ἐρημίας, ἢ ἐγὼ πάντων μάλιστα ἡσπασάμην, καὶ ὡς συνεργόν καὶ μητέρα τῆς θείας ἀναβάσεως, καὶ θεοποιόν, διαφερόντως ἠγάσθην τε καὶ παντός τοῦ βίου προεστῆσάμην;»¹¹.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐπίσης, χάρις στὴν νηπτικὴ ἐργασία πού ἤσκησε στὴν ἔρημο καὶ τὴν ἡσυχία, ἀξιώθηκε νὰ ἐποπεύσῃ τὸ θεῖο καὶ ἄρρητο Φῶς. Περί αὐτοῦ γράφει ὁ ἀδελφός του, ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης: «Κατέλιπε τὴν Αἴγυπτον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἰγυπτίου ὁ Μωϋσῆς καὶ πολὺν ἐν τῷ μέσῳ διῆγεν χρόνον ἐφ' ἑαυτοῦ ἰδιάζων. Κατέλιπε καὶ οὗτος τοὺς ἐν ἄστει θορύβους καὶ τὰς ὑλικὰς ταύτας περιηγήσεις, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς προσφιλοσοφῶν τῷ Θεῷ. Κατελάμφθη τῷ φωτί διὰ τῆς βάτου ἐκεῖνος. Ἐχομέν τι συγγενές τῆς ὀπτασίας ταύτης καὶ ἐπὶ τούτου εἰπεῖν· ὅτι νυκτός

9. Ἁγ. Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου, Περί τῶν τριῶν τρόπων τῆς προσευχῆς, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, ἔκδ. Ἀστέρος τ. Ε', σ. 85.

10. Ἁγ. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΙΔ'. *Περί Φιλοπρωχίας*, PG 35, 861.

11. Ἁγ. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Γ'. *Πρὸς τοὺς καλέσαντας καὶ μὴ ἀπαντήσαντας*, PG 35, 517. Πρὸς τὸ αὐτοῦ, Λόγος ΙΒ'. *Εἰς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ*, PG 35, 848.

οὔσης γίνεται αὐτῷ φωτός ἔλλαμψις κατά τόν οἶκον προσευχομένῳ· ἄλλον δέ τι τό φῶς ἦν ἐκεῖνο θεία δυνάμει καταφωτίζον τό οἶκημα, ὑπ' οὐδενός πραγματος ὑλικοῦ ἐξαπτόμενον»¹².

Τήν ἴδια ἐποχή ἡ ἔρημος ἀναδεικνύεται σέ κατ' ἐξοχήν χῶρο νήψεως καί ἡσυχαστικῆς ζωῆς. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος κατέστησε θεσμό τόν ἐρημιτικό βίο. Ἐπίσης, ὁ ἅγιος Παχώμιος στήν Αἴγυπτο, οἱ ὅσοι Εὐθύμιος, Θεοδοσίος ὁ Κοινοβιάρχης καί Σάββας ὁ Ἁγιασμένος στήν Παλαιστίνη, καθιέρωσαν τόν κοινοβιακό μοναχισμό. Καί οἱ δύο αὐτές μορφές τοῦ μοναχικοῦ βίου εἶχαν ἡσυχαστικό χαρακτήρα. Ὁ ἁγιορείτης ὄσιος Νικηφόρος ὁ Μονάζων, τόν 14ον αἰῶνα, ἀναφέρεται στό ἡσυχαστικό καί νηπτικό πνεῦμα τόσο τῶν ἐρημιτῶν ὅσο καί τῶν κοινοβιατῶν ὁσίων Πατέρων. Παραθέτω ἀντιπροσωπευτικά ἀποσπάσματα.

Περί τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου: «ὅτι, ἐν τῷ ὄρει καθημένος, εἶχε τήν καρδίαν νήφουσαν, τόν δέ Κύριον δεικνύοντα αὐτόν τά μακράν. Ὅρῳς ὅτι, διά τό νήφειν τῇ καρδίᾳ, ὁ Ἀντώνιος θεόπτης καί προβλέπων ἐγένετο; καί γάρ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐμφανίζεται ὁ Θεός τῷ νοί»¹³.

Περί τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου: «Ταύτας οὖν τάς νοεράς, φημί, τῆς ψυχῆς ἐνεργείας, ταύτη τοι καί παρακαλῶν, πολλοῖς φοβερός ἦν· καί ἐπιτιμῶν, ποθεινός καί

12. Ἀγ. Γρηγορίου Νύσσης, *Ἐγκώμιον εἰς τόν ἅγιον Βασίλειον τόν ἀδελφόν αὐτοῦ*, 21.

13. Νικηφόρου μονάζοντος, *Περί νήψεως καί φυλακῆς καρδίας, Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, ἔκδ. Ἀστέρος, τόμ. Δ', σ. 20.

ἡδύς ἐν ἅπασιν· τίς οὕτω καί τοῖς πολλοῖς ὁμιλῶν ὠφελιμώτατος; καί τάς αἰσθήσεις συνάγειν καί εἴσω παρασκευάζειν νεύειν ἰκανώτατος; ὡς ἐν πλείονι γαλήνῃ τοῦς τῶν ἐν μέσῳ θορύβων ἢ τοῦς ἐν ἐρήμῳ διατελεῖν καί ἅμα τόν αὐτόν μετά πλήθους τε εἶναι καί ἰδιάζειν; Ἴδού καί ὁ Μέγας οὗτος Θεοδόσιος διά τό τάς αἰσθήσεις συνάγειν καί εἴσω εἰσάγειν, γέγονε τῆς τοῦ Κτίστου τετραμένος ἀγάπης»¹⁴.

Καί περί τοῦ ἁγίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου: «Ἦνίκα μέντοι τόν ἀποταξάμενον ὁ θεῖος Σάββας, τόν τε κανόνα ἴδοι τῆς κατά Μοναχοῦς ἀγωγῆς ἀκριβῶς ἐκμαθόντα καί νοῦν ἤδη τόν ἑαυτοῦ τηρεῖν δυνάμενον καί πρὸς τοῦς ἐναντίους τῶν λογισμῶν ἀπομάχεσθαι, πρὸς δέ, καί τήν τῶν κοσμικῶν ὄλως μνήμην τῆς διανοίας ἐξοικισάμενον, τότε δὴ κἄν τῇ Λαύρᾳ παρεῖχε κελλίον ... Ὅρῳς πῶς καί ὁ θεσπέσιος Σάββας τήν τοῦ νοός φυλακὴν ἀπῆται τοῖς μαθηταῖς, καί οὕτως αὐτοῖς παρέχων κελλίον συνεχώρει καθίσαι;»¹⁵.

Ἡ νῆψις καί ἡ κατά Χριστόν ἡσυχία χαρακτηρίζει καί τήν ζωή τῶν μοναστηρίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καί τῆς Κων/πόλεως. Αὐτό εἶναι προφανές ἀπό τόν βίο καί τά συγγράμματα τῶν ὁσίων Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου καί Νικήτα τοῦ Στηθάτου. Ὁ Εὐεργετινός, βασικό ἀσκητικό σύγγραμμα μέ τό ὁποῖο ἀνδρώθηκαν πνευματικά πολλές γενεές μοναχῶν, συνετάγη στήν Μονή τῆς Εὐεργετίδος Θεοτόκου στήν Κων/πολι ἀπό τόν Μοναχό Παῦλο καί ἀντιπροσωπεύει τό πνεῦμα τοῦ μοναχισμοῦ τῆς περιοχῆς. Ὁ ὄσιος Θεό-

14. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 20.

15. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 21.

δωρος ὁ Στουδίτης, ἐκπρόσωπος τοῦ κοινοβιακοῦ μοναχισμοῦ τῆς ἐποχῆς του καί περίφημος γιά τούς ὑπέρ Πίστεως ὁμολογιακούς του ἀγῶνας, δέν ὑστεροῦσε στό νηπτικό φρόνημα. Αὐτό μαρτυρεῖται ἀπό τούς ὕμνους, τούς ἀναβαθμούς καί τούς κανόνες, πού συνέθεσε καί εἶναι μέχρι σήμερα ἐν χρήσει στίς ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας, καί ἀπό τίς πνευματικές του ὑποθήκες στά πνευματικά του τέκνα. «Τοῖς ἐρημικοῖς ζωή μακαρία ἐστί, θεϊκῶ ἔρωτι πτερουμένοις», γράφει χαρακτηριστικά (Παρακλητική, Ἀναβαθμοί πλ. α΄ ἤχου). Στόν μαθητή του Παρθένιο, πού ὑπέμενε σκληρά μαρτύρια ὑπέρ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, δέν παραλείπει παρά ταῦτα νά ὑπενθυμίσει: «τέκνον, πρόσεχε σεαυτῶ, ὅτι καί ἔνδον αἰεὶ ὁ τύραννος διάβολος ἐρεθίζων ἐστί διὰ τῶν παθῶν. Ἄθλησον καί κατά συνείδησιν, μή ὑποσκελιζόμενος τῇ ἁμαρτίᾳ νῆφε γρηγόρως καθ' ἡμέραν καί ὡς τελευταίαν τοῦ βίου σου τὴν φθάσασαν πάντοτε ὑποτίθεσο, ἵνα οὕτως ἐν φόβῳ καί τρόμῳ εὐαρεστήσης Θεῶ, τό μέν ἐργαζόμενος ταῖς χερσί, τό δέ ψαλμολογῶν, τό δέ προσευχόμενος, εἴ τι ἄλλο εἰς παραβίβασιν τῆς ἡμέρας»¹⁶.

* * *

Ἀπό τόν 6ο αἰῶνα καί ἐξῆς ἡ ἡσυχαστική παράδοσις μεταλαμπαδεύεται καί στόν Ἄθωνα μέ κυρίους ἐκπροσώπους τόν ὄσιο Εὐθύμιο τόν νέο, τόν ὄσιο Πέτρο τόν Ἀθωνίτη καί ἀργότερα τόν ὄσιο Ἀθανάσιο, τόν κτίτορα τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, στό ἐγκώ-

16. Ἀγ. Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, Ἐπιστολή 171.

μιο στόν ἅγιο Πέτρο τόν Ἀθωνίτη, περιγράφει μέ ἔντονα χρώματα τόν πόθο τοῦ Ὁσίου νά μονάσῃ στήν ἀπαράκλητη ἔρημο τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τούς νοητούς πολέμους του κατά τῶν δαιμόνων καί τίς ἐπισκέψεις τῆς Χάριτος. Τό παράδειγμα τοῦ Ὁσίου ἀκολουθοῦν στό ἐξῆς καί ἄλλοι ἐρημίται.

Στούς μετέπειτα αἰῶνες διαλάμπουν στό Ἅγιον Ὅρος μεγάλοι ἡσυχασταί καί νηπτικοί ἄνδρες: οἱ ὄσιοι Μάξιμος, Νήφων καί Ἀκάκιος οἱ Καυσοκαλυβῖται, Θεόφιλος καί Νεῖλος οἱ Μυροβλήται, ὁ ὄσιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης μέ τούς μαθητάς του, ὁ ὄσιος Γρηγόριος ὁ ἡσυχαστής (ὁ κτίτωρ τῆς ὁμωνύμου ἁθωνικῆς Μονῆς) καί ὅλη ἡ χορεία τῶν ἡσυχαστῶν Πατέρων τοῦ 14ου αἰῶνος μέ προεξάρχοντα τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ. Ἰδιαίτερα ὁ τελευταῖος ἀνέπτυξε καί διασφάλισε θεολογικά τήν μακραίωνα νηπτική ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιμετώπισε τίς ἀμφισβητήσεις τοῦ δυτικοῦ Βαρλαάμ περί αὐτῆς, ἀνεσκεύασε τίς ἄδικες κατηγορίες ἐναντίον τῆς ἡσυχαστικῆς μεθόδου τῆς νοερᾶς προσευχῆς καί διετύπωσε ὀριστικά τήν θεολογία τοῦ ἡσυχασμοῦ.

Ὁρθολογιστής καί ἄγευστος τῆς ἐμπειρίας τοῦ θείου Φωτός, ὁ Καλαβρός μοναχός Βαρλαάμ, κατηγοροῦσε τούς Ἀγιορείτας Μοναχοὺς ὅτι τό Φῶς, τό ὁποῖο ὑπεστήριζαν ὅτι ἔβλεπαν διὰ τῆς ἡσυχαστικῆς στροφῆς τοῦ νοῦ τους στήν καρδιά καί τῆς νοερᾶς καί καρδιακῆς προσευχῆς, εἶναι φῶς κτιστό, φῶς τῆς διανοίας, καί ὄχι φῶς θεῖο. Θεωροῦσε πλανημένους τούς μοναχοὺς πού ἠργάζοντο τήν νοερά αὐτή ἐργασία.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς εἶχε προσωπική πείρα τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τῆς πείρας αὐτῆς ἐγνώριζε ὅτι τό φῶς πού ἔβλεπαν οἱ ἐνάρετοι αὐτοὶ μοναχοὶ ἦταν θεῖο, ἄκτιστος ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος βιουμένη ὡς ὑπερφυῆς Φῶς πού κατηύγαζε τόν κεκαθαρμένο ἀπό τὰ πάθη νοῦ τῶν ἀσκητῶν. Μέ παραπομπές στά ἔργα τῶν παλαιότερων ἐγκρίτων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας καί μέ τήν ἰδική του ἄνωθεν σοφία ἀπέδειξε θεολογικῶς ὅτι τό Φῶς πού θεᾶται ἀπό τοὺς ἡσυχαστάς μοναχοὺς εἶναι τό ἄκτιστον Φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος. Γράφει σχετικῶς: «Γι' αὐτό λοιπόν ἀποφεύγει τήν ἐφάμαρτο ζωὴ ὁ ἐραστής τῆς τελείας κοινωνίας τοῦ Θεοῦ καί ἐκλέγει τήν μοναχική καί ἀσυνδύαστο πολιτεία, καί μέ προθυμία ἐπιδίδεται στά ἄδυστα τῆς ἡσυχίας, χωρὶς φροντίδες βιοτικές καί μέριμνες, ἀπαλλαγμένος ἀπό κάθε ἄλλη (κοσμική) σχέσι. Ἔτσι ἀφοῦ λύση τήν ψυχὴ του ἀπό κάθε δεσμό μέ τήν ὕλη, ὅσο αὐτό εἶναι ἐφικτό, συνάπτει τόν νοῦ του μέ τήν ἀδιάλειπτο προσευχή πρὸς τόν Θεό καί δι' αὐτῆς συγκεντρωμένος ὁλόκληρος στὸν ἑαυτό του εὐρίσκει νέα καί ἀπόρρητο ἄνοδο στοὺς οὐρανοὺς, τόν ἀψηλάφητο γνόφο τῆς κρυφιομύστου σιγῆς, ὅπως θά ἔλεγε κάποιος. Καί προσηλώνοντας ἐπακριβῶς τόν νοῦ του σ' αὐτόν μέ ἀπόρρητο ἡδονή, σέ κατάστασι ἀπλουστάτης ἀλλά καί τελείας καί γλυκείας γαλήνης καί πραγματικῆς ἡσυχίας καί ἀφθεγξίας, ὑπερίπταται πάνω ἀπὸ ὅλα τὰ κτιστά. Ἔτσι δέ, ἀφοῦ εὔγη ἀπὸ τόν ἑαυτό του καί γίνῃ ὁλόκληρος τοῦ Θεοῦ, βλέπει τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί θεᾶται θεῖο φῶς»¹⁷.

Ἡ ἐπιβεβαίωσις τῆς θεολογίας του ἀπὸ τρεῖς μεγάλες συνόδους στὴν Κωνσταντινούπολι (1341, 1347, 1351) τὸν ἀνέδειξε πρῶτιστον ὑπέρμαχο καί διδάσκαλο τῆς νηπτικῆς καί ἡσυχαστικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ καί οἱ κοινοβιάρχαι ἅγιοι Ἀγιορεῖται Πατέρες ἔδωσαν στὸν κοινοβιακό μοναχισμό τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἡσυχαστικό-νηπτικό χαρακτήρα, ἐπειδὴ οἱ ἴδιοι ὑπῆρξαν ἡσυχασταὶ καί νηπτικοὶ ἄνδρες. Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορεῖτης γράφει γιὰ τόν ὄσιο Ἀθανάσιο τόν Ἀθωνίτη: «ὡς ἄλλος Μωυσῆς, ἀναβάς εἰς τόν ἱερόν Ἄθω, ὡς εἰς ἄλλο Σίναϊον Ὁρος, καί εἰσελθὼν εἰς τόν ἄδυτον γνόφον τῆς θεωρίας, ἔλαβεν ὡς θεογράφους πλάκας τοὺς τύπους καί τὰς τάξεις καί διδασκαλίας, τόσον τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς τῶν μοναχῶν, ὅσον καί τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀγγελικῆς ἀκολουθίας, καί παρέδωκεν αὐτάς εἰς ὅλους τοὺς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει Πατέρας»¹⁸. Στὸν Βίο τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου καί στίς ὑποθήκες πρὸς τοὺς μαθητάς του φαίνεται ὅτι οἱ πρακτικῆς ἐντολῆς τῆς καθημερινῆς κοινοβιακῆς ζωῆς ἀποσκοποῦν στὴν κάθαρσι τοῦ μοναχοῦ ἀπὸ τὰ πάθη καί τόν ἐγωισμό.

Οἱ ὑποθήκες αὐτῆς τηροῦνται Χάριτι Θεοῦ μέχρι σήμερα στά ἀγιορειτικά Μοναστήρια. Ἡ ἀποταγή ἀπὸ τίς κοσμικῆς μέριμνες, ἡ ὑπακοή, ἡ ἀκτημοσύνη, ἡ φιλαδελφία, ἡ προ-

17. Ἀρχιμ. Γεωργίου, Ἡ περί Μοναχισμοῦ διδασκαλία τῶν ἁγίων ἱεραρχῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί Νεκταρίου Πενταπόλεως τῶν θαυματουργῶν, ἐν Ὁρθόδοξος Μοναχισμός καί Ἅγιον Ὁρος, Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὁρος 1998, σ. 138.

18. Ἀγ. Νικόδημου τοῦ Ἀγιορεῖτου, Λόγος ἐγκωμιαστικός εἰς τοὺς ἐν Ἄθῳ διαλάμπαντας ὁσίους Πατέρας.

θυμία στην ψαλμωδία της Ἐκκλησίας καί στά διακονήματα, ἡ ὑπομονή στίς δυσκολίες τοῦ κοινοβίου εἶναι οἱ βασικές ἀρετές πού ἐλευθερώνουν τόν κοινοβιάτη μοναχό ἀπό τήν φιλαυτία καί τόν ἐγωκεντρισμό καί τόν εἰσάγουν στίς πρώτες βαθμίδες τῆς κατά Χριστόν ἡσυχίας. Τό πολυπληθές κοινοβιακό περιβάλλον δέν ἐμπόδισε κοινοβιάτες μοναχοὺς, πού ἤδη διαλάμπουν στό στερέωμα τῶν ὁσίων Ἀγιορειτῶν Πατέρων, νά ἀσκήσουν τήν νηπτική ἐργασία (Νήφων καί Λεόντιος οἱ Διονυσιάται, Ἱερόθεος Ἰβηρίτης, Παΐσιος Βελιτσκόφσκυ).

Τήν ἡσυχαστική παράδοσι στά μοναστήρια καί στίς σκήτες, στά κελλία καί στά ἐρημητήρια, ἀνανέωσαν τόν 18ον αἰῶνα οἱ Κολλυβάδες λεγόμενοι Πατέρες, ὀρθότερα καί ὀρθοδοξότερα ὀνομαζόμενοι Φιλοκαλικοί Πατέρες τοῦ 18ου αἰῶνος¹⁹. Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης εἶναι ὁ ἐκφραστικώτερος ἐκπρόσωπος τοῦ ἡσυχαστικοῦ πνεύματος αὐτοῦ τοῦ κινήματος τῆς Φιλοκαλικῆς Ἀναγεννήσεως. Τά βιβλία πού συνέγραψε ἐν ἡσυχία στίς ἐρήμους τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀποπνέουν τό ἄρωμα τῆς ἡσυχαστικῆς ζωῆς καί ἀποτελοῦν γιά τούς συγχρόνους μοναχοὺς πνευματικά ἐντροφήματα. Στό κλασικό ἔργο «Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν», τό ὁποῖο ἐπιμελήθηκε καί ἐπρολόγησε ὁ ἅγιος Νικόδημος κατά παράκλησιν τοῦ ἁγίου Μακαρίου ἐπισκόπου Κορίνθου,

19. Ἀρχιμ. (νῦν Μητροπ. Μαυροβουνίου) Ἀμφιλοχίου Ράντοβιτς, *Ἡ Φιλοκαλική Ἀναγέννησι τοῦ XVIII καί XIX αἰ. καί οἱ πνευματικοὶ καρποὶ τῆς*, Ἀθῆναι 1984.

φαίνεται ἡ διαχρονικὴ ἡσυχαστικὴ παράδοσις, πού βρῆκε τήν συνέχειά της στήν ζωὴ τῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

* * *

Ὁ Ἀγιορειτικὸς Μοναχισμὸς, ὡς συνεπὴς ἔκφρασις τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ, στήν ὑπερχιλιετὴ ἱστορία του μέχρι σήμερα διετήρησε τόν νηπτικὸ καί ἡσυχαστικὸ του χαρακτήρα.

Ὁ 20ὸς αἰῶνας ἔχει ἀναδείξει μεγάλο ἀριθμὸ ἡσυχαστῶν μοναχῶν, πού εἶχαν ὑψηλὴ νηπτικὴ ἐργασία καί ἀξιώθηκαν θαυμαστῶν χαρισμάτων. Ἄνδρες μεγάλης μορφώσεως, ὅπως οἱ Γέροντες Δανιὴλ Κατουνακιώτης καί Γεράσιμος Μενάγιας ἡγούμενοι μοναστηρίων, ὅπως οἱ Ἱερόνυμος Σιμωνοπετρίτης, Ἀθανάσιος Γρηγοριάτης, Φιλάρετος Κωνσταμονίτης καί Κοδραῶτος Καρακαλληνός ἀπλοϊκοὶ μοναχοί, ὅπως οἱ Καλλίνικος ὁ ἡσυχαστής, Σάββας καί Ἱγνάτιος οἱ Πνευματικοὶ καί Ἰωσήφ ὁ ἡσυχαστής κοινοβιάται μοναχοί, ὅπως ὁ ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης, ὁ μαθητὴς του Σωφρόνιος Σαχάρωφ, οἱ Διονυσιάται μοναχοὶ Ἰσαάκ καί Ἀρσένιος, ἐπίσης ἀνεδείχθησαν ἀξιοθαύμαστοι ἐργάται τῆς νοερᾶς προσευχῆς στήν ἔρημο ἢ μέσα στήν θορυβώδη ζωὴ μεγάλων κοινοβίων. Ὅλοι αὐτοὶ συνέχισαν τήν ἡσυχαστικὴ παράδοσι τῶν Κολλυβάδων τοῦ 18ου-19ου αἰῶνος καί τῶν ἡσυχαστῶν τοῦ λήγοντος 19ου αἰῶνος²⁰.

20. Ἱερομ. Ἀντωνίου, *Βίοι Ἀθωνιτῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος*, ἐκδ. Ἰ. Μετοχίου Ὁρμύλιας, 1994.

Ἡ ἐποχή μας δέν ὑστέρησε στό νά παρουσιάση ἐκλεκτούς ἐκπροσώπους στήν ἀλυσίδα τῶν νηπτικῶν ἀνδρῶν στό Ἅγιον Ὅρος. Οἱ Γέροντες Παΐσιος ὁ Ἄγιορείτης, Πορφύριος ὁ Καυσοκαλυβίτης, Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης καί Χαράλαμπος Διονυσιάτης εἶναι παγκοίως γνωστοί. Ἡ ἀξιοθαύμαστη προσφορά τους πρὸς τόν κόσμον δέν ἐμπόδισε τήν νηπτική τους ἐργασία. Μᾶλλον τήν προϋπέθετε. Τά βιβλία, πού ἔχουν γραφῆ τελευταῖα γι' αὐτούς, καί ἡ ζῶσα ἐμπειρία ὅσων τοὺς ἐγνώρισαν, εἶναι ἱκανά νά φανερώσουν μέ τόν πλέον ἀδιαμφισβήτητο τρόπο ὅτι οἱ ἁγιασμένοι αὐτοὶ Γέροντες ἦσαν κατ' ἐξοχήν ἐργάται τῆς νοερᾶς προσευχῆς καί ἀξιόθηκαν τῶν ὑπερφυῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού τήν ἀκολουθεῖ.

Στίς ἡμέρες μας ἔζησαν καί ἄλλοι ἀφανεῖς ἡσυχασταί, στά Κοινόβια, τίς Σκήτες καί τά Κελλία τοῦ Ἁγίου Ὅρους. Ἡ σύγχρονη ἀγιορειτική γραμματεία ἀποκαλύπτει μετά τήν ἐκδημία τους τήν βιοτή καί τοὺς νηπτικούς τους ἀγῶνες. Θά ἀναφέρω ἐνδεικτικά τοὺς Γέροντες Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη καί Μόδεστο Δανηλίδη καί τόν μοναχό Αὐξέντιο Γρηγοριάτη²¹. Μεταξὺ τῶν «περιλειπομένων καί νυνὶ ἐπιζώντων», ὅπως θά ἔγραφε ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ὑπάρχουν ἀκάματοι συνεχισταί τῆς ἱερᾶς ἐργασίας τῆς νήψεως καί τῆς κατὰ Χριστόν ἡσυχίας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει.

21. Βλ. ἀντιπροσωπευτικῶς Ἀρχμ. Γαβριήλ Διονυσιάτου, *Λανσαϊκόν τοῦ Ἁγίου Ὅρους*, Ἅγιον Ὅρος 2002· Μωυσέως Μοναχοῦ, Ἄγιορείτες Νεοησυχαστές Πατέρες, ἐν περιοδ. *Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος*, τ. 24/1999, σ. 57-70· Περιοδικόν *Πρωτῶτον*.

Αὐτοί, ἀκόμη καί σήμερα, λαμβάνουν οὐράνια χαρίσματα ἐν «νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχῇ». Ἡ προσωπική μας ἐμπειρία περὶ αὐτῶν δέν εἶναι φρόνιμο νά δημοσιοποιηθῇ πρὶν ἀπὸ τήν κοίμησίν τους. Ἡ ἀγιορειτική σύνεσις δέν ἐπιτρέπει βιασύνη στό σημεῖο αὐτό. Παρά ταῦτα οἱ νηπτικοὶ αὐτοὶ ἐργάται γίνονται καί σήμερα πόλος ἔλξεως τῶν θεοφιλῶν ψυχῶν, τῶν μοναχῶν δηλαδή πού ποθοῦν τήν νῆψιν καί τήν προσευχή.

Πέραν ὅμως ὅλων αὐτῶν τῶν πατέρων, πού ἡ ζωὴ τους μαρτυρεῖται νηπτική καί ἡσυχαστική, εἶναι ὀλόκληρο τό ἀγιορειτικὸ κλίμα πού ἀκολουθεῖ τήν νηπτικὴν παράδοσιν τοῦ Ἁγίου Ὅρους. Ἡ γενεὰ τῶν σημερινῶν μοναχῶν γαλουχήθηκε μέ μία σειρά νηπτικῶν ἀναγνωσμάτων, ὅπως εἶναι ἡ Φιλοκαλία, ὁ Εὐεργετινός, ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος καί οἱ Βίοι παλαιῶν νηπτικῶν Πατέρων. Οἱ Μοναχοὶ σήμερα γνωρίζουν τόν βίον καί τήν διδασκαλίαν ἱερῶν νηπτικῶν μορφῶν καί ἀγωνίζονται νά τὰ ἀκολουθοῦν. Τυπικὸ παράδειγμα οἱ συγγραφές τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου.

Τά ἀγιορειτικὰ Μοναστήρια ἔχουν ἀποκαταστήσει μέ τήν εὐλογία τῆς Παναγίας τήν κοινοβιακὴν τάξιν, ἡ ὁποία εἶναι θεμέλιον καί ἀπαρχὴ τῆς πορείας πρὸς τήν ὑψοποιοῦ νοερὰ ἐργασία. Στά Μοναστήρια ἀσκεῖται ἡ ὑπακοὴ καί τηροῦνται τὰ ἀγιορειτικὰ τυπικά, τὰ ὁποῖα βοηθοῦν στήν ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος καί τήν ἐλευθερίαν ἀπὸ τήν φιλαυτία²². Γίνεται ἀγώνας γιὰ τήν ἄσκησιν τῆς φιλαδελφίας,

22. Ἀρχμ. Βασιλείου, *Κάλλος καί ἡσυχία στήν ἀγιορειτικὴ πολιτείαν*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων.

πού είναι τό θεμέλιο γιά τήν υπέρβασι τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ. Ἀσκεῖται ἢ κατά δύναμιν φιλοξενία, πού εἶναι ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης τῶν μοναχῶν πρὸς τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀδελφούς. Μέλημα τῶν μοναχῶν εἶναι ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ, οἱ μακρὲς ἀκολουθίες στόν Ναό, ἡ μελέτη καί ἡ προσευχή στό κελλί, πού βοηθοῦν τόν ἀρχάριο κοινοβιάτη νά ἐγκεντριῆται στό μοναχικό ἦθος καί τόν προχωρημένο νά συντηρηῇ στήν καρδιά του τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί νά τήν προφυλάσῃ ἀπό τοὺς νοητούς κλέπτας, τοὺς δαίμονας.

Στίς ἱερές Σκῆπτες καί τά Κελλία οἱ μοναχοί ἀσκοῦνται στίς ἀρετές τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀκτημοσύνης, τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἐμπιστοσύνης στήν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, τῆς προσευχῆς, ἀναπληρώνοντας ὠρισμένα ὑστερήματα τῶν κοινοβιατῶν ἀδελφῶν τους.

Ὅλο τό Ἅγιον Ὅρος στίς ἀγιορειτικές πανηγύρεις συνεχόρταζει, δοξολογεῖ τόν Θεό, τήν Παναγία καί τοὺς Ἁγίους ὡς ἓνα σῶμα πνευματικό. Οἱ Μοναχοί ἐπισκέπτονται τά Μοναστήρια, ἀνταλλάσσουν τήν μοναχική τους ἐμπειρία, συναδελφώνονται καί ἀναδεικνύουν τό Ἅγιον Ὅρος ἓνα ζῶντα ὄργανισμό, μία ἀγγελοειδῆ στρατεία, ἓνα χορό, μία δοξολογική παράταξι, μία παναγιορειτική οἰκογένεια, τέκνα μιᾶς κοινῆς Μητρὸς, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, εὐσομα ἄνθη τοῦ Περιβολίου της.

* * *

Ἐν τούτοις ὠρισμένοι σκανδαλίζονται μέ τήν εἰκόνα πού παρουσιάζει σήμερα τό Ἅγιον Ὅρος. Τό κατηγοροῦν

ὅτι ἔχει χάσει τόν ἀσκητικό καί νηπτικό του χαρακτήρα, ὅτι ἐκκοσμικεύεται, ὅτι οἱ χαρισματοῦχοι γέροντες εἶναι παρελθόν, ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἔχει γίνει ρηχὴ καί δέν ἰκανοποιεῖ βαθύτερα τόν σύγχρονο ἄνθρωπο, ὅτι λειτουργεῖ ὄλο καί περισσότερο ὡς κοσμικός θεσμός καί χάνει τό ἀπόκοσμο καί ἡσυχαστικό του ἦθος.

Οἱ κατήγοροι αὐτοὶ ἀδικοῦν τό Ἅγιον Ὅρος. Δέν μποροῦν νά ἀντιληφθοῦν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ του εἰκόνα δέν πρέπει νά ἀποτιμᾶται μέ τά δεδομένα παλαιότερων ἐποχῶν. Ἄγευστοι ἀγιορειτικῆς ἐμπειρίας, δέν κατανοοῦν ὅτι τό ἀγιορειτικό ἦθος δέν ἀλλοιώνεται ἀπό τίς ἀδιάβλητες ἀνθρώπινες ἀνάγκες ἢ τίς τυχόν ἀστοχίες ἢ πτώσεις τῶν μοναχῶν, ἀλλὰ ἀπό τήν ἀλλοίωσι τῶν θεολογικῶν καί εὐαγγελικῶν ἠθικῶν ἀρχῶν. Καί ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ τό Ἅγιον Ὅρος δέν ἀφίσταται σήμερα ἀπό τό φρόνημα καί τό ἦθος τῶν προηγουμένων γενεῶν. Διατηρεῖ τό Ὁρθόδοξο φρόνημα καί τό νηπτικό-ἡσυχαστικό του ἦθος.

Ὁ κόσμος καί τό φρόνημά του ἀναμφίβολα πιέζουν πολύ περισσότερο τοὺς Μοναχοὺς σήμερα. Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις εἶναι προφανῶς πιό ἀσθενικὴ ἀπὸ ἄλλες ἐποχές. Ἡ ἐπικοινωνία τῶν Μοναχῶν μέ τόν κόσμο γίνεται μέ σύγχρονα δεδομένα. Τά προβλήματα τοῦ κόσμου ἐπεκτείνονται καί παραβιάζουν τίς πύλες τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐάν κανεῖς δέν προσέξῃ ὅτι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τά θέματα ἀντιμετωπίζονται μέ κριτήριο τήν ἀγάπη καί τήν φιλανθρωπία καί ὅτι παρ' ὅλα αὐτὰ δέν παύει νά καλλιεργῆται τό νηπτικό ἦθος,

είναι ένδεχόμενο νά κατηγορήση τούς Μοναχούς τοῦ Ἁγίου Ὑδρου.

Νομίζω ὅτι γνωρίζω ἀρκετά καλά τήν πνευματική κατάστασι τῶν σημερινῶν ἀγιορειτῶν Μοναχῶν. Μπορῶ νά βεβαιώσω ὅτι τά θέματα, πού σέ ὠρισμένους δημιουργοῦν έντυπώσεις ἐκκοσμιεύσεως στό Ἅγιον Ὑδρον, ἀποτελοῦν γιά τούς σημερινούς Μοναχούς νέες ἀφορμές γιά πνευματικό ἀγῶνα, εὐρύ πεδίο ἀσκήσεως καί ἀγιασμοῦ, καί ὀπωσδήποτε δέν εἶναι σημεῖα καταργήσεως τοῦ νηπτικοῦ καί ἡσυχαστικοῦ ἤθους τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Τόπου.

Οἱ Μοναχοί καί σήμερα ἀγωνίζονται νά ἀσκοῦν τήν νῆψι καί τήν κατά Χριστόν ἡσυχία. Ἐγκαταλείπουν ἕνα κόσμο πού τούς προσφέρει χρήματα καί ἡδονές καί περιορίζουν τόν ἑαυτό τους στόν στενό καί ἀνθρωπίνως ἀπαράκλητο χῶρο τῆς Μονῆς. Τό ἀγιορειτικό τυπικό προβλέπει πολύωρες καί ἐξαντλητικές Ἀκολουθίες στόν Ναό. Ἡ διατροφή ἀκολουθεῖ τήν κοινοβιακή τάξι. Τά διακονήματα ἐξασφαλίζουν ἀρκετές ὥρες ἀπασχολήσεως καί ὁ κόπος τοῦ Μοναχοῦ προσφέρεται στούς ἀδελφούς τῆς Μονῆς καί στούς προσκυνητάς. Ἡ ὑπακοή στόν Καθηγούμενο ἢ στόν Γέροντα τῆς συνοδίας προστατεύει ἀπό τήν ἰδιορρυθμία καί τίς θλιβερές τῆς συνέπειες. Ἀκόμη καί ἡ χρῆσις συγχρόνων μεταφορικῶν μέσων ἢ νέων τεχνολογιῶν στό Ἅγιον Ὑδρον, πού ένίστε συζητεῖται ἀρνητικά ἀπό τόν κόσμο, καθεαυτήν δέν ἀλλοιώνει τήν νηπτική ἀτμόσφαιρα τῆς Μονῆς, ἐφ' ὅσον ἐπευλογεῖται ἀπό τόν Γέροντα καί δέν ἱκανοποιεῖ τόν ἀρρωστημένο ἐγωισμό τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου (τήν φιλαυ-

τία). Ἡ ἐξωτερική ἐμφάνισις τοῦ Μοναχοῦ συνεχίζει νά εἶναι ἀπλή καί ἀνεπιτήδευτη, εὐγενική ἀλλά ταπεινή μέ τό σχῆμα καί τόν λόγο του ὁ Μοναχός μεταδίδει τό πνεῦμα τῆς μετανοίας στούς ἐπισκεπτομένους τά Μοναστήρια χριστιανούς. Πρόκειται γιά ἕνα εἶδος ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς, πού γίνεται χωρίς νά τήν ἐπιδιώκη.

Ἡ ἔξοδος ένίστε ὠρισμένων Μοναχῶν στόν κόσμο, κυρίως Πνευματικῶν πρὸς ἐξομολόγησι τῶν Χριστιανῶν ἢ ἱεραποστόλων στά κλιμάκια τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, εἶναι γεγονός γνωστό στήν ἀγιορειτική Παράδοσι. Ὁ Μοναχός πού ἐξέρχεται τοῦ κόσμου γιά ἐκκλησιαστική ἀποστολή, ὅταν εἶναι προσκεκλημένος ἀπό τήν Ἐκκλησία καί ἔχει τήν εὐλογία τοῦ Γέροντός του, δέν ὑπερβαίνει τά ὄρια τῆς μοναχικῆς του ἀποστολῆς οὔτε καταργεῖ τήν ἡσυχαστική του ἰδιότητα. Ἐπιτελεῖ ταπεινά τήν διακονία του καί ἐπιστρέφει πάλι στόν ρυθμό τῆς μοναχικῆς του ἀσκήσεως.

Οἱ Μοναχοί σήμερα ἀδυνατοῦν ένδεχομένως νά μιμηθοῦν τά ἀσκητικά παλαίσματα τῶν παλαιότερων πατέρων. Ἐνσυνειδήτως ὁμως ἐπιποθοῦν τόν Κύριο καί ἀκολουθοῦν τήν ἡσυχαστική πορεία πρὸς Αὐτόν. Ὁ μακαριστός Γέρον Γαβριήλ Διονυσιάτης εἶχε γράψει τό 1953 περὶ τῶν Μοναχῶν τῆς ἐποχῆς του, τά ὁποῖα ἰσχύουν καί σήμερα: «Ὅπως καί ἂν ἔχουν σήμερα τά τοῦ Μοναχισμοῦ καί δὴ τοῦ ἀγιορειτικοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μας, ἀποτελεῖ οὗτος τήν τάξιν τῶν “ἐκλεκτῶν”, τήν παράταξιν τῶν σφραγιζομένων διά τήν “ἀγάπην τοῦ ἀρνίου”, τούς ὑψιβάμονας τοῦ πνεύματος, περὶ ὧν ἐρωτᾶται ἐν τῇ Γραφῇ “τίνες οὔτοι, οἱ ὡσεὶ νεφέλαι πέταν-

ται;» (Ήσ. ξ' 8). Οί σημερινοί μοναχοί, ἄν δέν εἶναι ἰσάγγελοι ὡς ἀπαιτεῖ τό σχῆμα καί ἡ ἀποστολή των, εἶναι ἀναμφισβητήτως οἱ αἰζροντες τόν ζυγόν τοῦ Κυρίου, οἱ ἐπιφορτισμένοι τόν Σταυρόν τοῦ Μαρτυρίου, οἱ ἐν κόπῳ καί μόχθῳ τόν ἀσκητικόν ἄρτον τρώγοντες, οἱ δοκιμαζόμενοι ἐν ὑπακοῇ καί καρτερίᾳ ἰσοβίως»²³.

Καλλιεργοῦν καί σήμερα οἱ Μοναχοί διά τῆς βιοτῆς των τήν ἀληθινή θεανθρωπίνη κοινωνικότητα καί πραγματώνουν τόν λόγο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «Κοινωνίαν γάρ βίου τελεωτάτην ἐγὼ καλῶ, ἐν ἣ κτήσεως μὲν ἰδιότης ἐξώρυσται, γνώμης δέ ἐναντίωσις ἀπελήλαται, ταραχή δέ πᾶσα, καί φιλονεικία, καί ἔριδες ἐκ ποδῶν ἐστήκασιν κοινά δέ σύμπαντα, ψυχαι, γνῶμαι, σώματα, καί ὅσοις τά σώματα τρέφεται καί θεραπεύεται· κοινός ὁ Θεός, κοινόν τό τῆς εὐσεβείας ἐμπόρευμα, κοινή ἡ σωτηρία, κοινά τά ἀγωνίσματα, κοινοί οἱ πόνοι, κοινοί οἱ στέφανοι, εἷς οἱ πολλοί, καί ὁ εἷς οὐ μόνος, ἀλλ' ἐν πλείοσι. Τί ταύτης τῆς πολιτείας ἴσον; τί δέ μακαριώτερον;»²⁴. Ἡ κοινωνία ἀγάπης, τό ἐδραῖωμα τῆς ἀγιορειτικῆς ζωῆς!

* * *

Ὁ ἡσυχαστικός χαρακτήρ τοῦ Ἁγίου Ὁρους διασφαλίζεται σήμερα, ἐκτός ἀπό τό νηπτικό πνεῦμα πού μᾶς ἐκλη-

23. Ἀρχμ. Γαβριήλ Διονυσιάτου, *Λαυσαϊκόν τοῦ Ἁγίου Ὁρους*, Ἁγιον Ὅρος 2002, σ. 246.

24. Ἀρχμ. Γεωργίου, Ὁ ρόλος τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ στήν μακρά ἰστορία τῆς Ἐκκλησίας, Περιοδ. Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος, τ. 26/2001, σ. 46-47. Βλ. καί Μεγ. Βασιλείου, *Ἀσκητικαί Διατάξεις*, PG 31, 1384.

ροδότησαν οἱ ἅγιοι Κτίτορες τῶν Μονῶν καί οἱ ὅσοι Πατέρες μας, καί ἀπό δύο ἀκόμη σημαντικές παραμέτρους.

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἐκκλησιαστική προνομία νά μή ὑπόκειται στήν ἄμεση δικαιοδοσία ἐπιχωρίου ἐπισκόπου, ἀλλά νά ἀνήκη στήν πνευματική δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ δεύτερη εἶναι ἡ πολιτειακή προνομία τοῦ Αὐτοδιοικήτου, κατωχυρωμένη ἀπό τό ἐλληνικό Σύνταγμα. Τό ἄβατον, σημαντική πτυχή τοῦ αὐτοδιοικήτου καθεστώτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐπιτρέπει στούς Μοναχοὺς νά ἀσκοῦνται ἐλεύθεροι ἀπό τίς ἐνοχλήσεις πού προκαλεῖ ὁ συγχρωτισμός ἀνδρῶν καί γυναικῶν. Τό ἄβατον τοῦ Ἁγίου Ὁρους συντελεῖ τά μέγιστα στό νά διατηρηθῇ ὁ Τόπος ἡσυχαστικός καί ἡ ζωή τῶν Μοναχῶν νηπτική. Ἡ κατάργησις τοῦ ἀβάτου, τήν ὁποία ζητοῦν κάποιες φεμινίστριες ἐν ὀνόματι τάχα τῆς ἰσοτιμίας τῶν εὐρωπαίων πολιτῶν, εἶναι ἀσύμβατη πρὸς τό ἡσυχαστικό ἦθος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Συμφέρει τόν κόσμον νά ὑπάρχουν Μοναχοί νήφοντες καί ἡσυχάζοντες. Εἶναι ρεαλιστικό νά δεχθῇ κανεὶς ὅτι μόνον ὅταν ὁ Μοναχός φθάσῃ στήν ἀπάθεια, μπορεῖ νά ἀγαπᾷ ἀπαθῶς καί τίς γυναῖκες. Σέ κάθε ἐποχή, ἄνδρες καί γυναῖκες ἔχουν ἀνάγκη ἀπό αὐτή τήν ἀπαθῆ (χωρὶς σαρκική ἐμπάθεια) καί καθολική πρὸς πάντας ἀγάπη. Ἐάν οἱ φεμινίστριες ἐπιθυμοῦν νά ὑπερασπισθοῦν καί αὐτό τό δικαίωμα τῶν γυναικῶν, ὀφείλουν νά ὑπερασπισθοῦν τό ἄβατον τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί ὄχι νά ζητοῦν τήν κατάργησί του²⁵.

* * *

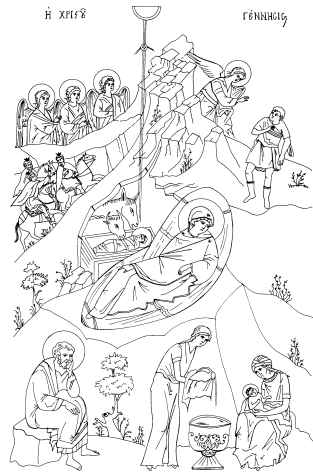
Ἡ νήψις καί ἡ ἡσυχία εἶναι ἡ οὐσία τῆς μοναχικῆς ζωῆς στό Ἅγιον Ὄρος. Δι' αὐτῆς ἐπιζητεῖ ὁ Μοναχός τήν ἀνύψωσί του πρός τόν Θεό καί τήν ἔνωσι μαζί Του ἐν Χριστῷ. Μία παράδοσις πλέον τῶν χιλίων ἐτῶν συνεχίζεται καί σήμερα στό Ἅγιον Ὄρος.

Προσευχή μας εἶναι νά μᾶς ἀξιῶνῃ ὁ Κύριος νά ὑπερβαίνομε τίς προσωπικές μας ἐλλείψεις καί ἀστοχίες καί νά περιπατοῦμε ἀξίως τῆς κλήσεως ἐν ᾗ ἐκλήθημεν, στά ἴχνη τῶν καθηγητῶν τῆς Μοναχικῆς ζωῆς, τῶν ὁσίων Πατέρων μας τῶν ἐν ἀσκήσει καί νήψει καί ἡσυχίᾳ διαλαμψάντων, «αὐτῷ ἀγγελικῶς λατρεύειν, αὐτῷ ὀλοκλήρως δουλεύειν, τά ἄνω φρονεῖν, τά ἄνω ζητεῖν· ἡμῶν γάρ τό πολίτευμα, κατά τόν Ἀπόστολον, ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει»²⁶.

25. Ἀρχιμ. Γεωργίου, Τό ἄβατον τοῦ Ἁγίου Ὄρους καί ἡ χειροτονία τῶν γυναικῶν κατά τήν παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας, Περιοδ. Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος, τ. 27/2002, σ. 86-90.

26. Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Σχήματος.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΖΗΤΕΙ ΚΑΤΑΛΥΜΑ^(*)

Ο Ἅγιος Εὐαγγελιστής Λουκᾶς, ὁ ὁποῖος διασώζει πολλά περιστατικά ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία τοῦ Κυρίου, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἡ ἐτοιμόγεννη ἁγία Παρθένος δὲν εὗρηκε «τόπον ἐν τῷ καταλύματι», δηλαδή θέσι στό πανδοχεῖο, γιὰ νά γεννήσῃ τόν Κύριο (Λουκ. β΄ 7). Ἔτσι ἐχρησιμοποίησε ὡς κατάλυμα τόν σταῦλο τῶν ἀλόγων ζώων καί ὡς λίκνο τὴν φάτνη. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη σέ ἓνα τόπο πού συμβόλιζε τόν κόσμο μας, πού ὅπως τότε ἔτσι καί σήμερα ὄζει ἀπὸ τὴν ἀλογία τῶν παθῶν.

Ὁ Ἅγιος Εὐαγγελιστής Ἰωάννης γράφει στό Ἱερὸ Εὐαγγέλιό του ὅτι «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καί ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰω. α΄ 14), ἀλλά καί ὅτι «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε καί οἱ ἴδιοι αὐτόν οὐ παρέλαβον» (Ἰω. α΄ 11). Οἱ ταπεινοὶ ὅμως ἀνθρω-

(*) Ἑόρτιος χαιρετισμὸς τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων 2003.

ποι ἐδέχθησαν τόν Κύριο, ἐπίστευσαν σ' Αὐτόν καί ἔγιναν μαθηταί Του.

Μέ πόνο διαπιστώνουμε ὅτι καί σήμερα ὁ Χριστός δέν ἔχει τόπον ἐν τῷ καταλύματι τῆς ζωῆς μας καί ὅτι ἐνῶ ἔρχεται εἰς τά ἴδια, δηλαδή στόν ἰδικό Του κόσμον, οἱ πολλοί ἄνθρωποι δέν τόν θέλουν. «Ἴδια» δέν εἶναι μόνον ὁ κόσμος Του, ἀλλά γιά μᾶς τούς Ὁρθοδόξους Ἑλληνας κατά ἓνα ἰδιαιτέρο τρόπο εἶναι καί ἡ εὐλογημένη πατρίδα μας, ἡ ὁποία κατά τήν διάρκεια τῶν αἰῶνων μετά τήν ἔνσαρκο Οἰκονομία τοῦ Κυρίου ἔχει ἰδιαίτερα εὐεργετηθῆ καί περιλαμφθῆ ἀπό τό φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Πρέπει νά ἐρωτήσουμε τόν ἑαυτό μας, πρῶτα ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, ἄν ὁ Κύριος εὐρίσκη κατάλυμα στήν καρδιά μας καί ἄν ὅσοι πιστεύουμε σ' Αὐτόν ἀγωνιζώμεθα κατά τῆς φιλαυτίας μας, καθαριζώμεθα ἀπό τά πάθη μας καί προσφέρουμε τόν ἑαυτό μας, ὥστε νά εἶναι χωρητικός τῆς Χάριτός Του. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς διδάσκει πῶς πρέπει νά ἀγωνιζώμεθα, ὥστε ὁ Χριστός νά κατοικῆ μόνιμα στήν ὑπαρξί μας. Οἱ ἅγιοι Πατέρες, καί μάλιστα οἱ νηπτικοί, μᾶς παραδίδουν τήν μέθοδο τῆς πνευματικῆς ἐργασίας, τήν ὁποία πρέπει νά ἀσκοῦμε, γιά νά κατοικῆ μόνιμως ὁ Χριστός μέσα μας.

Πονοῦμε γιάτί στόν κόσμο μας καί στήν πατρίδα μας ὄχι μόνο δέν γίνεται δεκτός ὁ Χριστός ὡς φιλοξενούμενός μας, ἀλλά καί γίνονται συστηματικές προσπάθειες νά ἐξοριζέται ἀπό τήν ζωή μας καί κάποτε νά ὑβρίζεται καί νά συκοφαντῆται. Δέν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις πού στό ὄνο-

μα τῆς τέχνης προσβάλλονται καί ὑβρίζονται ἱερώτατα πρόσωπα καί σύμβολα τῆς Ἁγίας μας Πίστεως. Σύμφωνα μέ ὅλες τίς ἐνδείξεις καί οἱ Ὀλυμπιακοί ἀγῶνες χρησιμοποιοῦνται ἀπό τούς νεοεποχίτες γιά τήν προβολή τῆς Πανθηρησκείας, κατά τήν ὁποία ὁ Χριστός δέν εἶναι ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου.

Ἀκόμη διερωτώμεθα: ποιά θέσι ἔχει ὁ Χριστός στά οἰκολογικά συνέδρια καί στίς διαθηρησκειακές συναντήσεις, ὅπου καί οἱ συμμετέχοντες χριστιανοί δέν ὁμολογοῦν τήν πίστι τους στόν Χριστό ὡς τόν Ἐνανθρωπήσαντα Θεόν; Καί ἀκόμη, τί θέσι ἔχει ὁ Χριστός στήν ἀγωγή καί ἐκπαίδευσι τῆς νεότητος καί στά προγράμματα ψυχαγωγίας τῶν παιδιῶν; Ὁ Χάρου Πότερ, ἓνας νεαρός μάγος, πού μέ τήν βοήθεια τῆς διαφημίσεως ἔχει κατακτήσει τίς παιδικές ψυχές, δέν ἀφήνει τόπο μέσα σ' αὐτές γιά κατάλυμα τοῦ Χριστοῦ. Ἀκόμη καί τά παιγνίδια πού προσφέρονται στά παιδιά προβάλλουν σατανάδες, μάγους, μάγισσες καί ἄλλα ἀποκρυφιστικά σύμβολα. Ἔτσι διαπλάθονται τά νέα παιδιά νά ἀγαποῦν περισσότερο τόν σατανᾶ ἀντί γιά τόν Χριστό, ἐπειδή δῆθεν ὁ σατανᾶς εἶναι πιό δυνατός ἀπό τόν Χριστό. Στό κίνημα τῶν νεοειδωλολατρῶν, μέ πρόσχημα τήν ἐπιστροφή στήν ἐλληνική παράδοσι, ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία Του πάλιν συκοφαντοῦνται καί βάλλονται.

Μέ ὅλα αὐτά καί μέ πολλά ἄλλα πού συνεχῶς πληροφοροῦμεθα, δέν εἶναι ὑπερβολή νά εἰποῦμε ὅτι ἄμεσα ἢ ἔμμεσα διώκεται ὁ Χριστός καί προετοιμάζεται ἀπό τούς ἄνθρώπους τοῦ σκότους ἡ ἔλευσις τοῦ Ἀντιχριστοῦ. Ἐκπληρώνεται ἔτσι ὁ λόγος τοῦ Κυρίου· «ἐγώ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι

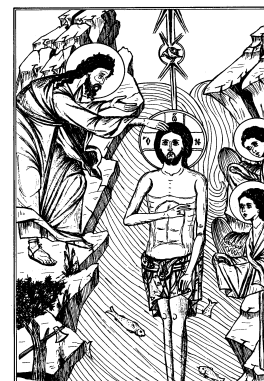
τοῦ πατρός μου, καί οὐ λαμβάνετε με· ἐάν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκείνον λήψεσθε» (Ἰω. ε' 43).

Δέν θέλουμε νά ἀμαυρώσουμε τήν χαρμόσυνη ἀτμόσφαιρα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, ἀλλά νά ἐπιστήσουμε τήν προσοχή ὄλων μας στά σημεῖα τῶν καιρῶν καί νά καλέσουμε σέ ἐγρήγορσι πνευματική. Ἄς μή λησμονοῦμε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου μας «...ὑποκριταί, τό μέν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τά δέ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε γνῶναι;» (Ματθ. ιστ' 3).

Οἱ θλιβερές αὐτές διαπιστώσεις δέν μποροῦν παρ' ὅλα αὐτά νά μειώσουν τήν χαρά καί τήν εὐλογία τῶν ἁγίων ἐορτῶν τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐπιφανείας. Ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ἀφοῦ μᾶς πληροφορεῖ προηγουμένως ὅτι τόν ἐλθόντα Κύριο δέν Τόν ἐδέχθησαν οἱ ἰδικοί Του, ἀκολούθως προσθέτει «ὅσοι δέ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τό ὄνομα αὐτοῦ» (Ἰω. α' 12). Ὅσο κι ἂν ὁ κόσμος ἀπομακρύνεται ἀπό τόν Θεό, οἱ ταπεινές ψυχές πού δέχονται τόν Χριστό, λαμβάνουν τήν ἐξουσία νά γίνουν τέκνα Του καί νά ἐνώνωνται μαζί Του ὡς μέλη τοῦ ἁγίου Σώματός Του. Αὐτό εἶναι τό μέγα μυστήριο τῆς εὐσεβείας, τό ὁποῖο ἐορτάζουμε αὐτές τίς ἡμέρες καί τό ὁποῖο ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος συνώπισε σέ λίγες λέξεις: «Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α' Τιμ. γ' 16). Ἔτσι ἡ χαρά μας εἶναι τετελειωμένη καί ἡ ὀφειλομένη πρὸς τόν σαρκωθέντα Κύριο λατρεία μας ἀδιάκοπος.

Μέ αὐτές τίς σκέψεις σᾶς χαιρετίζουμε ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Σαρκωθέντος Κυρίου καί Θεοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί εὐχόμεθα ὁ δι' ἡμᾶς νηπιάσας Σωτήρ μας νά εὐρίσκη πάντοτε πρόσφορο ἔδαφος στήν προθυμία, τόν πόθο καί τήν προαίρεσί μας, γιά νά ἡμπορῇ νά ἔρχεται καί νά κατοικῇ μονίμως μέσα μας.

Ἅγια Χριστούγεννα 2003

Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΙΣ ΓΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΙΡΗΝΗ

«Α.Α.»: Γέροντα, τίς γιορτινές αυτές μέρες παντού ἀκοῦμε γιά τό πνεῦμα ἀγάπης καί εἰρήνης τῶν Χριστουγέννων. Γύρω μας ὅμως μόνο ἀγάπη καί εἰρήνη δέν βλέπουμε.

«Απ.»: Τονίζεται ἀπό πολλούς τίς ἡμέρες αυτές ὅτι τά Χριστούγεννα εἶναι ἡμέρα ἀγάπης καί εἰρήνης. Δέν λέγεται ὅμως ὅλη ἡ ἀλήθεια. Ὅτι δηλαδή ἡ ἀληθινή ἀγάπη καί ἡ ἀληθινή εἰρήνη εἶναι δῶρα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ σέ ὅσους ἀγωνίζονται μέ μετάνοια, ταπείνωση, προσευχή, ἄσκηση καί ὑπακοή στήν Ἐκκλησία νά ξεπεράσουν τόν ἐγωισμό τους. Γι' αὐτό δέν βλέπουμε τήν περιπόθητη ἀγάπη καί εἰρήνη. Ὅταν εἴμαστε γεμάτοι ἀπό ἐγωισμό, οὔτε νά ἀγαποῦμε σωστά μποροῦμε, οὔτε νά ἔχουμε ἀληθινή εἰρήνη μέ τόν ἑαυτό μας καί τούς συνανθρώπους μας. Ἡ ταπεινή μας εὐχή ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος εἶναι νά ἀγωνισθοῦμε ὅλοι κατά τοῦ ἐγωισμοῦ μας, ὥστε νά ἔλθει στίς καρδιές μας, στίς οἰκογένειές μας, στήν πατρίδα μας, στόν κόσμο ἡ ἀληθινή ἀγάπη καί εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ.

(*) Συνέντευξις τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱεραῆς ἡμῶν Μονῆς Ἀρχιμ. Γεωργίου στό περιοδικό «Ἀστυνομική Ἀνασκόπηση», τ. 216 (2002).

«Α.Α.»: Εἶναι γεγονός, Γέροντα, ὅτι ἡ ἐποχή μας χαρακτηρίζεται ἀπό ἕνα πνεῦμα εὐμάρειας ἀλλά καί ἀνασφάλειας συγχρόνως. Σ' αὐτό τό κλίμα, πῶς μποροῦν νά μιλήσουν τά Χριστούγεννα στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων;

«Απ.»: Στόν σημερινό, ταραγμένο καί ραγδαίως μεταβαλλόμενο κόσμο μας τό μόνο σταθερό σημεῖο καί ἡ μόνη ἐλπίδα μας εἶναι τό ταπεινό Θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ καί ἡ Ἐκκλησία Του. Μετά τήν κατάρρευση ὅλων τῶν εἰδώλων καί τήν διάλυση ὅλων τῶν ἀπατηλῶν ἐλπίδων, ὁ ταπεινός Ἰησοῦς παραμένει ἡ μοναδική ἐλπίδα μας. Ματαιοπονοῦμε ψάχνοντας γιά ἄλλες λύσεις. Ὁ καταδιωγμένος στήν Ἀνατολή καί περιφρονημένος στήν Δύση Χριστός, εἶναι ὁ Σωτήρας τῆς πολύπαθης ἀνθρώπινης ὑπάρξεως. Γιά νά ἐνεργήσει ὁμοίως τήν σωτηρία μας ζητᾶ τήν ἐλευθερία μας, τήν ταπείνωσή μας, τήν μετάνοιά μας.

«Α.Α.»: Πῶς μπορεῖ, Γέροντα, νά κατανοηθεῖ ἡ ταπείνωση, ἡ ἡ μετάνοια πού ἀναφέρατε, ἀπό τόν σύγχρονο ἄνθρωπο;

«Απ.»: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μόνο οἱ ἀπλές καί ταπεινές ψυχές μποροῦν νά κατανοήσουν ἀληθινά τό Θεό, γιατί μόνο αὐτές μποροῦν νά δεχθοῦν ὅτι ὁ σκοπός τῆς ὑπάρξεώς των δέ βρίσκεται στό δικό τους ἐγώ, ἀλλά στόν Θεό. Ὅμως δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος παρασύρεται ἀπό τόν διάβολο καί τόν ἐγωισμό του, δέν θέλει νά δοξάσει καί εὐχαριστήσῃ τόν Θεό. Φοβᾶται μήπως ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀφαιρέσει τή δική του δόξα. Ἄντί νά εἶναι φιλόθεος, γίνεται φίλαυτος καί φιλόδοξος καί οἰκοδομεῖ τήν ἠθική του, τήν φιλοσοφία του

καί τόν πολιτισμό του στην φιλαυτία καί φιλοδοξία. Καταλάβετε; Όλα για τήν δόξα τοῦ ἀνθρώπου. Μακρυνά ὁ Θεός. Ἐδῶ βασίζεται ὁ ἐγωκεντρικός «ἀνθρωπισμός». Ὁ αὐτοδοξαζόμενος ἄνθρωπος λατρεύει τόν ἑαυτό του γιά θεό. Μέχρι πότε ὅμως μπορεῖ νά λατρεύει τόν ἑαυτό του γιά θεό; Σύντομα καταλαβαίνει τό ψεῦδος, βλέπει τό εἶδωλό του νά γκρεμίζεται, παραπαίει, δέν ἔχει ἀπό κάπου νά πιαστεῖ, βρίσκεται στό χάος. Ἡ αὐτολατρία γίνεται σαρκολατρία, εἰδωλολατρία, δαμονολατρία. Ὁ ἄνθρωπος πού ἀρνεῖται νά προσκυνήσει τόν Θεό, ὑποδουλώνεται στά χειρότερα πάθη, στους χειρότερους τυράννους πού τοῦ ὑπόσχονται ἀπελευθέρωση, καί τελικά καί στόν ἴδιο τόν διάβολο. Εἶναι γνωστή ἡ διάδοση πού ἔχει σήμερα ἡ μαγεία, ὁ ἀποκρυφισμός, ἡ δαμονολατρία. Ὁ προφήτης Δαυὶδ μίλησε γι' αὐτήν τήν κατάσταση πολλούς αἰῶνες πρὸ Χριστοῦ: «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καί ὠμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμός μὴ', 13). Αὐτοὶ λοιπόν οἱ ἄνθρωποι εἶναι δύσκολο νά κατανοήσουν τί σημαίνει μετάνοια καί ταπείνωση.

«Ἀ.Ἀ.»: Θά μπορούσαμε νά ποῦμε, Πάτερ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει παρεξηγήσει τήν ἔννοια τῆς ἐλευθερίας;

«Ἀπ.»: Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πλανήθηκε ἀπό τόν διάβολο καί πίστεψε, ὅπως παλαιότερα ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὔα, ὅτι ἡ ἐλευθερία του βρίσκεται στην αὐτονόμησή του καί στην ἀνταρσία του κατά τοῦ Θεοῦ. Μέ τήν ἐγωιστική αὐτή στάση του ὁ ἄνθρωπος, χάνει τήν δυνατότητα ἀληθινῆς κοινωνίας ὄχι μόνο μέ τόν Θεό καί Πατέρα του ἀλλά καί μέ τούς

συνανθρώπους του καί ζεῖ σέ μιὰ ἀφόρητη μοναξιά καί ὀρφάνια, πού τήν βιώνει σάν ὑπαρξιακό κενό. Ἐνας νέος πού κάνει χρήση ναρκωτικῶν μέ διαβεβαίωσε ὅτι θά διέκοπτε τά ναρκωτικά, ἐάν δέν προσπαθοῦσε μ' αὐτά νά καλύψει τό ὑπαρξιακό του κενό. Τό κενό ὅμως αὐτό μπορεῖ νά τό «γεμίσει» ὁ ἐνανθρωπήσας Χριστός, ὁ ὁποῖος μᾶς προσκαλεῖ στην ἐλευθερία τῆς ἀγάπης. Αὐτή ὅμως ἡ ἐλευθερία περνᾷ μέσα ἀπό τόν ἀγώνα, τόν Σταυρό πού λέγει ὁ Χριστός. Αὐτός εἶναι ὁ ἀγώνας τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανισμοῦ. Ἀγώνας σταυρικός, ἀλλά καί χαροποιός, γιατί μᾶς φέρει τήν Ἀνάσταση.

«Ἀ.Ἀ.»: Ποιός εἶναι ὁ πραγματικά ἐλεύθερος ἄνθρωπος Γέροντα;

«Ἀπ.»: Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας εἶναι τό λίκνο καί τό ἐργαστήριο πού διασώζει καί ἀναπλάσσει αὐτή τήν μοναδική στόν κόσμο ἐλευθερία. Αὐτόν τόν «θεανθρωπισμό» ἀμφισβητεῖ σήμερα καί προσπαθεῖ νά περιορίσει καί ἐξοβελίσει ἀπό τόν τόπο μας μιὰ ἄλλη ἐλευθερία, ἕνας ἄλλος «ἀνθρωπισμός» πού, παρά τά διάφορα προσωπεῖα του, ἔχει κοινό χαρακτηριστικό τήν ἀθεΐα καί τόν ὕλισμό. Ὁ ἀθεϊστικός καί ὕλιστικός αὐτός «ἀνθρωπισμός» ἐμφανίζεται ὡς ἀπελευθέρωση καί χειραφέτηση τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς ἐάν οἱ χιλιάδες τῶν μέχρι τώρα πιστῶν καί Ἁγίων καί ἡρώων μας νά μὴ ἦσαν ἐλεύθεροι καί ὀλοκληρωμένοι ἄνθρωποι. Μπορεῖ ὅμως ποτέ ὁ ἄνθρωπος νά εἶναι ἀληθινά ἐλεύθερος, ὅταν δέν ἐλευθερωθεῖ ἀπό τόν ἐγωισμό του καί τά πάθη του καί ὅταν ἡ δική του κτιστή ἐλευθερία δέν πηγάζει ἀπό τήν ἄκρι-

στη ἐλευθερία τοῦ Δημιουργοῦ του; Ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς “ἀπελευθερώσεως” προπαγανδίζεται ὁ χωρὶς ἠθικὴ ἔρωτας, καταργεῖται ἡ ἱερότης τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας, προβάλλεται ἡ μοιχεία ὡς παλικαριά. Ὁ ἄθεος «ἀνθρωπισμός» πού ἐναντιώνεται στὸν «θεανθρωπισμό» τῆς Παραδόσεώς μας, περιορίζει τὸν ἄνθρωπο στὴν ζωώδη καὶ ἐπίγεια ζωὴ του. Τὸν βλέπει σὰν ἐξελιγμένο ζῶο καὶ σὰν οικονομικὴ καὶ καταναλωτικὴ μηχανή, παραγνωρίζοντας τὴν θεϊκὴ του καταγωγή καὶ τὴν βαθύτερη λαχτάρα του γιὰ καταξίωση ἐπέκεινα τῆς ὑπάρξεώς του, στὸν Θεό καὶ τὴν αἰωνιότητα.

«Ἀ.Ἀ.»: Τελικά, σεβαστέ μας Γέροντα, τί γιορτάζουμε τὰ Χριστούγεννα;

«Ἀπ.»: Γιορτάζουμε τὸ γεγονὸς τῆς ἀπειρου ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ Πατέρα μας πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Γιὰ μᾶς ὁ Χριστὸς γίνεται τέλειος ἄνθρωπος, γιὰ νὰ μᾶς μεταδώσει αὐτὸ πού μᾶς ἔλειπε, τὴν θεία ζωή. Παίρνει ἀπὸ ἐμᾶς ὅ,τι δέν εἶχε, τὴν ἀνθρωπίνη φύση, γιὰ νὰ μᾶς δώσει ὅ,τι δέν εἶχαμε, τὴν θεότητα. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾶ ἀπειρη ἀξία. Γιὰ κάθε ἄνθρωπο ὁ Θεὸς γίνεται ἄνθρωπος καὶ κάθε ἄνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ κατὰ χάριν Θεός. Εἶναι δίκαιο λοιπὸν νὰ εἰποῦμε ὅτι τὰ Χριστούγεννα δέν γεννᾶται μόνον ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος. Χωρὶς τὸν Θεάνθρωπο Χριστό ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὰ ὑψηλά πολιτιστικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματά του εἶναι ἓνα τραγικὸ καὶ ἀξιοθρήνητο ὄν, πού δέν γνωρίζει ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ ποῦ πηγαίνει. Ζεῖ γιὰ νὰ πεθάνῃ καὶ ὅλα τὰ βλέπει μάταια καὶ παράλογα. Εἶναι φυσικὸ μιά τέτοια ζωὴ νὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὸ ἄγχος,

τὴν ἀπελπισία, τὸ ἀνικανοποίητο, τὴν πλήξη, τὸ κενό. Ἡ ὑπαρξιακὴ Φιλοσοφία καὶ τέχνη μᾶς ἀποκαλύπτουν τὸ δράμα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Ζωὴ χωρὶς Θεὸ εἶναι ζωὴ δίχως νόημα, διέξοδο καὶ παραμυθία. Μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου παρακαλῶ τὸ Θεὸ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ προσπαθήσουμε νὰ κάνουμε αὐτὰ πού μᾶς ζητᾷ ὁ Χριστὸς. Τότε θὰ νοιώσουμε ἀληθινὰ Χριστούγεννα.

«Ἀ.Ἀ.»: Γέροντα, σὰς εὐχαριστοῦμε θερμά. Εἶναι κρῖμα πού ὁ περιορισμένος χρόνος δέν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συζητήσουμε κι ἄλλο. Θὰ θέλαμε ἐν ὄψει τοῦ ἐρχομένου γεγονότος τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μιά εὐχὴ ἀπὸ καρδίας.

«Ἀπ.»: Ὅλοθερμες εἶναι οἱ προσευχές μας ἀπὸ τὸν εὐλογημένο Ἄθωνα, ὁ νηπιάσας Θεός, ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός νὰ ἔχει μόνιμο κατάλυμα στὶς καρδιές ὅλων μας.

ΕΙΡΗΝΗ
ΔΩΡΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΩΘΕΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ(*)

Η απειλή των φοβερών τρομοκρατικών εκδηλώσεων σκιάζει τις ερχόμενες εορτές των Αγίων Παθών και της Λαμπροφόρου Αναστάσεως του Κυρίου μας. Τρομοκρατάι “νόμιμοι” εκ των ισχυρών και δυναστών της γης και τρομοκρατάι παράνομοι εκ των καταδυναστευομένων. Κατά τον λόγο του Κυρίου, «οί δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν» (Μάρκ. ι´ 42).

Δυστυχῶς ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ δέν ἐφαρμόζεται, ὄχι μόνον ἀπό τοὺς μὴ χριστιανούς ἀλλὰ καί ἀπό τοὺς κατ’ ὄνομα Χριστιανούς. «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμόν ἀντί ὀφθαλμοῦ καί ὀδόντα ἀντί ὀδόντος. Ἐγὼ δέ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ...» (Ματθ. ε´ 38-39).

(*) Ἐορτῆς χαιρετισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τῆς εορτῆς τοῦ Πάσχα 2004.

Ἡ ἀντεκδίκησις πολλαπλασιάζει τό κακό. Δέν τό περιορίζει, ὅπως νομίζουν ὅσοι τήν ἐφαρμόζουν.

Λαοί ἀλληλοεξοντώνονται καί ὁ διάβολος βασιλεύει, ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι τοῦ δίδουν τήν ἐξουσία νά τοὺς διαιρῆ καί νά τοὺς σπείρη τό μῖσος καί τήν ἐκδίκησι.

Πολλοί ὁμιλοῦν γιά τήν εἰρήνη. Ἀλλά, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «Εἰρήνη φίλη, τό παρά πάντων μέν ἐπαινούμενον ἀγαθόν, ὑπ’ ὀλίγων δέ φυλασσόμενον» (Λόγος ΚΒ´).

Ἐπειδή ἡ εἰρήνη δέν φυγαδεύεται μόνον μεταξύ τῶν κρατῶν, τῶν λαῶν καί κοινωνικῶν ομάδων, ἀλλά καί μεταξύ τῶν φίλων, τῶν συγγενῶν, τῶν ὁμοπίστων, τῶν συντοπιτῶν, θεωρῶ ἀναγκαῖο νά ἰδοῦμε τί ὁ αἰώνιος λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς διδάσκει.

Εἰρηνικό ἐπλασε τόν ἄνθρωπο ὁ Πανάγαθος Θεός. Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, κατά τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή, δημιουργήθηκε «ἄμαχος, εἰρηνική, ἀστασίαστος, πρὸς τε τόν Θεόν καί ἑαυτήν δι’ ἀγάπης ἐσφιγμένη» (P.G. 9, 1726B). Ἡ ἁμαρτία ὅμως καί ὁ ἐγωισμός ἔφερε στοὺς ἀνθρώπους τά μίση, τίς διαιρέσεις, τίς συγκρούσεις, τόν φθόνον, τήν ἀλληλοεξόντωσι, τήν ἐκδικητικότητα, τήν ἐπιθετικότητα, τήν μισανθρωπία.

Ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος ἐκμεταλλεόμενος τά πάθη τῶν ἀνθρώπων τοὺς διαιρεῖ καί τοὺς στρέφει ἐναντίον ἀλλήλων.

Τόν μισάνθρωπο καί ἀρχηγό τῶν πολέμων διάβολο ἦλθε νά νικήσῃ ὁ φιλόανθρωπος καί εἰρηνάρχης Χριστός καί νά

φέρη στους ανθρώπους, πού θά τόν ἐδέχοντο καί ἐπίστευαν, τήν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ.

Γιά νά εἰρηνεύσῃ ὁ Κύριος τοὺς ἀνθρώπους μέ τόν Θεόν, μέ τόν ἑαυτόν τους καί μεταξύ των, ἀνέβηκε στόν Σταυρό. Ἡ εἰρήνη πού ἐπηγγέλθησαν οἱ Ἄγγελοι τήν νύκτα τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου μέ τό «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη» ἀνέβλυσε ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολή του γράφει ὅτι ὁ Θεός εὐδόκησε «δι' αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) νά συμφιλίωσῃ μετά τοῦ ἑαυτοῦ του τά πάντα, τόσον τά ἐπίγεια ὅσον καί τά ἐπουράνια, ἀφοῦ ἔφερε τήν εἰρήνην μέ τό αἷμα τοῦ σταυροῦ του. Καί σεῖς κάποτε ἦσατε ἀποξενωμένοι καί ἐχθρικής διαθέσεως, καί τά ἔργα σας ἦσαν πονηρά, ἀλλά τώρα ὁ Θεός σᾶς συμφιλίωσε διά τοῦ θανάτου “ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ”...» (α΄ 20-22).

Τόσο μεγάλη καί ἀγεφύρωτος ἦταν ἡ ἐχθρα τῶν ἀνθρώπων πρὸς τόν Θεό, τῶν ἀνθρώπων μεταξύ των καί μέσα των, ὥστε χρειάσθηκε νά χύσῃ τό αἷμα τοῦ ἴδιου ὁ Θεός γιά νά μᾶς εἰρηνεύσῃ.

Δῶρο λοιπόν τοῦ Σταυρωθέντος Χριστοῦ ἡ εἰρήνη. Δῶρο πού δέν μᾶς δίδεται κατά ἓνα μαγικό τρόπο, ἀλλά προϋποθέτει τόν ἰδικό μας ἀγῶνα νά δεχθοῦμε τό δῶρο καί νά τό ἀξιοποιήσουμε. Χρειάζεται κι ἐδῶ συνέργεια. Οὔτε μόνοι μας χωρίς τόν Σταυρωθέντα Χριστό ἠμποροῦμε νά κατακτήσουμε τήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική εἰρήνη, οὔτε πάλι ὁ Χριστός μπορεῖ νά μᾶς τήν δώσῃ χωρίς τόν ἰδικό μας ἀγῶνα, γιατί ἔτσι θά καταργοῦσε τήν ἐλευθερία μας.

Ἄν ἀκόμη καί στήν ἁγία Ἐκκλησία ὑπεισέρχεται ὁ πειρασμός καί ἐκμεταλλεόμενος τά πάθη μας φυγαδεύει τήν εἰρήνην, ὅμως ἡ Ἐκκλησία στόν ἐσώτερο πυρῆνα της εἶναι πάντα «τό ἄσυλον τῆς εἰρήνης ἀνάκτορον» (Ἅγιος Μάξιμος) καί ὁ θυσιαζόμενος στήν Ἁγία Τράπεζα Κύριος εἶναι ἡ πηγὴ αὐτῆς τῆς εἰρήνης. Λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ἐπάνω στήν Ἁγία Τράπεζα βρῖσκεται ἐσφαγμένος ὁ Χριστός. Σφάχτηκε γιά νά φέρῃ τήν εἰρήνην ἀνάμεσα στόν οὐρανὸ καί στή γῆ, γιά νά σέ κάνῃ φίλο μέ τοὺς ἀγγέλους, γιά νά σέ συμφιλίωσῃ μέ τόν Θεὸ τῶν ὄλων. Γιά νά κάνῃ φίλο τοῦ Θεοῦ ἐσένα πού εἶσαι ἐχθρὸς καί ἀντίπαλός του... Γιά νά ἔχῃς εἰρήνην μέ τόν ἀδελφό σου ἔγινε ἡ θυσία αὐτή» (P.G. 49, 382-2).

Ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκεται πάντα σέ ἓνα διαρκῆ ἀγῶνα, σέ μία διαρκῆ πορεία εἰρήνης μέ ἐπικεφαλῆς τήν Παναγία μας, τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς Μάρτυρας, τοὺς Ὁσίους, τοὺς εὐσεβεῖς εἰρηνικούς καί εἰρηνοποιούς Χριστιανούς ὄλων τῶν αἰώνων.

Ἡ πορεία αὐτὴ δέν προβάλλεται, δέν διατυμπανίζεται, ἀλλὰ μυστικά ἀκτινοβολεῖ τήν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ στόν κόσμο. Ὅπως εἶπε ὁ Κύριος, «οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετά παρατηρήσεως» (Λουκ. ιζ΄ 20), δηλαδή μέ ἐξωτερικό θόρυβο.

Αὐτὴ τήν εἰρήνην μᾶς ἄφησε ὁ Κύριος ὡς πολύτιμη κληρονομία μετά τήν ἁγία Του Ἀνάστασι. Αὐτὴ εἶναι «τό ἐξιτήριο δῶρον τοῦ εἰρηνικοῦ», κατά τόν ἅγιον Γρηγόριον τόν

Θεολόγον (P.G. 35, 1149). Οἱ πρῶτες λέξεις τοῦ Ἀναστάσιου ἦταν «εἰρήνη ὑμῖν» (Λουκ. κδ' β).

Αὕτη τὴν εἰρήνη μᾶς χορηγεῖ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία με τὰ ἱερά της Μυστήρια καὶ τὴν θεία Λατρεία της. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «Ἡ με προσευχῆς καὶ ψαλμωδίας καθημερινή συνομιλία με τὸ Θεό καὶ ὅλες τὶς ἐπιδρομές (τῶν παθῶν) καταπραΰνει καὶ τὶς ἀλλάζει (πρὸς τὸ καλό), καὶ τὶς σαρκικὲς ἐπιθυμίες ἀναχαιτίζει, καὶ τὴν πλεονεξία περιορίζει, καὶ τὴν κούφια ἔπαρσι χαμηλώνει, καὶ τὸν φθόνο ἐξαφανίζει, καὶ τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ μετριαίνει, καὶ τὴν μνησικακία ἐξαφανίζει, καὶ ἀφοῦ παραμερίση τὴν πικρία (τῆς ψυχῆς) καὶ τὴν φιλονεικία, παρέχει τὴν εἰρήνη καὶ τὴν εὐνομία καὶ τὴν εὐμάρεια καὶ στίς πόλεις καὶ στά σπίτια, καὶ στίς ψυχῆς καὶ στά σώματα, καὶ σ' αὐτούς πού ζοῦν τὴν συζυγική ζωή καὶ σ' αὐτούς πού ἔχουν διαλέξει τὸν μοναχικό βίο» (Ὁμιλία ΝΑ').

Ὅσον ὁ Χριστιανός ἀγωνίζεται κατὰ τοῦ ἐγωισμοῦ, τῆς φιλαυτίας καὶ τῶν παθῶν του καὶ προάγεται στήν ἀγάπη, τὴν φιλοθεΐα καὶ τὴν φιλανθρωπία, εἰρηνεῦει ἐσωτερικά καὶ ἐξωτερικά. Λέγει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος: «ἐάν γάρ εἰρήνη ἦ, καὶ ἀγάπη ἔσται ἂν ἀγάπη, καὶ εἰρήνη ἔσται» (P.G. 62, 174).

Ὅπως δέ ἔγραψε ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης: «Ψυχὴ ἁμαρτωλός, αἰχμάλωτος τῶν παθῶν, δέν δύναται νά ἔχη εἰρήνην καὶ χαράν ἐν τῷ Κυρίῳ, ἔστω καὶ ἂν κατέχη ὅλα τὰ πλούτη τῆς γῆς, ἔστω καὶ ἂν βασιλεύη ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου».

Ὁ εἰρηνεύσας με τὸν Θεό, με τὸν ἑαυτό του καὶ με τοὺς συνανθρώπους του Χριστιανός μεταδίδει τὴν εἰρήνη καὶ στό περιβάλλον του. Γίνεται εἰρηνοποιός καὶ ἀναπαύει τοὺς συνανθρώπους του με τὴν εἰρηνική κατάστασι τῆς ψυχῆς του. Ἀντίθετα ὁ ἀειρήνευτος ἄνθρωπος μεταδίδει ταραχή καὶ ἄγχος.

Δέν θά ἦταν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὁ Ἄρχων τῆς Εἰρήνης, ἐάν δέν νικοῦσε τὸν διάβολο καὶ τὸν θάνατο με τὸν Σταυρό καὶ τὴν Ἀνάστασί Του. Οἱ ἀπελπισμένοι αἰχμάλωτοι τοῦ θανάτου δέν ἤμποροῦν νά εἰρηνεύσουν.

Ποθοῦμε τὴν εἰρήνη γιὰ ὅλο τὸν κόσμο. Ζητοῦμε τὴν Χάρι τοῦ Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάσιου Κυρίου, γιὰ νά γινώμεθα καὶ ἐμεῖς με τὸν καθημερινό μας ἀγῶνα μέτοχοι τῆς ἰδικῆς Του ἀληθινῆς καὶ θείας εἰρήνης. Ὁμολογοῦμε καὶ ἐμεῖς με τὸν Ἀπόστολο Παῦλο: «Αὐτός γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Ἐφ. β' 14).

Καὶ γι' αὐτό Τόν εὐχαριστοῦμε, Τόν προσκυνοῦμε καὶ Τόν δοξάζομε.

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Ἅγιον Πάσχα 2004

**«ΑΓΚΑΛΑΣ ΠΑΤΡΙΚΑΣ
ΔΙΑΝΟΙΞΑΙ ΜΟΙ ΣΠΕΥΣΟΝ...»
(Περί τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου)***

Κάθε εβδομάδα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἡ Ἐκκλησία, ἀδελφοί μου, θέτει ἐνώπιόν μας κάτι ιδιαίτερο ἀπὸ τὰ πνευματικὰ νοήματα αὐτῆς τῆς ἁγίας περιόδου γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν ψυχῶν μας καὶ τὴν ἐτοιμασία μας πρὸς τὸ Ἅγιον Πάσχα. Καὶ τὸ στίγμα αὐτὸ τῆς κάθε εβδομάδος δίδεται κυρίως τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς, στὸν καταδυκτικὸ ἑσπερινό. Κάθε δηλ. ἀπόγευμα Κυριακῆς τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, στὸ ἰδιόμελο τῶν ἀποστίχων τοῦ ἑσπερινοῦ συνοπτικὰ μᾶς δηλώνεται τί ιδιαίτερα θά τονίζεται κατὰ τὴν διάρκειά της τῆς εβδομάδος πού ἀκολουθεῖ.

Καὶ στὸ ἰδιόμελο τῆς Δευτέρας Κυριακῆς τῶν Ἱερῶν Νηστειῶν ἡ Ἐκκλησία μᾶς ὑπενθυμίζει πάλι τὴν παραβολὴ τοῦ ἀσώτου, οἱ ἀναφορὲς τῆς ὁποίας δεσπόζουν σὲ ὅλη τὴν εβδομάδα πού ἀκολουθεῖ τὴν Δευτέρα Κυριακῆ τῶν Νηστειῶν μέχρι τὴν Κυριακῆ τῆς προσκυνήσεως τοῦ Σταυροῦ. Ἔτσι καὶ σήμερα ἀκούσαμε στὰ ἰδιόμελα τοῦ ἑσπερινοῦ, ὅπως καὶ στὸν ὄρθρο, ἀναλύσεις καὶ ἐμβαθύνσεις περὶ τῆς παρα-

(*) Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία-κήρυγμα κατὰ τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ τῆς Ἱ. Μονῆς μας Ἱερομ. Φιλόθεον.

βολῆς τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου βρίσκει μεγάλη ἐφαρμογὴ στὴν ζωὴ τοῦ καθενὸς μας, θὰ προσπαθήσουμε μὲ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ νὰ ποῦμε λίγα λόγια σχετικὰ μὲ τὴν παραβολὴ αὐτή.

Αὐτὸ πού, νομίζω, θέλει ἡ Ἐκκλησία μας νὰ μᾶς τονίσει εἶναι ὄχι μόνο ἡ μετάνοια, πού ἔχει βεβαίως μεγάλη σημασία στὴ ζωὴ μας, ἀλλὰ καὶ μία μεγάλη προϋπόθεσις τῆς μετανοίας μας. Καὶ αὐτὴ ἡ προϋπόθεσις εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Σ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν ὠραιότατη παραβολὴ τοῦ Κυρίου (γιὰ τὴν ὁποία ἔχει λεχθῆ ὅτι, κι ἂν ἀκόμη τίποτε δὲν ἐσώζετο ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου, αὐτὴ μόνο ἡ παραβολὴ καὶ ἱστορία ἦταν ἀρκετὴ γιὰ νὰ φανερωθῆ τὸ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μας), ἡ κεντρικὴ εἰκόνα καὶ τὸ πρόσωπο εἶναι ὁ Πατέρας καὶ ἡ ἀγάπη Του κι ὄχι ὁ ἄσωτος καὶ ἡ ἐπιστροφὴ του. Ἐπειδὴ ὑπάρχει ὁ ἀγαπῶν Πατέρας, εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μέχρι τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ἁγίας ἱστορίας, στὴν ὁποία ἀναγνωρίζουμε τὴν δική μας ἱστορία καὶ ζωὴ λεπτὸ πρὸς λεπτό, βλέπουμε νὰ προεξάρχη αὐτὴ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατρός.

Καὶ ὄχι μία ἀγάπη ἀνοχῆς, μία ἀγάπη στὴν ὁποία ὑπάρχουν ἐγωιστικὰ ἀνθρώπινα στοιχεῖα, ἀλλὰ μία εὐγενική, Πατρικὴ ἀγάπη. Τέτοια πού μᾶς θυμίζει τὰ λόγια τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Ἀποστόλους καὶ μαθητὰς Του καὶ κατ' ἐπέκτασιν σ' ὅλους τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας: «ὕμεῖς φίλοι μου ἐστε... οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος

οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν» (Ἰω. ιε´ 14-15). Ὁ ἅγιος Θεός, ὁ Δημιουργός μας, ὁ Κτίστης τῶν ἀπάντων, μᾶς ἀποκαλεῖ φίλους Του καὶ μέ μία φιλική, εὐγενική, τρυφερή ἀγάπη σεβασμοῦ μᾶς ἀγαπᾶ.

Μέ τέτοια ἀγάπη ὁ Πατήρ ἀγαπᾶ τόν νεώτερο υἱό. Καί τοῦ δίδει, μέ πατρικό πόνο μέν ἀλλά καί μέ σεβασμό στήν ἐλευθερία του, τό «ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας» (Λουκ. ιε´ 12), ὅταν ἐκεῖνος ἀποστατῆ ἀπό τήν πατρική ἐστία καί φεύγει εἰς χώραν μακράν.

Ἐπῆρχε ὅμως βαθειά μέσα στόν υἱό αὐτόν τόν νεώτερο ἢ ἐνθύμησις τῆς ἀγάπης αὐτῆς τοῦ Πατρὸς του. Γι´ αὐτό καί ἀφοῦ ἔκανε τό θέλημά του, μετά τήν ἀποστασία του, τήν θυμήθηκε. «Ἦλθε εἰς ἑαυτόν» καί θυμήθηκε τήν πατρική ἐστία καί τήν χαρά πού ὑπάρχει γύρω ἀπό τόν Πατέρα. Ἡ χαρά, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαύγασμα τῆς ἀγάπης τοῦ Πατέρα. Καί ὅταν εἶσαι μέ τόν Πατέρα, τόν Θεό, ἡ εὐτυχία σέ καλύπτει.

Τά θυμήθηκε ὅλα αὐτά ὁ μικρότερος υἱός. Καί θυμήθηκε ὅτι εἶμαστε πλασμένοι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι νά παίρνομε καί νά δίνουμε ἀγάπη. Ἐτσι μᾶς ἔπλασε· γιά τήν ἀγάπη μᾶς ἔπλασε ὁ ἅγιος Θεός. Γι´ αὐτό καί ὅποιος δέν ἔχει ἀγάπη μέσα του βασανίζεται, δυστυχεῖ. Καί χίμαιρα καί οὐτοπία ἀποδεικνύεται ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου χωρίς ἀγάπη. Ἀφοῦ ὁ Θεός τῆς ἀγάπης ἔπλασε ἐμᾶς τά δημιουργήματά Του, γιά νά ζοῦμε σ´ αὐτήν τήν ἀγαπητική κοινωνία μαζί Του καί μεταξὺ μας.

Θυμήθηκε λοιπόν τήν ἀγάπη τοῦ Πατέρα, ἐπειδή εἶχε μείνει ἔρημος, μόνος, εἶχε καταδαπανήσει ὅλη τήν οὐσία, ὅπως ἀναφέρεται στήν παραβολή. Κι ἐμεῖς καταδαπανοῦμε ὅλη τήν περιουσία τοῦ Πατέρα μας χάνοντας κάθε χρόνο, κατασπαταλώντας κάθε πολύτιμο λεπτό ἀπό ἐδῶ κι ἀπό ἐκεῖ, βγάζοντας τόν νοῦ μας ἀπό τήν ἐνθύμησι τῆς ἀγάπης τοῦ Πατρὸς. Ἀφήνομε νά κυλῖεται ὁ νοῦς μας σέ γήινα, χαμερπῆ πράγματα, ἔννοιες, ἀσχολίες καί διασκορπίζουμε ἔτσι τήν πατρική οὐσία.

Σκέφτηκε λοιπόν: Πόσοι εἶναι αὐτοί οἱ ὁποῖοι χαίρονται δίπλα στόν Πατέρα μου κι ἐγώ λιμῶ ἀπόλυμαι, χάνομαι μέσα στήν πείνα αὐτῆς τῆς ἀγάπης, πού λείπει ἀπό τήν ζωή μου! Θά σηκωθῶ καί θά πάω σ´ αὐτήν τήν ἀγάπη, σ´ αὐτόν τόν ἀγαπῶντα Πατέρα καί θά τοῦ πῶ εἰλικρινά, ἀπλᾶ, ὅτι ἡμάρτησα, ἀστόχησα. Ἔκανα τό θέλημά μου καί γι´ αὐτό εἶμαι ὑπόλογος στόν οὐρανό καί ἐνώπιόν Σου. Γι´ αὐτό καί δέν εἶμαι ἄξιος νά καλοῦμαι υἱός Σου!

Μᾶς κάνει ἐντύπωση ὅτι αὐτό πού τόν λυτρώνει καί τόν ἀσφαλίζει στήν ἐπιστροφή εἶναι ἡ ἐνθύμησις ὅτι εἶναι τέκνο. Πού σημαίνει ὅτι ἡ εἰκόνα τοῦ Πατέρα μέσα του δέν ἔφυγε, παρὰ τήν ἐξαχρείωσι τῆς ζωῆς του. Παρὰ τά χάλια του, παρὰ τήν ἀποστασία του, θυμᾶται ὅτι εἶναι τέκνο. Θυμᾶται ὅτι ὑπάρχει ὁ ἀγαπῶν Πατήρ κι αὐτό εἶναι τό μεγάλο, τό σωστικό σημεῖο, τό ὁποῖο τόν ἀνασταίνει καί τόν φέρνει εἰς ἑαυτόν. Τόν ξυπνᾶ ἀπό τόν λήθαργο τῆς ἁμαρτίας: Δέν εἶμαι, λοιπόν, ἄξιος νά καλοῦμαι παιδί Σου. Ἐσὺ εἶσαι ἄ-

ξιος και πανάξιος να λέγεσαι Πατέρας. Έγώ δέν είμαι άξιος να λέγομαι παιδί Σου.

Μαζί με την ένθύμησι της αγάπης του Πατέρα ταπεινώνεται κιόλας. Η άμαρτία, έφ' όσον έχουμε υπέδαφος καλό, καλή προαίρεσι, μάς φέρνει την ταπεινώσι. Και ή ταπεινώσις είναι ό,τι καλύτερο για την πραγματική μετάνοια. «Και άναστάς ήλθε προς τον πατέρα αυτού».

Γνωρίζουμε στην συνέχεια, ότι ή αγάπη του Πατέρα όχι μόνο προετοίμασε και έξέθρεψε αλλά και ολοκλήρωσε την μετάνοια και έπιστροφή του.

«Έτι δέ αυτού μακράν απέχοντος είδεν αυτόν ό πατήρ αυτού και έσπλαγχνίσθη και δραμών επέπεσεν επί τον τράχηλον αυτού και κατεφίλησεν αυτόν».

Τόν περίμενε μέ αγωνία, μέ πόνο πολύ. Είχε συνεχώς σ' αυτόν τον νοϋ Του, μήπως και γυρίση κάποια μέρα. Γι' αυτό και μέ τά γεμάτα πατριική έγνοια μάτια Του άτένιζε προς τον δρόμο, απ' όπου πίστευε ότι ίσως κάποτε θά φαινόταν. Έτσι και τον είδε την ήμέρα της έπιστροφής του, από πολύ μακρυνά. Η αγάπη του Πατέρα βλέπει καλά και από πολύ μακρυνά, από εκεί που συνήθως ή ανθρώπινη όρασις άδυνατεί να διακρίνη.

Τόν είδε λοιπόν ό Πατήρ και τον άνεγνώρισε τον υίο του που τόσο έπερίμενε, τον άγνώριστο για τούς άλλους από την έξωτερική του εμφάνισι.

Κι όχι μόνο δέν τον άπεδίωξε αλλά έτρεξε πρώτος και τον αγκάλιασε και τον εφίλησε.

Κάθε λέξις τονίζει τό άπειρο βάθος και την έντασι της αγάπης: «Επέπεσεν επί τον τράχηλον αυτού και κατεφίλησεν αυτόν».

Δέν περιμένει ή αγάπη τον άλλον. Τρέχει αυτή πρώτη. Τρέχει πρώτη και συναντά, καταφιλεί τον αγαπώμενο.

Και άρχισε να λέγη ό υίός αυτά που είχε σκεφθή, που είχε έτοιμασθή και προγραμματίσει να πη. «Πάτερ!», τονίζει. Είναι πολύ σημαντικό αυτό, άδελφοί μου. Είναι ή αρχή της σωτηρίας μας. Τό να αισθανθοϋμε τον Θεό Πατέρα μας. Τό να αισθανώμαστε τον Θεό, όχι κάπου μακρυνά, κάπου στό υπερέραν, ότι είναι ό άγνωστος Χ, αλλά ότι ό Θεός είναι ό Πατέρας μας. Και αυτό είναι ή αρχή της σωτηρίας μας. «Αμάρτησα ενώπιόν σου και στον οϋρανό και γι' αυτό δέν είμαι άξιος να καλοϋμαι υίός Σου».

Είχε σχεδιάσει να πη «κανε με σαν ένα από τούς δούλους σου». Δέν τον άφησε να τό πη αυτό ό Πατήρ. Δέν του άπάντησε. Αντί άλλης άπάντησεως μίλησε στους δορυφόρους Του, στους έμπιστους δούλους Του, τά λειτουργικά Του τάγματα, τούς άγίους Άγγέλους, κατά τούς Άγίους Πατέρας.

Διατάσσει να γίνη χαρά και να αρχίση ή πανήγυρις της αγάπης του Θεού Πατρός, που απολαμβάνει τώρα την έπιστροφή του ασώτου υιοϋ Του. Χαρά γίνεται στον οϋρανό «επί ένι άμαρτωλῶ μετανοούντι»: Βγάλτε του την στολή την πρώτη και ντύστε τον και δώστε δαχτυλίδι στό χέρι του και υποδήματα στά πόδια του! Γιατί είναι γυμνός, έχει χάσει τά σημάδια της βασιλικής καταγωγής του. Ξαναβάλτε τα, ξαναντύστε τον! Μή τον αφήνετε γυμνό, είναι βασιλόπουλο, εί-

ναι τέκνο μου, παιδί μου είναι και ήλθε πίσω στη πατρική έστία μου. Κάμετε και την μεγάλη θυσία, την αναφορά στην θεία λειτουργία, και σφάξτε και τον μόσχο τον σιτευτό!

Τήν Θεία Λειτουργία, ό,τι ανώτερο έχει ο Θεός, τον εαυτό Του, προσφέρει στον αγαπώμενο υιό, τον άσωτο, τον καθένα από μᾶς. «Και νά χαροῦμε τώρα, διότι ο υιός μου αυτός ήταν νεκρός και ανέζησε, χαμένος και βρέθηκε ξανά». Και άρχισαν νά χαίρωνται.

Η ταπεινώσις, ή μετάνοια, ή επιστροφή στον Πατρικό Οίκο είναι πανηγύρι, επειδή είναι μετοχή στην αγάπη του Θεού Πατέρα μας. Η αγάπη είναι ή πραγματική χαρά και ευτυχία. Αυτή είναι ή πανήγυρις των πρωτοτόκων. Είναι ή πανήγυρις των πιστών Χριστιανών που ταπεινώνονται, που μετανοούν, που ζούνε κάτι από τό μυστήριο της αγάπης του Θεού Πατρός. Αυτό που δεν είναι δυνατόν νά καταλάβουν οί μη μετανοούντες. Γι' αυτό και νομίζουν, ότι έμεις οί Χριστιανοί μέ τό νά αγωνιζώμαστε όπως αγωνιζώμαστε, μέ τό νά ασκούμε αὐτόν τον ταπεινό άγωνα στην Έκκλησία μας, μέ τό νά νηστεύουμε, μέ τό νά συγχωροῦμε τους άδικούντας ήμᾶς, μέ τό νά κλαίμε για τίς άμαρτίες μας, νομίζουν ότι υποφέρουμε. Δεν έχουν γευθῆ τό πανηγύρι αυτό της μετανοίας, γι' αυτό νομίζουν ότι ή μετάνοια είναι ένα βάσανο. Η μετάνοια όμως είναι χαρά άνεκκλήτη. Είναι οὐρανός πάνω στην γῆ. Διότι κοινωνοῦμε στό πανηγύρι αυτό της Πατρικής αγάπης.

Δέν τελειώνει όμως εδώ ή αγάπη του Θεού. Έχει και συνέχεια ή παραβολή και φαίνεται ακόμη πιο εϋγλωττα ή αγάπη του Θεού Πατρός, ή όποία, όπως είπαμε, είναι τό κεντρικό σημείο, ή κεντρική εικόνα στην παραβολή.

Είχε κι άλλον υιό πρεσβύτερο, μεγαλύτερο, ο όποιος δεν είχε φύγει ποτέ από κοντά Του τοπικά. Ήταν, λέγει, στά χωράφια, στους άγρους, και καθώς επέστρεφε είδε πολλή φτωχυσία, άκουσε τραγούδια, συμφωνίες και χορούς, και έξεπλάγη και δεν ήξερε τί συμβαίνει. Κάλεσε έναν από τους δούλους και τον έρωτά: «Τί γίνεται; τί είναι αυτά τά πανηγύρια, γιατί;» Και ο δούλος του Πατέρα του είπε: «Ο άδελφός σου ο μικρότερος ήλθε και ο Πατέρας σου από την πολλή χαρά του διέταξε νά γίνη έορτή και έσφαξε μάλιστα και τον μόσχο τον σιτευτό, διότι τον απέλαβε υγιή».

Ποιά είναι ή αντίδρασις του πρεσβύτερου υιού; «Ωργισθη δέ και οὐκ ήθελε εισελθειν». Τόν έπιασε θυμός, όργη. Δεν ήθελε νά μπῆ μέσα στό σπίτι. Δεν ήθελε νά κοινωνήση στην χαρά του Πατέρα, διότι δεν είχε την αγάπη προς τον Πατέρα και τον άδελφό του. Και έμεινε απ' έξω.

Και ο άγιος Θεός, ο Πατέρας, βγαίνει έξω πάλι και γι' αυτόν.

Είναι ο ίδιος ο Πατέρας που εξίσταται Έαυτοῦ, ο όποιος «έκλινεν οὐρανοὺς και κατέβη, ίνα εύρη και σώση τό άπολωλός». Προηγουμένως έτρεξε έξω για τον νεώτερο άσωτο υιό Του και δεν περίμενε καν νά πλησιάση εκείνος στό σπίτι, αλλά έτρεξε από μακρυνά, όπως είδαμε, τον άγκάλιασε, τον κατεφίλησε, τον έφερε μέσα στον Οίκο Του. Και για τον

πρεσβύτερο υιό βγαίνει τώρα πάλι από τόν Οἶκο Του, για νά τόν οικονομήση κι αὐτόν.

«Ὁ οὖν πατήρ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν». Τόν παρακαλοῦσε: Παιδί μου ἔλα μέσα! Ἔλα νά χαρῆς κι ἐσύ σ' αὐτήν τήν μεγάλη χαρά. Ἔλα νά γευθῆς κι ἐσύ κάτι ἀπό τό πανηγύρι τῆς ἀγάπης μου.

Κι ἀκοῦστε πῶς μιᾶ ὁ πρεσβύτερος υἱὸς στήν ἀγάπη τοῦ Πατέρα: «Τόσα χρόνια εἶμαι μαζί σου, σέ δουλεύω καί ποτέ δέν σέ παρήκουσα». Κάθε λόγος του, κάθε λέξις του εἶναι δηλωτική αὐτοῦ πού ζῆ. Δέν ἀποκαλεῖ τόν Πατέρα του «πατέρα». Αἰσθάνεται ὅτι εἶναι δοῦλος, ὄχι παιδί Του, γιατί λέγει «τόσα χρόνια σέ δουλεύω», ὄχι ὅτι «εἶμαι μαζί σου», ὄχι ὅτι «ἐργάζομαι τίς ἐντολές σου», ἀλλά «δουλεύω». «Καί ποτέ δέν σέ παρήκουσα!»

Τί ἐγωισμός, ὑπερηφάνεια, οἷησις! Τυφλώνεται ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει ἀγάπη. Ὁ ἐγωιστής ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος χωρὶς τήν ταπείνωσι καί τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἔχει ὄλο δικαιώματα καί αἰσθάνεται ὅτι αὐτός εἶναι ἄψογος, τέλειος, καί γι' αὐτό συνεχῶς ἀδικημένος.

«Καί δέν μοῦ ἔδωσες ποτέ ἓνα μικρό κατσικάκι για νά χαρῶ μέ τούς φίλους μου».

Ἔχει συνεχῶς παράπονα ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Πατέρα. Ἀπό Αὐτήν τήν ἀγάπη, ἡ ὁποία δέν κρατᾶ ποτέ τίποτε για τόν ἑαυτό της, ἀλλά τά δίδει ὅλα για τά παιδιά Του.

Καί ἀκοῦστε πῶς Τόν πληγώνει, πῶς θέλει νά πληγώσῃ τήν ἀγάπη Του: «Ὅταν δέ αὐτός ὁ γιός σου...». Δέν τόν ἀποκαλεῖ «ἀδελφό» τόν ἀδελφό του, γιατί δέν αἰσθάνεται πατέ-

ρα τόν πατέρα του. Κι ἔτσι δέν αἰσθάνεται καί τόν ἀδελφό του ἀδελφό. Γι' αὐτό καί τόν ἀποκαλεῖ «ὁ γιός σου», για νά πληγώσῃ ἔτσι ἀκόμη περισσότερο τήν ἀγάπη τοῦ Πατέρα. «Ὅταν δέ αὐτός ὁ γιός σου, αὐτός πού κατέφαγε τήν περιουσία σου μέ τίς πόρνες» τονίζει, μνησικακεῖ, θυμίζει στόν Πατέρα τήν πτώσι τοῦ ἀδελφοῦ του, για νά κατακρίνη, νά πληγώσῃ περισσότερο. Βλέπετε ἔλλειψι ἀγάπης, ἔλλειψι συμπαθείας; Βλέπετε ἔλλειψι ταπεινώσεως, στοιχειώδους εὐγενείας ἀνθρωπίνης; «Ὅταν δέ αὐτός ὁ γιός σου ὁ ἄσωτος ἦλθε, ἐσύ γι' αὐτόν ἔσφαξες τόν μόσχο τόν σιτευτό».

Βλέπουμε τά χάλια μας ἀδελφοί μου, βλέπουμε τόν ἑαυτό μας καί στά λόγια αὐτά.

Πόσες φορές πικραίνουμε ἔτσι τόν ἅγιο Θεό, τόν Θεό τῆς ἀγάπης! Πόσες φορές κι ἐμεῖς ἔτσι μιλοῦμε στόν Θεό! Κι ἄν ὄχι μέ τά λόγια μας, ὅμως ἔτσι ἐκφραζόμαστε μέ τήν ὄλη στάσι μας, μέ ὄλη τήν ζωή μας. Ὅλο παράπονα ἔχουμε ἀπό τόν Θεό. Κι ὄλο αἰσθανόμαστε ἀδικημένοι καί ἀπό Αὐτόν καί ἀπό τούς συνανθρώπους μας. Δέν ἀναγνωρίζουμε ὡς ἀδελφούς μας τούς πλησίον μας συνανθρώπους. Καί γι' αὐτό καί τόν Θεό μας δέν τόν αἰσθανόμαστε ὡς Πατέρα. Δέν χαίρομαστε τήν ἀγάπη Του, ἀλλά ἔχουμε συνεχῶς παράπονα: «Γιατί αὐτός Θεέ μου; Γιατί σέ μένα Θεέ μου; Μέ ξέχασες;» καί οὕτω καθεξῆς.

Καί ἀποδεικνύει ἡ παραβολική αὐτή ἱστορία, ὅτι δύσκολα νά μετανοήσῃ ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος, πού χάνει τήν αἴσθησι τοῦ Πατέρα καί τήν αἴσθησι τοῦ ἀδελφοῦ, λόγω τῆς

οιήσεως, λόγω του έγωισμοῦ του, νομίζοντας ὅτι αὐτός ἔχει πάντα δίκαιο, ὅτι ὅλα του τά ἔργα εἶναι καλά, τέλεια. Ἦταν συνέχεια μέ τόν Πατέρα του, κι ὁμως ἦταν μακρυνά, πιά μακρυνά καί ἀπό τόν ἀδελφό του, ὁ ὁποῖος εἶχε φύγει «εἰς χώραν μακράν».

Εἴμαστε κι ἐμεῖς μέσα στήν Ἐκκλησία, ἀλλά κινδυνεύουμε νά μείνουμε ἀπ' ἔξω λόγω τῆς ἀναισθησίας μας, λόγω τῆς ὑπερηφανείας, τοῦ ἐγωισμοῦ μας. Νομίζουμε πολλές φορές, ὅτι ἀπλῶς καί μόνο τό γεγονός ὅτι ἐρχόμαστε στήν Ἐκκλησία ἢ κάνουμε κάποια νηστεία καί ἐλεημοσύνη ἢ κοινωνοῦμε χωρίς τήν εἰς βάθος μετάνοια, νομίζουμε ὅτι αὐτά εἶναι ἱκανά νά μᾶς καταξιώσουν. Ὡστόσο ἄν δέν ἔχουμε τήν ἀπαιτούμενη μετάνοια καί ταπεινώσι καί τήν βαθειά αἴσθησι, ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε ἀμαρτωλοί καί ἀνάξιοι, κινδυνεύουμε.

Θυμόσατε στήν περιγραφή τῆς Κρίσεως, τί εἶπαν οἱ δίκαιοι, ὅταν ὁ Κύριος ἀπευθύνθηκε πρὸς αὐτούς καί τούς εἶπε ὅτι «μέ εἶδατε καί μέ διακονήσατε»; Εἶχαν τήν αἴσθησι ὅτι ποτέ δέν ἔκαναν κάτι καλό στήν ζωή τους οἱ δίκαιοι. Καί τήν ἴδια στιγμή καί οἱ ἄδικοι εἶχαν τήν αἴσθησι, ὅτι ὅλα καλά τά εἶχαν κάνει καί εἶχαν καί παράπονο ἀπό τόν Θεό ὅτι τούς ἀδικοῦσε ὅταν τούς ἔλεγε, ὅτι «μέ εἶδατε καί δέν μέ διακονήσατε». Βλέπετε τήν ἀντίθεσι; Οἱ δίκαιοι αἰσθάνονται ὅτι δέν ἔκαναν τίποτε καλό στήν ζωή τους καί οἱ ἄδικοι ἔχουν συνεχῶς παράπονο ἀπό τόν Θεό κι ἀπ' τούς συνανθρώπους τους.

Ὁ ἐγωισμός εἶναι πού μᾶς κάνει νά τά βλέπουμε ἔτσι, ἀδελφοί μου. Ἄς ἔχουμε τόν νοῦ μας. Ἄς κάνουμε τόν σταυρό μας καί νά λέμε στόν Θεό: «Κύριε κινδυνεύω νά χωρισθῶ ἀπό τήν ἀγάπη Σου, ἄν πέσω στήν οἴησι, ἄν πέσω στόν ἐγωισμό, ἄν πιστεύω ὅτι εἶμαι καλός, ὅτι τάχα ἀξίζω τόν Παράδεισο. Σύ φώτισέ με, νά ἔχω τήν ἀληθινή καί ταπεινή αἴσθησι τῆς ἀσθενείας μου καί ἀναξιότητός μου, μέ ἐλπίδα στήν μεγάλη ἀγάπη Σου». Κι ἄν μέ τέτοιο φρόνημα κάνουμε ὅ,τι μπορούμε, μή περιμένοντας καταξίωσι, μή περιμένοντας δικαίωσι ἀπό τόν Θεό, ἀλλά μόνο τό ἄπειρο ἔλεός Του, τότε πιά ταπεινή, πιά ὁμορφη καί πιά εἰρηνική θά εἶναι ἡ ζωή μας καί τότε, ἐπιτρέψτε μου νά πῶ, πιά κοντά ἡ σωτηρία μας.

Ὅταν ὁ Μέγας Βασιλεῖος, πού τόσο πολύ ἐνώθηκε μέ τόν Θεό, ὠφέλησε καί ὠφελεῖ ἀκόμη ὅλον τόν κόσμον μέ τήν ἀγιότητά του, ἀνεβίβασε τόσες ψυχές πρὸς τόν Χριστό καί τίς ἔνωσε μέ τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅταν αὐτός ὁ ἅγιος ἔλεγε «οὐκ ἐποιήσαμεν τι ἀγαθόν ἐπί τῆς γῆς», τί θά ποῦμε ἐμεῖς, ἀδελφοί μου, οἱ ταπεινοί; Ἐμεῖς οἱ φίλαντοι, πού μόνο τόν ἐαυτούλη μας προσέχουμε, πού δέν ἔχουμε κάνει τό παραμικρό σχεδόν γιά τήν ἀγάπη τοῦ ἀδελφοῦ, τήν παραμικρή θυσία, ἀντιπροσφορά στήν ἀπειρη ἀγάπη καί θυσία τοῦ Θεοῦ μας; Τί θά ποῦμε ἐμεῖς;

Ἄς ἔχουμε τόν νοῦ μας λοιπόν, μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ, καί αὐτήν τήν ἐβδομάδα καί ὅλη τήν Ἁγία Τεσσαρακοστή ἀλλά καί σέ ὅλη τήν ζωή μας, νά μελετοῦμε καί νά καθρεπτιζώμαστε σ' αὐτήν τήν ἁγία ἱστορία καί σέ ὅλες τίς ἄγιες Γραφές, νά βλέπουμε τόν ἐαυτό μας, μήπως ἐκκλίνουμε ἀπό

τοῦτο ἢ ἀπό τόν ἄλλο δρόμο τῆς πορείας μας πρὸς τὴν θέω-
σι, πρὸς τὴν ἁγία ἔνωσί μας μέ τόν Θεό. Καί αὐτή ἡ ἐπαγρύ-
πνησις, ἡ νῆψις, νά μᾶς κρατᾶ ταπεινούς. Γι' αὐτό ἔχει σημα-
σία νά ἐκκλησιαζώμαστε καί νά ἐξομολογούμαστε, νά ἀφή-
νουμε τόν Θεό καί τόν Πνευματικό νά μᾶς βρίσκουν τά
λάθη μας, νά μᾶς τά ἐπισημαίνουν, καί μέ τὴν βοήθεια τῆς
Χάριτος τοῦ Θεοῦ νά ἀλλάζουμε, νά διορθωνώμαστε καί
νά πορευώμαστε τόν ταπεινό ἀγώνα μας πρὸς σωτηρίαν.

Εὐχομαι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἔτσι νά μᾶς φωτίζει ὅλους.

Αὐτά δέ τά λέμε ὄχι γιὰ ἐκφοβισμό, ἀλλά γιὰ νά στερεω-
θοῦμε καλύτερα σ' αὐτό πού θέλει ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν σω-
τηρία μας. Στὴν ταπείνωσι, τὴν εἰς βάθος ταπείνωσι. Ὅχι τα-
πεινοσχημία, ὄχι ταπεινολογία, ἀλλά γιὰ νά πιστέψουμε πρά-
γματι ὅτι εἴμαστε ἀνάξιοι οὐρανοῦ καί γῆς.

Ὅμως καί ἐμᾶς τούς ἀναξίους ἡ μεγάλη, ἄνευ ὄρων ἀγά-
πη τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, μᾶς ἐλεεῖ καί σώζει.

Η ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΣΙΩΠΗ^(*) (Έντυπώσεις ενός προσκυνητού)

Όταν φθάνη κανείς στην άγιορειτική χερσόνησο, τήν πιά ανατολική λωρίδα γης από τις χερσονήσους της Χαλκιδικής, στην Ελλάδα, συνειδητοποιεί πώς ήλθε σ' έναν από τους κατ' έξοχήν μοναδικούς τόπους του κόσμου τούτου. Η μοναδικότητά του δέν είναι τόσο συνδεδεμένη μέ παράγοντες «έξωτερικῆς» τάξεως, όπως τό άβατον, ή άψογη και άμόλυνη φύσις, ή ή μοναχική πολιτεία του... Η μοναδικότητά του είναι «έσωτερικῆς» τάξεως, έχει δηλαδή μία ποιότητα, ή όποία διαφεύγει από όσους πλησιάζουν μέ μία τουριστική και κοσμική νοοτροπία.

Χαρακτηριστικό, μεταξύ άλλων, είναι άναμφισβήτητα ή ποιότητα της σιωπῆς, πού εκεί κυριαρχεί. Μπορεί νά τό άντιληφθῆ κανείς παντοῦ καθ' όλο τό μήκος τών μονοπατιών πού προχωροῦν έως τά δάση ή σκαρφαλώνουν στίς απόκρημνες άκτές της θαλάσσης, στίς καλογερικές κατοικίες, στην πνευματική όψι τών μοναχών ή κάποιου «άναζητητή του Θεού», στην αύγή και στην δύση, κ.ο.κ.

(*) Υπό Piedro Chiaranz, Όρθοδόξου εκ Βενετίας. Τό άφιερώνει στην Ίερά Μονή μας εις ένδειξιν ευγνωμοσύνης για τήν έτήσια φιλοξενία του από αυτήν. Έδημοσιεύθη Ίταλιστί στό Όρθόδοξο περιοδικό «ITALIA ORTODOSSA». Έδώ παρατίθεται σέ μετάφρασι του Giovanni Pileni, έξ Ίταλίας φοιτητού της Θεολογίας στην Άθήνα, μέ μικρές δικές μας τροποποιήσεις.

Ἡ ποιότητα αὐτῆς τῆς σιωπῆς εἶναι ἰδιαίτερη. Κατ' ἀρχάς εἶναι πυκνή· δέν θά μπορούσε ποτέ κανείς νά τήν συνδυάσει μέ τό κενό ἤ μέ τήν ἀπουσία. Συγκρίνεται μέ τόν ἄρτο, ἐφ' ὅσον εἶναι θρεπτική· διεισδύει στό σῶμα καί στίς ἀπέραντες πτυχές τῆς ψυχῆς, μέχρις ὅτου γίνεται ἐσωτερικό στήριγμα. Εἶναι σάν ἓνα φάρμακο· ἀνακουφίζει καί γιατρεύει τά τραύματα καί τίς ἐνδεχόμενες ὀδυνηρές ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, ἀνατάσσει τά ἐσωτερικά κατάγματα. Εἶναι ἄκρως ταπεινή, δέν ἐπιβάλλεται. Ταυτόχρονα ὅμως εἶναι ἐπίσημη, εὐπρεπής, ὅμοια μέ ἓνα ἀπέραντο πέλαγος. Εἶναι τό μνῆμα τῶν «ἐν Χριστῷ προκεκοιμημένων» μοναχῶν, οἱ ὅποιοι, σάν τόν σπόρο τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς, ἀπέθαναν γιά τόν κόσμον καί «ἐν Χριστῷ συντεθαμμένοι» κρύβονται πίσω ἀπό τήν σιωπή αὐτή, πού εἶναι σημεῖο ἀπουσίας μόνο γιά αὐτούς πού κανόνας στήν ζωή τους εἶναι τό χάος τῆς συγχρόνου ζωῆς.

Ἡ ἀγιορειτική σιωπή εἶναι καί σφραγίδα τοῦ ἱεροῦ, στό ἀποφατικό του πρόσωπο, μία μικρή παρένθεση ἀνάμεσα στίς ποικίλες Ἀκολουθίες.

Ἐν τούτοις ἡ σιωπή δέν διακόπτεται οὔτε ἀπό τούς πρῶτους λόγους τῶν μοναχῶν, οὔτε ἀπό τά βλέμματά τους, οὔτε ἀπό τά διακονήματά τους καί τίς κινήσεις τους. Δίχως αὐτήν θά ἐπικρατοῦσε ἡ ἐξωτερική ἀταξία, σημεῖο ἐσωτερικῆς ἀσυναρτησίας, γεγονός αὐστηρά ἀπαγορευμένο καί ἐπιφοβο, διότι ἀποδεικνύει σαφῆ ἀπομάκρυνση ἀπό τόν Θεό, καρδιακή φλυαρία πού ὀδηγεῖ στήν ἀπώλεια τῆς ἔννοιας τοῦ «ἐαυτοῦ» καί στήν ἀπόγνωση.

Ἡ ἀγιορειτική σιωπή, ἄδεια ἀπό λόγια, εἶναι τό ἀνάχωμα στούς χειμάρρους τῶν «μετεωριστικῶν» ἀχρήστων λόγων, δεικνύοντας ἀπλᾶ τήν σιωπηλή ποιότητα τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος στά πλαίσια μιᾶς ἄμεσης καί πραγματικῆς ἐμπειρίας, πού δέν μπορεί νά γίνη πιστευτή ἀπό ὀρθολογιστικές ἀντιλήψεις. Εἶναι σιωπή θρεπτική, ἐπειδή εἶναι γεμάτη ἀπό προσευχή, λατρεία καί θεωρία. Ἐν αὐτῇ κατανοεῖται, γιάτί στήν ἀρχαία λατινική λειτουργία, ἡ ὁποία ἦταν ἐμπνευσμένη ἀπό τήν ἰδία κοινή πίστη τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, μπόρεσαν νά «παρεμβάλουν» τήν ἐξῆς ἔκφραση:

«Dum medium silentium tenerent omnia et nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus, Domine, de caelis a regalibus sedibus venit» [Ἐνῶ ἡ σιωπή κυριαρχοῦσε παντοῦ καί ἡ νύχτα εἶχε φθάσει στό μέσον τῆς πορείας της, ὁ Λόγος Σου ὁ παντοδύναμος, Κύριε, ἦλθε ἐκ τῶν οὐρανίων βασιλικῶν θρόνων] (Ἀντίφωνα τῆς Εἰσόδου, κατά τήν πρώτη Κυριακή μετά τά Χριστούγεννα).

Αὐτή ἡ ἐλπιδοφόρα σιωπή εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Ὁσίων, μία ἐμπειρική ἔκφραση τῆς Χάριτος.

Ἐάν ἀπαλλαγμένοι πλέον ἀπό τόν φόβο καταφέρουμε νά ἐμβαθύνουμε σ' αὐτήν, θά μπορέσουμε νά διαισθανθοῦμε τήν ὑπαρξη μιᾶς νέας ζωῆς, πού δέν γνωρίζει φθορά, μιᾶς ζωῆς πού ἐμπνέει τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία, τήν μία, τήν ἀδιαίρετη καί αἰωνία.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΥΡΟΥ ΠΕΤΡΟΥ Ζ' ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ

Άπό τό μεσημέρι τῆς 12ης Σεπτεμβρίου 2004 συμμετέχουμε στό βαρύ πένθος τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ γιά τήν ἀπροσδόκητη καί ὑπό τραγικές συνθήκες κοίμησι τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κυροῦ Πέτρου μετά τῆς συνοδείας του. Τό μοιραῖο ἐλικόπτερο δέν ἔφθασε ποτέ στό Ἅγιον Ὅρος.

Μέ ξεχωριστή χαρά περιμέναμε νά εὐλογηθοῦμε ἀπό τήν ἐπίσκεψι τοῦ Πατριάρχου στήν Ἱερά Μονή μας, τήν πρώτη ἐπίσκεψι Πατριάρχου ἀπό τῆς ἰδρύσεώς της. Ἀλλά «ἡ χαρά ἡμῶν μετεστράφη εἰς πένθος». Πιστεύουμε ὅτι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου θά κατατάξῃ τόν ἀδίκω θανάτῳ τελιωθέντα Πατριάρχη ἐν χώρᾳ Ζώντων, «ἐνθα ἦχος καθαρὸς ἑορταζόντων», ἀπό ὅπου πλέον θά μᾶς εὐλογῇ.

Ὁ ἱεραποστολικὸς Πατριάρχης δέν ἐπρόλαβε νά ὀλοκληρώσῃ τό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἀφρικῆς. Ἔδωσε ὁμως τήν κατευθυντήριο γραμμή. Μεταξύ τῶν ἱεραποστολικῶν κλιμακίων πού ἐπεσκέφθη καί ἐνίσχυσε διά τῆς παρουσίας

του ἦταν καί τό κλιμάκιο τοῦ Κολουέζι στό Κογκό, τοῦ ὁποίου προΐσταται ὁ ἐκ τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μονῆς ἱερομόναχος π. Μελέτιος Γρηγοριάτης. Εὐχόμεθα ἡ εὐχή καί εὐλογία τοῦ Πατριάρχου Πέτρου νά ἐνισχύῃ τόν π. Μελέτιο καί τήν συνοδεία του καί ὄλους τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένους. Ἐλπίζουμε ὅτι τό πολύμοχθο ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς θά συνεχίσῃ ἐπάξια ὁ διάδοχος τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου.

Τό ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπορφανίσθηκε. Ὁ Θρόνος τῆς μεγάλης Πόλεως ἐχέρησε μέ τρόπο τραγικό. Ὁ μαρτυρικός Πατριάρχης, θαμμένος τώρα μετά τῶν προκατόχων του, κοσμεῖ τό στερέωμα τῶν αἰοδύμων πατριαρχῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, τό ὁποῖο φωτίζουν μέ τήν ἀγιότητα καί τόν ὑπέρ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀνυποχώρητο ἀγῶνα τους οἱ μεγάλοι Πατέρες Ἀθανάσιος καί Κύριλλος, ὁ ἱερομάρτυς Προτέριος, Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, ὁ Εὐλόγιος, ὁ Ἰωακεῖμ ὁ Πάνυ, καί οἱ μεταγενέστεροι ἐπιφανεῖς πατριάρχαι Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, Σίλβεστρος, Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος κ.ἄ. Εὐχόμεθα νά ἀναδείξῃ ὁ Κύριος διάδοχο τοῦ ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου ἄξιο συνεχιστῆ τῶν ἐπινικίων κατὰ τῶν αἰρέσεων ἀγῶνων τῶν μεγάλων ἐκείνων Ποιμένων.

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΑΤΡΩΝ

Κορυφαίο γεγονός για τό έτος 2004 χαρακτηρίστηκε ή τέλεσις τών Όλυμπιακών Αγώνων στην Άθήνα. Ός προς τί όμως κορυφαίο; Ός προς τήν επιστροφή τών Αγώνων στην κοιτίδα τους; Τήν ασφάλειά τους; Τήν ικανότητα νά φέρουμε εις πέρας τό έγχείρημα; Τήν φαντασμαγορική τελετή; Τίς νέες πρωταθλητικές επιδόσεις;

Σημασία έχει ή όπτική γωνία, από τήν όποία βλέπει κανείς τό γεγονός. Τά κριτήρια είναι πάντοτε διαφορετικά. Οί Όλυμπιακοί Αγώνες, στόν βαθμό πού ύπηρετήσαν τίς ποικίλες αυτές προσωπικές ή συλλογικές μας ανάγκες, μπορεί νά θεωρηθί ότι λειτούργησαν ως δερμάτινοι χιτώνες. Ός γνωστόν, οί δερμάτινοι χιτώνες σκεπάζουν τήν μεταπτωτική μας γυμνότητα, χωρίς όμως νά έχουν τήν δυνατότητα νά προσφέρουν τήν άληθινή ζωοποίηση.

Ό Απόστολος Παύλος, χωρίς νά απορρίπτει τήν ώφέλεια από τήν γυμναστική του σώματος, μάς προσανατολίζει προς τό άγώνισμα τής ώριμάνσεώς μας στην Χριστιανική μας Πίστι, πού έχει ταυτόχρονα πρόσκαιρη καί αιώνια προοπτική: «ή γάρ σωματική γυμνασία προς όλίγον έστιν ώφέλιμος, ή δέ ευσέβεια προς πάντα ώφέλιμός έστιν, έπαγγελίας έχουσα ζωής τής νυν καί τής μελλούσης» (Α΄ Τιμ. δ΄ 8).

Άρχαιολατρικοί πάντως κύκλοι δέν έχασαν τήν εύκαιρία στους έφετινούς Όλυμπιακούς Αγώνες νά προωθήσουν στοιχεΐα τής άρχαίας ειδωλολατρικής θρησκείας, για νά δεί-

ξουν ότι αναβίωσαν οί άρχαίοι Αγώνες στό πραγματικούς μεγαλειό: τήν άφή τής όλυμπιακής φλόγας μέ παρουσία ιερειών, τήν επίκλησι τών ψευδοθεών Διός καί Άπόλλωνος, τόν τονισμό τής έλληνικής μυθολογίας εις βάρος τής χριστιανικής έλληνικής ιστορίας, τήν ιδέα νά γίνεται ή άφή τής παρολυμπιακής φλόγας μονίμως στόν ναό του Ήφαιστου, κ.ά.

Στήν άρχή του παρόντος τεύχους δημοσιεύσαμε ήδη για τό θέμα αυτό τόν πασχάλιο χαιρετισμό του Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Άγίου Βλασίου κ.κ. Ίεροθέου για τό 2004. Παραθέτουμε στην συνέχεια έπιστολή του Καθηγουμένου τής Ίεράς Μονής μας προς τόν Πρωθυπουργό τής Χώρας, τήν Άναπληρώτρια Ύπουργό Πολιτισμού καί τήν Πρόεδρο του όργανισμού «Άθήνα 2004», μέ τήν όποία άπηύθυνε «ούρανομήκη κραυγή διαμαρτυρίας για τήν βεβήλωσι τής Όρθοδόξου Πατρίδος μας από τήν επιχειρουμένη έπαναφορά τών ψευδών θεών του δωδεκαθέου».

**Γράμμα - Διαμαρτυρία προς τόν Πρωθυπουργόν
Κον Κωνσταντίνον Καραμανλήν
καί λοιπά μέλη τῆς Κυβερνήσεως**

Ἐν πρώτοις συγχαίρω τόν κ. Πρωθυπουργό καί τήν Κυβέρνησι γιά τήν ἐκλογή τους καί εὐχομαι ἐγκαρδίως ἐπιτυχία στό ἔργο τους.

Ἐν συνεχείᾳ θά ἤθελα, κινούμενος ἀπό πόνο γιά τήν πορεία τῆς Πατρίδος μας, νά ἀναφερθῶ στό θέμα τῶν παγανιστικῶν ἐκδηλώσεων, πού ὡς μή ὄφειλε συνοδεύουν τούς Ὀλυμπιακούς Ἀγῶνες.

Ἡ τέλεσις τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων στήν Ἑλλάδα ἀποτελεῖ ἀναμφίβολα γεγονός μεγάλης σημασίας, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται καί ἀπό τήν ἀποδοχή καί ὑποστήριξι τους ἀπό τήν πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Πῶς ὅμως οἱ πιστοί Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες θά τοὺς ἀποδεχθοῦν, ὅταν αὐτοί χρησιμοποιῶνται γιά νά προβληθῇ καί διαδοθῇ ἡ νεοειδωλολατρία καί ἡ πανθηροσκεία τῆς Νέας Ἐποχῆς, ὅπως φάνηκε καί ἀπό τίς ἐκδηλώσεις τῆς Πολιτιστικῆς Ὀλυμπιάδος;

Πῶς θά ἀποδεχθοῦν οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί τοὺς Ὀλυμπιακούς Ἀγῶνες, πού ἀρχίζουν μέ ἐπικλήσεις στόν Ἀπόλλωνα καί συνοδεύονται ἀπό προσευχές στόν Δία καί σέ ἄλλους “θεούς”, τοὺς ὁποίους εἶχαν ἀπορρίψει ἀκόμη καί ἐπιφανεῖς ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοί (ὁ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ὁ Παρμενίδης, ὁ ἱστορικός Ἡρόδοτος, ὁ ποιητής Πίνδαρος, ὁ Σωκράτης, ὁ Ξενοφών, ὁ Πλάτων, ὁ τραγικός ποιητής

Εὐριπίδης, ὁ Ἀριστοτέλης κ.ἄ.) γνωστοί γιά τήν μονοθεΐα τους καί γιά τήν αὐστηρή κριτική τους στήν ἀνῆθικη καί αἰσχρή πολιτεία τῶν ψευδοθεῶν; (βλ. *Νεοπαγανισμός*, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 2002).

Δέν σκέπτονται οἱ ἀρμόδιοι ὅτι ἡ Πατρίδα μας εἶναι πολιτισμένη μέ ἀποστολικά καί μαρτυρικά αἵματα;

Δέν σκέπτονται ὅτι τό νέο ἐλληνικό Κράτος ἀνέστησαν οἱ ἥρωες, πού θυσιάσθηκαν ὄχι μόνο γιά τῆς Πατρίδος τήν ἐλευθερία ἀλλά καί γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστι τήν ἁγία;

Γιατί τόση περιφρόνησι στήν ἐλληνορθόδοξο Παράδοσι καί πολιτισμό μας, πού ἐδόξασε τό Γένος μας;

Ἀπευθύνουμε οὐρανομήκη κραυγή διαμαρτυρίας γιά τήν βεβήλωσι τῆς Ὀρθόδοξου Πατρίδος μας ἀπό τήν ἐπιχειρουμένη ἐπαναφορά τῶν ψευδῶν θεῶν τοῦ δωδεκαθέου.

Παρακαλοῦμε τοὺς ἀρμοδίους παράγοντας τῆς Πολιτείας νά διατάξουν τήν ἀφαίρεσι κάθε παγανιστικοῦ στοιχείου ἀπό τίς ἐκδηλώσεις τῆς ὑποδοχῆς τῆς Ὀλυμπιακῆς φλόγας στίς διάφορες πόλεις καί ἀπό τίς ὑπόλοιπες τελετές κατά τήν διάρκεια τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων.

Εὐελπιστοῦμε ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργός καί ἡ Κυβέρνησίς του, πού ἔδωσαν δείγματα σεβασμοῦ πρὸς τήν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία μας, θά λάβουν σοβαρῶς ὑπ’ ὄψιν τίς διαμαρτυρίες τῶν Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν.

Τό ζήτημα δέν εἶναι μικροτέρας σημασίας ἀπό τό ζήτημα τῆς διαγραφῆς τοῦ θρησκευμάτος ἀπό τίς ταυτότητες, γιά τό ὁποῖο ὁ κ. Πρωθυπουργός εἶχε λάβει τήν ὀρθή στάσι, τήν

όποια ἐξετίμησαν καί ἔλαβαν ὑπ' ὄψιν τους πολλοί Ὁρθόδο-
ξοί Ἑλληνες.

Ἐλπίζουμε ὅτι δέν θά ὑπάρξουν νεοέλληνες πού θά ζηλώ-
σουν δόξαν Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου
Ἁγίου Ὁρους

† Ἀρχιμ. Γεώργιος

Ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τῇ 17η/30ῃ Μαρτίου 2004

ΝΕΟ-ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΕΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ λέγει στό 22ο κεφ. τῆς Ἀποκαλύψεως
«ὁ ρυπαρός ρυπαρευθήτω ἔτι, καί ὁ δίκαιος δικαιοσύνην
ποιησάτω ἔτι, καί ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι» (στίχ. 11). Κάτι
τέτοιο πρέπει νά συμβαίνει στίς ἡμέρες μας, καθώς ἡ πορεία
τῶν νεοπαγανιστῶν γίνεται συνεχῶς πιό ἀντίχριστη. Μετά
ἀπό τήν πολεμική κατά τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅτι τάχα εἶ-
ναι ἐβραϊκή ὑπόθεσις μέ ἔντονα ἀνθελληνικά συνθήματα
καί γι' αὐτό ἀποβλητέα, ἀποφασίζουν νά πολεμήσουν καί
τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι τόσο τραγικό νά
βλέπη κανεῖς νέους χριστιανομάχους νά λακτίζουν πρὸς
κέντρα (πρβλ. Πράξ. κστ' 14), χωρίς νά καταλαβαίνουν ὅτι
τόσοι ἄλλοι πρὶν ἀπό αὐτούς (ἰουδαῖοι, ρωμαῖοι αὐτοκρατο-

ρες, ὀθωμανοί, μπολσεβίκοι) πολέμησαν τόν Χριστό χωρίς
νά γκρεμίσουν τήν Πίστι σ' Αὐτόν. Ἀντίθετα, ἀνέδειξαν νέ-
ους μάρτυρες πού ἐπότισαν τό δένδρο τῆς Πίστεως, γιά νά
ἀναθάλη καί νά ἀποδώσῃ καινούργιους, πιό εὐχυμούς καρ-
πούς.

Ὅσοι μέ τήν Χάρι τοῦ Χριστοῦ μας κατανοοῦμε τήν στρε-
βλή πορεία πού ἀκολουθοῦν οἱ νεοειδωολάτραι, λυπούμα-
στε. Πονᾶμε γιά λόγου τους. Προσευχόμαστε νά ἀνανήψουν,
νά συνέλθουν, νά ἀπαγκιστρωθοῦν ἀπό τά φοβερά δεσμά
τῆς δαμονικῆς αἰχμαλωσίας τους. Προσευχόμαστε ὅμως καί
γιά ἐκείνους τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, πού ἐπηρεάζονται
ἀπό τήν ἀντιχριστιανική φιλολογία τῶν νεοειδωολατρῶν,
πού προβληματίζονται, πού κλονίζονται στήν πίστι, καί
τούς ἀπευθύνουμε τόν παρήγορο λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύ-
λου: «ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τό αὐ-
τό φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καί ὁ Θεός τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰρή-
νης ἔσται μεθ' ὑμῶν» (Β' Κορ. ιγ' 11).

ΕΚΟΙΜΗΘΗ ΕΝ ΚΥΡΙΩ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

Στίς 14-6-2004 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἀδελφός τῆς Ἱερᾶς
ἡμῶν Μονῆς π. Ζαχαρίας. Ἡ ζωή του ὑπῆρξε ἀφανής. Ἦτο
ἀγαπητός σέ ὄλους, εὐγενής στά αἰσθήματα, πρόσχαρος
στήν συμπεριφορά του, ὑπομονετικός στίς δυσκολίες τῆς ὑ-

γείας του, ειρηνικός στις τελευταίες του ώρες. Οί μοναχοί πού τόν διηκόνησαν γνωρίζουν τήν αὐτομεμψία του. Μόνον ὁ ἅγιος Θεός γνωρίζει τήν κατάστασι τῆς ψυχῆς του, ἀλλά ἐμεῖς πού τόν ζήσαμε πιστεύουμε ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη του ἔγινε ὁδός ἀσφαλῆς πρὸς τήν αἰωνία κατάπαυσι στίς οὐράνιες μονές τῶν σωζομένων. Εὐχόμεθα ὁ Κύριος νά τόν ἀναπαύσῃ διὰ πρεσβειῶν τῆς Κυρίας Θεοτόκου, στό Περιβόλι τῆς ὁποίας ἀξιώθηκε νά ἀφήσῃ τήν τελευταία του πνοή μετά ἀπό 51 χρόνια μοναχικῆς βιοτῆς!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ.κ. Ἱεροθέου	
Τό Φῶς τῆς Ἀναστάσεως.....	5
Ἄρχιμ. Εὐσεβίου Βίττη	
Ἀνάστασι! Ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.....	7
Ἄρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου	
Σταχυολογήματα ταπεινῶν λόγων περὶ τῆς Θεομήτορος.....	35
Ὁ νηπτικός καὶ ἡσυχαστικός χαρακτήρ τοῦ Ὁρθοδόξου καὶ τοῦ Ἁγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ.....	60
Ἑόρτια Μηνύματα	
Ὁ Χριστός ζητεῖ κατάλυμα	83
Ἡ μετάνοια. Προϋπόθεσις γιά ἀληθινή εἰρήνη.....	88
Εἰρήνη. Δῶρον τοῦ Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Χριστοῦ.....	94
«Ἀγκάλας Πατρικάς»	100
Ἁγιορειτική Σιωπή.....	113
Ἐπίκαιρα γεγονότα καὶ θέματα	116

